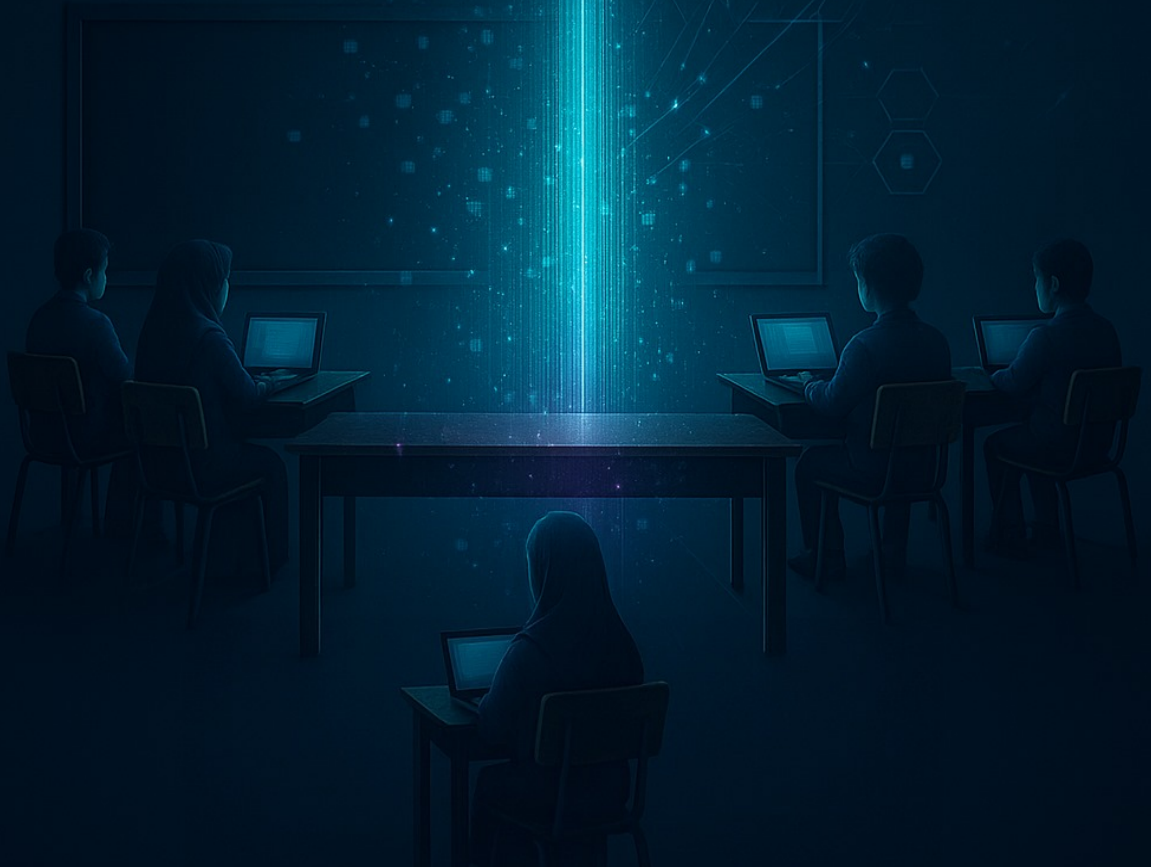

DİN EĞİTİMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

KUR'AN ÖĞRETİMİNDE TERS YÜZ SINIF MODELİ

Hicran Güler

Şarkiyat

BİLİM VE HİKMET VAKFI YAYINLARI

DİN EĞİTİMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Kur'ân Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli

HİCRAN GÜLER

Şarkiyat

BİLİM VE HİKMET VAKFI YAYINLARI

Diyarbakır 2025

Bu kitabın yayın hakkı Şarkiyat Bilim ve Hikmet Vakfı Yayınları'na aittir. Yayınevi ve yayıncısının izni olmaksızın çoğaltılamaz, kopyalanamaz ya da yayınlanamaz.

Din Eğitiminde Dijital Dönüşüm Kur'ân Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli

Yazar: Hicran Güler

ISBN: 978-625-92926-0-1

© Şarkiyat Bilim ve Hikmet Vakfı Yayınları

E-Yayın/Aralık 2025, Diyarbakır

Tüm Hakkı Saklıdır

Editör: Ümit Güler

Kapak ve Mizanpaj: Fuat İstemi

Şarkiyat Bilim ve Hikmet Vakfı Yayınları

Sertifika No: 52468

Ali Paşa Mah. Bölüm Sok. No: 3

Kayapınar/DİYARBAKIR

<https://www.sarkiyat.com>

sarkiyatvakfi@gmail.com

ÖN SÖZ

Günümüz dünyasında, bilgi ve iletişim teknolojileri çok hızlı bir ilerleme içerisinde. Öyle ki içinde bulunduğumuz 21. yüzyıl, bilgi çağı ya da dijital çağ olarak adlandırılmaktadır. Teknolojide yaşanan bu hızlı gelişmeler her alanda olduğu gibi eğitim sistemine de yansımakta, öğretme-öğrenme sürecini etkilemektedir. Eğitim anlayışına farklı bir bakış açısı getiren teknolojik gelişmeler öğrenme ortamlarını zenginleştirmekte, daha kalıcı ve etkili öğrenmeler sağlamaktadır. Bu durum eğitim- öğretim anlayışında bazı değişimleri zorunlu hâle getirirken, eğitim ve öğretim süreçlerinde yeni yaklaşımları beraberinde getirmektedir. Tüm bu yeniliklere uyum sağlayan bir model olarak Ters Yüz Sınıf Modeli karşımıza çıkmaktadır. Öğrenme sürecinde daha özgür, etkileşime dayalı ve sosyal öğrenmeye katkı sağlayan model, eğitimciler ve araştırmacılar tarafından oldukça ilgi görmeye başlamıştır.

Öğrenmeyi kolaylaştıran, eğlenirken öğrenmeyi sağlayan, teknolojik becerileri geliştiren, öğrencilerin kendi hızlarında ve öğrendiklerini yapılandırarak yeni öğrenmeler elde etmelerini sağlayan Ters Yüz Sınıf Modelinin çağın beklentilerine ayak uyduran bir model olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, yapılan araştırmada, Ters Yüz Sınıf Modelinin öğrencilerin Kur'an-ı Kerim dersinde akademik başarısına etkisi ve öğrenciler ile velilerin Model ile ilgili görüş ve düşüncelerini etkisini belirlemek amacıyla elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Bu eser, Din Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modelinin Uygulanması (Kur'ân-ı Kerim Dersi Örneği) adlı yüksek lisans tezimin gözden geçirilmiş hâlidir. Lisansüstü eğitimim sırasında bana danışmanlık eden, bilgilerini esirgemeyen ve gelişimim için yol gösteren tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Muhammed Muhdi GÜNDÜZ'e teşekkürlerimi sunar, bu süreçte bilgi ve tecrübelerinden istifade ettiğim Doç. Dr. Ömer NAYCI'ye ve tezime katkılarından dolayı Doç. Dr. Emine KESKİNER'e teşekkürü borç bilirim.

Deneyisel çalışmam sırasında gerekli izin ve çalışma koşullarını sağlayan, desteğini esirgemeyen Batman TP Fatıma Zehra Kız AİHL okul müdürü İrfan ORTAÇ ve diğer idareci arkadaşlarıma, Sevinç ARSLAN'a, Eyüp DEMİRTAŞ'a ve Seval DURSUN'a yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Beni sevgiyle büyüten, her koşulda yanımda olan, bana dualarını hiçbir zaman eksik etmeyen anneme ve merhum babama minnettarım.

Her zaman olduğu gibi, tez yazma sürecinde de yanımda olan, sabır, anlayış ve hoşgörüsü ile stresli dönemleri atlatmamı kolaylaştıran, çalışmama büyük katkı sağlayan sevgili eşim Ümit GÜLER'e ve varlıkları ile hayatıma anlam katan, enerjileri ile beni canlandıran, birlikte büyüdüğüm çocuklarıma sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Hicran GÜLER

BATMAN 2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	5
TABLolar DİZİNİ	9
ŞEKİLLER DİZİNİ	10
KISALTMALAR.....	11
GİRİŞ.....	12
BİRİNCİ BÖLÜM	24
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	24
1.1. Eğitim Teknolojisi	24
1.2. Bilgisayar Destekli Öğretim	30
1.3. Din Öğretimi Teknolojisi	33
1.4. Ters Yüz Sınıf Modeli	37
1.4.1. Ters Yüz Sınıf Modelinin Temelleri.....	37
1.4.2. Ters Yüz Sınıf Modelinin Genel Özellikleri	41
1.4.3. Ters Yüz Sınıf Modelinin Avantajları ve Dezavantajları	53
1.4.4. Din Öğretimi ve Ters Yüz Sınıf Modeli	56
1.4.5. Ters Yüz Sınıf Modeli ile İlgili Yapılan Çalışmalar	59
İKİNCİ BÖLÜM	74
YÖNTEM	74
2.1. Araştırmanın Modeli	74

2.2. Evren ve Örneklem	75
2.3. Veri Toplama Araçları	76
2.3.1. Başarı Testi	76
2.3.2. Görüşme Soruları	81
2.4. Deneysel İşlem Basamakları	82
2.4.1. Araştırma Öncesi Veli Toplantısı	82
2.4.2. Araştırma Öncesi Öğrenci Bilgilendirme Toplantısı	82
2.4.3. Araştırma Öncesi Okul İdaresi ile Yapılan Toplantı	83
2.4.4. Başarı Testinin Uygulanması	83
2.4.5. Eğitim Bilişim Ağı (EBA)	83
2.4.6. WhatsApp	86
2.5. Uygulama Süreci	86
2.5.1. Pilot Uygulama	87
2.5.2. Asıl Uygulama	89
2.5.2.1. Deney Grubu	89
2.5.2.2. Kontrol Grubu	92
2.5.3. Araştırmacının Rolü	92
2.6. Veri Analizi	93
2.6.1. Nicel Verilerin Analizi	93
2.6.2. Nitel Verilerin Analizi	95
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	96
BULGULAR VE YORUM	96

3.1. Nicel Veriler ile İlgili Bulgular	96
3.1.1. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Başarı Testi Puanlarının Ön Testte ve Son Testte Grup İçinde Karşılaştırılması	96
3.1.2. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Ön Testte ve Son Test Puanlarının Gruplar Arasında Karşılaştırılması	99
3.2. Nitel Veriler ile İlgili Bulgular.....	102
3.2.1. TYSM ile İlgili Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular	102
3.2.2. TYSM ile ilgili Veli Görüşlerine ilişkin Bulgular ve Yorum.....	127
3.3. Tartışma	138
3.3.1. TYSM'nin Kur'an-ı Kerim Dersinde Uygulanmasının Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi	138
3.3.2. TYSM'nin Kur'an-ı Kerim Dersinde Uygulanmasının Öğrenci Görüşleri Üzerindeki Etkisi	141
3.3.3. TYSM'nin Kur'an-ı Kerim Dersinde Uygulanmasının Veli Görüşleri Üzerindeki Etkisi	144
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	147
SONUÇ VE ÖNERİLER	147
4.1. Sonuç	147
4.2. Öneriler	149
KAYNAKÇA	151
EKLER	162
EK 1: EBA Öğretmen Giriş Ekranı ve EBA Öğrenci Giriş Ekranı.....	162

EK 2: EBA Dijital Çalışmalar Ekran Görüntüsü	163
EK 3: EBA’nda Öğrencilerle Paylaşılan Ders Videoları Ekran Görüntüsü ..	164
EK 4: EBA Alıştırma Soruları Performans Görüntüsü.....	165
EK 5: EBA Ders Videosu İzleme Oranları Ekran Görüntüsü.....	166
EK 6: EBA Tartışma Ekran Görüntüleri	167
EK 7: WhatsApp İletişim Grubu Ekran Görüntüleri.....	169
EK 8: Başarı Testine Dair Örnek Sorular.....	170
EK 9: Öğrenci Odak Grup Görüşme Formu.....	172
EK 10: Veli Görüşme Formu.....	174
EK 11: Etik Kurul İzni.....	176

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Eğitim Teknolojisinin Tarihsel Gelişimi	27
Tablo 2. Alanyazındaki Bazı Çalışmalar ve Adlandırmalar	39
Tablo 3. Geleneksel Model ile TYSM'nin Karşılaştırılması	45
Tablo 4. Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Yarı Deneysel Araştırma Modelinin Uygulama Aşamaları	75
Tablo 5. Başarı Testi Sorularının Güçlük İndeksi ve Ayırt Edicilik İndeksi Değerleri.....	77
Tablo 6. Araştırma Kapsamında Kullanılan Başarı Testi Sorularının Güçlük İndeksine Göre Sınıflandırılması.....	79
Tablo 7. Araştırma Kapsamında Kullanılan Başarı Testi Sorularının Ayırt Edicilik İndeksine Göre Sınıflandırılması	80
Tablo 8. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Ön Test – Son Test Puanlarına İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri	93
Tablo 9. Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları.....	97
Tablo 10. Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları.....	98
Tablo 11. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test Puanlarının Gruplar Arasında Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları	100
Tablo 12. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Son Test Puanlarının Gruplar Arasında Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları	100
Tablo 13. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Son Test Puanlarına (Ön Test Puanları Kontrol Edildiğinde) İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	101
Tablo 14. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Son Test Puanlarının (Ön Test Puanları Kontrol Edildiğinde) Gruplar Arasında Karşılaştırılmasına İlişkin ANCOVA Sonuçları	101

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Bishop ve Verleger’e Göre TYSM.....	39
Şekil 2. Geleneksel Eğitim ve TYSM’nin Karşılaştırılması	44
Şekil 3. Bloom Taksonomisi’ne Göre Geleneksel Öğrenme Modeli ile TYSM’nin Karşılaştırılması.....	47
Şekil 4. TYSM’nin Dört Temel Bileşeni	49
Şekil 5. Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanlarının Değişimi.....	97
Şekil 6. Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanlarının Değişimi.....	98
Şekil 7. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanları.....	99
Şekil 8. TYSM ile İlgili Öğrenci Görüşleri.....	103
Şekil 9. TYSM ile İlgili Veli Görüşleri.....	127

KISALTMALAR

Age: Adı Geçen Eser

BDÖ: Bilgisayar Destekli Öğretim

DÖGM: Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

EBA: Eğitim ve Bilişim Ağı

FLN: Flipped Learning Network

İHL: İmam Hatip Lisesi

İHO: İmam Hatip Ortaokulu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

Sd: Gruplar arası, grup içi serbestlik derecesi

TYS: Ters Yüz Sınıf

TYSM: Ters Yüz Sınıf Modeli

WHO: Dünya Sağlık Örgütü

GİRİŞ

Problem Durumu

Değişimin her alanda hızla yaşandığı 21. yüzyılda eğitim öğretim faaliyetleri de bu değişimden payına düşeni almaktadır. Bilginin artmasıyla birlikte bilgi akışının hızlı olduğu günümüzde teknolojik gelişmeler eğitim sisteminin yapısını, eğitim ortamlarını, öğrenen ve öğretici ilişkisini etkisi altına almaktadır. Teknolojik anlamda yaşanan hızlı gelişmelerle öğrenme olgusu okul duvarlarının dışına taşınmış, bilgi her yerden ulaşılabilir hâle gelmiştir.¹ Bu gelişmeler, eğitimcilerin öğretim sürecinde yararlanabilecekleri birçok ortamın oluşmasını sağladığı gibi değişimi de zorunlu hâle getirmiştir.

Özellikle Z kuşağı olarak adlandırılan/nitelendirilen yeni nesil, teknolojiyle iç içe büyümekte, teknolojiye çok kolay ulaşmakta, zamanının çoğunu teknolojiyle geçirmektedir. Bu genç kuşağı yaşanan değişim ve gelişime ayak uydurabilecek ve gerekli katkıyı sunabilecek şekilde yetiştirmeye çalışmak yerine; güncellenmemiş programlar ile geleceğin toplumunu inşa etmeye çalışmak eğitimden beklenen, toplumun ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda vatandaşlar yetiştirmeyi de engelleyecektir.² Öğretmenler de yaşanan değişim karşısında pasif kalmamalı, mesleki görev ve sorumluluklarını yerine getirirken değişime ayak uydurmalı, kendini yenilemeli ve geliştirmelidirler. Öğretmenlerin değişimlere uyum sağlayabilecek bireyler yetiştirebilmeleri için öncelikle sahip oldukları yeterlilikleri, bilgi ve becerileri geliştirmek ve

¹ Millî Eğitim Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı, (Ankara: 2009), 152.

² Buket Akkoyunlu, "Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fak. Der.* 11 (1995), 106.

güncellemek durumundadırlar.³ Zira TÜBİTAK'ın 2003-2023 ulusal bilim ve teknoloji politikaları strateji belgesine göre, zayıf yönlerimiz arasında, eğitim sistemimizdeki araştırma eksikliği ve teknoloji bilincinin yetersizliği gösterilmiştir. Dünyada bilimsel ve teknolojik alanda yaşanan değişimlere ayak uyduramama durumu ise tehdit olarak değerlendirilmiştir.⁴ Tüm bu gelişmelerin bir sonucu olarak eğitimde niteliğin artması için eğitimcilerin öğrenme ortamlarını zenginleştirerek daha etkili hâle getirmeleri etkili öğretimin bir koşulu hâline gelmektedir.⁵

Teknolojik ortamların daha esnek, bağımsız, özgür, etkileşime dayalı ve sosyal öğrenmeyi destekleme özelliğine sahip olması bu ortamları yeni nesil için cazip hâle getirmektedir. Yaşanan bu değişimler öğretmenin öğretim sürecindeki rolünü de etkilemektedir. Bu sebeptendir ki öğretmen merkezli öğretim modellerinden öğrenci merkezli öğretim modellerinin benimsenmesi şaşırtıcı değildir. Eğitimdeki bu paradigma değişimi, öğretmenin sadece ders anlatan değil, öğrenmeye giden eğitim yolunda öğrencilerin rehberi ve destekçisi olduğu Ters Yüz Sınıf Modeli (TYSM) gibi yeni

³ I. Kabakçı, *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Işığında Dönüşümler*, (Ankara: Nobel Yay, 2010), 143.

⁴

⁵ İlhan Tetik, *Ters yüz sınıf modelinin Arapça öğretiminde akademik başarı ve tutum üzerine etkisi*, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2022) , 17.

öğrenme modellerinin ve yöntemlerinin geliştirilmesine yol açmıştır.⁶

TYSM, son yıllarda ciddi biçimde incelenen ve bazı uluslararası raporlarda da yakın bir gelecekte eğitimde mühim bir yer edineceği öngörülen bir modeldir. Uluslararası raporlardan olan "Evolving Learning Paradigms" adlı UNESCO raporuna göre eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı ile ortaya çıkan paradigmlar adı altında TYSM mühim bir yer tutmaktadır.⁷ Bunun yanı sıra 2014 ve 2015 Horizon raporlarına göre TYSM, harmanlanmış öğrenme ile benzerlik gösteren büyük bir pedagojik hareket olarak anılmış olup, önümüzdeki birkaç yıl içinde eğitimde mühim bir gelişim teşkil edeceği belirtilmiştir.⁸

2019 yılının sonlarına doğru Asya kıtasından başlayarak tüm dünyaya yayılan ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından salgın ilan edilen süreçten itibaren ülkemiz de dâhil olmak üzere birçok ülkenin eğitim sistemi etkilenmiştir. Birçok ülkede eğitim öğretim aksamış ve dersler online ortamda

⁶ Ayla Şengün, *İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Oyunlaştırılmış Ters Yüz Sınıf Modelinin Okuduğunu Anlama Ve Motivasyona Etkisi*, Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans, 2021) , 3; D Mitsiou, "The Flipped Classroom Learning Model As A Means For Acquiring The 21st Century Skills", *Journal of Contemporary Education Theory & Research (JCETR)* 3/2 (2019), 13.

⁷ T. Broadley vd., , *Evolving Learning Paradigms Re-Setting The Baseline Sand Collection Methods Of Ict In Education Statistics Post*, Curtin University, Unesco Institute For Statistics, 2015), 24.

⁸ L. Johnson vd., , *NMC Horizon Report: 2014 Higher Education Edition* (The New Media Consortium, 2014), ; L Johnson vd., , *NMC Horizon Report: 2015 Higher Education Edition* (The New Media Consortium, 2015), Aktaran. Ömer Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi, 2017) , 40.

işlenmeye başlanmıştır. Yaşanan salgın döneminde eğitim teknolojilerinin önemi daha iyi anlaşılmıştır. Eğitim öğretim ortamlarında teknolojiden faydalanmanın hızla arttığı ve bunun daha da yükseleceğine yönelik öngörüler, eğitimin aktüel konuları arasına girmiştir. Nitekim salgın sürecinde MEB tarafından yapılan açıklamalara bakıldığında, hibrit/harmanlanmış öğrenme ortamlarının kaçınılmaz olduğu ve eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılacağına dikkat çekilmiştir.⁹

TYSM de tüm bu ihtiyaçları karşılayabilmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Bu model, eğitimin çağın gerektirdiği koşullara uygun olarak geliştirilmesine ve bilgi çağına hitap edebilecek bir eğitim sisteminin oluşturulmasına imkân sağlamaktadır.¹⁰

TYSM'ni uygulamanın arkasında yatan temel düşünce, öğrenciyi merkeze alan, grup çalışmalarına, araştırmaya, yaratıcılığa, problem çözmeye yönelik aktiviteleri ihtiva eden bir öğrenme ortamı oluşturarak, sınıflarımızı birer laboratuvara, birer stüdyoya, birer etkinlik atölyesine çevirmektir. Öğretmeni bilginin ana kaynağı durumdan çıkarıp rehber konumuna getiren, öğrenciyi okulda bilgiyi ezberleyen değil aktif bir şekilde bilgiyi yapılandıran ve kendine ait yeni öğrenmeler oluşturan bireylere dönüştürmektir.¹¹ Tüm bu özelliklerinin yanında

⁹ (MEB), "Okulların açılışıyla ilgili açıklama" (03 Ağustos 2022) <https://www.meb.gov.tr/okullarda-yuz-yuze-egitimbasliyor/haber/21601/tr>

¹⁰ Fahriye Hayırsever-Ali Orhan, "Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Kuramsal Analizi", *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 14/2 (2018), 3.

¹¹ İbrahim Özcan, *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Tutumlarına ve Akademik Başarılarına Etkisi*, (Samsun:

TYSM, öğrenciye kendi hızında öğrenme ve istediği kadar dersi tekrar etme imkânı sunmaktadır. Modelin bilhassa bu özelliği sayesinde, öğrenciye Kur'an-ı Kerim'i öğrenme sürecinde, gerektiğinde konuyu defalarca dinleyebilme ve sesleri istediği kadar taklit ederek öğrenme imkânı sunacağı düşünülmektedir, Kur'an-ı Kerim dersinde uygulanmasının verimi arttıracığı öngörülmektedir.

Kur'an-ı Kerim ilk muhataplarından itibaren, Hz. Muhammed vasıtasıyla, Arap dilinde gönderilmiş ilahi bir kitaptır. Kur'an-ı Kerim'in asıl hedefi, insanlara doğru yolu göstermektir. Bundan dolayı Kur'an-ı Kerim müminler için bir rehber konumundadır.¹² Ülkemizde İmam Hatip okulları, Kur'an-ı Kerim öğretimi ve dini eğitim açısından merkezî bir konumda yer almaktadır. Kur'an-ı Kerim dersi de bu okullarda okutulan temel derslerin başında bulunmaktadır. Din eğitimi ve din hizmetleri alanında yer alan mesleklerin icra edilmesi için en önemli temel yeterlik Kur'an- Kerim kıraatıdır.¹³ İmam Hatip Ortaokullarında ve İmam Hatip Liselerinde iyi bir Kur'an eğitimi alarak eğitimini tamamlayan öğrencilerin İlahiyat/İslâmî İlimler fakültelerindeki lisans ve lisansüstü eğitimlerinde ve din hizmetleri alanında daha başarılı oldukları görülmektedir. Bu tür okullardan Kur'an tilâvetinde meslekî yeterliliğe sahip olmadan mezun olan öğrencilerin ise meslekî alanda başarıyı

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi, 2021) 2.

¹² Mustafa Kılıç, "İmam-Hatip Ortaokul ve Liselerinde Kur'an Eğitimi Üzerine Bir Araştırma", *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 47/47 (2014), 71.

¹³ Nazif Yılmaz, "İmam Hatip Okulları Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Yöntem ve Tekniklerin Değerlendirilmesi (1924-2016)" *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19/41 (2021), 132.

sağlayamadıkları, öğrenciler ile toplumun beklentilerine ve ihtiyaçlarına cevap veremedikleri görülmektedir. Kur'an-ı Kerim dersinin öğretiminin başarılı bir şekilde sağlanması ve bu dersin öğrenciler tarafından severek öğrenilmesi için özel öğretim yöntem ve tekniklerin bilinmesi ve uygulanması gereklidir.¹⁴ Bu bağlamda, dersin öğretiminde öne çıkan geleneksel ve yaygın öğretim yöntemlerinin yanında, öğrenci merkezli ve grup çalışmalarının olduğu, öğrencileri araştırmaya ve öğrenmeye sevk eden, yaratıcı düşünmeyi geliştiren, problem çözmeye yönelik aktivitelerin yer aldığı öğrenme ortamları oluşturmak ve çağın gerektirdiği şekilde öğrenme sürecinde teknolojiye üst düzeyde yararlanılmalıdır. Bu gereklik TYSM'nin Kur'an-ı Kerim dersinde uygulanmasının temel çıkış noktasıdır. Zira öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'i daha iyi öğrenmeleri için derslerde uygulamaya daha fazla zaman ayıran yöntemler geliştirmek gerekmektedir. Derslerde daha fazla uygulama yapma imkânı sağlayan TYSM bu yöntemlerden birisidir. TYSM sanal olarak dersin anlatım kısmını sınıf dışına taşıırken, ödev ve uygulama bölümünü de sınıf içine taşıyarak geleneksel öğretim yöntemini tersine çevirmektedir. Öğrenciler evde sanal ortamda bireysel öğrenme hızlarında istedikleri kadar tekrar etme imkânı elde ederler. Bunların yanında sanal ortamda sınıf arkadaşları ve öğretmenleriyle iletişim kurabilmektedirler. Evde öğrenilen konunun içselleştirilerek daha iyi öğrenilmesi de sınıf ortamında öğretmen rehberliğinde gerçekleşmektedir. Sınıf içindeki zaman, problem çözmeye ve çeşitli etkinlikler yapmaya ayrılarak öğrencilerin aktif olmaları

¹⁴ Yılmaz, "Değerler Eğitimi Dergisi", 133.

sağlanmaktadır.¹⁵ Bu etkinlikler sayesinde öğrenciler öğrenirken eğlenir, eğlendikçe içselleştirir. Böylece öğrencilerin sadece öğrenmesi ön plana çıkmaz, öğrenmeyi sevmeleri de sağlanmış olur.

Yapılan çalışmalara bakıldığında TYSM'nin birçok disiplinde denendiği görülmüştür. Ancak din öğretiminde modelle ilgili sınırlı çalışmalar yapılmıştır. Özellikle Kur'an-ı Kerim dersi gibi öğrencinin öğretmeni, öğretmenin de öğrenciyi dinlemesinin gerektiği ve kalabalık sınıflarda her öğrenciyle tek tek ilgilenmenin zaman kaybı yarattığı durumlarda modelin hem zaman tasarrufu sağlayacağı hem de Kur'an-ı Kerim dersini daha keyifli hâle getireceği düşünülmektedir. Bu bağlamda Din öğretiminde TYSM uygulamasının modelde kullanılan disiplinin yanı sıra, araştırmanın uygulandığı öğrenci grubunu oluşturan, İHO 5. Sınıfta öğrenim gören kız öğrenciler üzerinde uygulanmış olması açısından alanyazında kayda değer bir eksikliği gidereceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Bu araştırmanın temel problemi; TYSM'nin İHO 5. sınıf Kur'an-ı Kerim dersinde öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkili olup olmadığını ortaya koymaktır. Bununla birlikte TYSM'ne ilişkin öğrencilerin görüşlerini ve velilerin görüşlerini belirlemektir.

Araştırmanın Alt Problemleri

Bu araştırmada yanıt aranan alt problemler aşağıda sıralanmıştır:

¹⁵ Tetik, *Ters yüz sınıf modelinin Arapça öğretiminde akademik başarı ve tutum üzerine etkisi*, 19.

1. İHO'nda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinin Kur'an-ı Kerim dersinde TYSM'nin uygulanması neticesinde, deney grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında kayda değer bir fark var mıdır?
2. İHO'nda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinin Kur'an-ı Kerim dersinde geleneksel sınıf modeli uygulaması neticesinde, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında kayda değer bir fark var mıdır?
3. İHO'nda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinin Kur'an-ı Kerim dersinde TYSM ve geleneksel sınıf modeli ile öğrenim gören öğrencilerin;
 - a. Ön test puanlarına bakıldığında, son test puanları arasında kayda değer bir fark var mıdır?
 - b. Son test puanları arasında kayda değer bir fark var mıdır?
4. İHO'nda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinin Kur'an-ı Kerim dersinde TYSM'ne ilişkin;
 - a. Öğrencilerin görüşleri nelerdir?
 - b. Velilerin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı TYSM'nin İHO 5. sınıf Kur'an-ı Kerim dersinde öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkisi olup olmadığını ortaya çıkarmaktır. Bu çalışmada uygulanan modelin paydaşları, öğrenci ve öğrenci velileridir. Bundan dolayı modele ilişkin öğrencilerin görüşlerini ve velilerin görüşlerini belirlemek araştırmanın alt amaçlarındandır.

Küresel dünyada güç savaşlarının yaşandığı günümüzde devletler birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da

birbirleriyle yarış hâlinindedirler. Devletler kendi toplumsal yapılarının devamını sağlamak için ideal vatandaş yetiştirme çabası içerisindeyler. Ülkelerin sahip oldukları toplumsal yapı ve ideal birey algıları değıştikçe, eğitim alanında uygulanan yöntemler, teknikler materyaller ve araç gereçler de değışim göstermektedir. Bu değışimlerin daha çok teknoloji zemininde olduğu görölmüşür.¹⁶

Ülkelerin ve eğitim kurumlarının kendi vatandaşları için birincil amaçları problem çözebilme, eleştirel düşünebilme, etkili iletişim kurabilme, yaratıcılık becerisi, bilgi ve medya okuryazarlığı becerisi ile işbirliği ve öz-yönetim gibi becerilere sahip olmasıdır. Bu becerilerin kazandırılmasında teknolojinin kullanımının önemi büyüktür. Araştırmalarda ideal vatandaş becerilerinin kazandırılmasında, bilgisayar destekli eğitim, uzaktan eğitim, web tabanlı eğitim gibi birçok eğitim ortamlarının kullanıldığı görölmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında temel amaç, öğrenenlerin istedikleri zaman teknoloji vasıtasıyla öğrenme ortamlarına ulaşmalarını sağlamaktır.¹⁷ Bu bağlamda TYSM, öğrenenlerin öğrenme sürecinde aktif kalmalarını sağlayıp, öğretimde çeşitlilik ve canlılığın yanı sıra kaliteyi de arttırmaktadır. Öğrencilerin bireysel hızlarına göre öğrenmelerine ve istedikleri miktarda tekrar etmelerine olanak sağlamaktadır. Öğrencilere, öğrenme sürecini kendilerinin planlayabilecekleri ve istedikleri zaman dönüt alabilecekleri esnek ortamlar sunmaktadır. Bunun

¹⁶ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 42.

¹⁷ Didem Alsancak Sırakaya, *Tersyüz Sınıf Modelinin Akademik Başarı, Öz-Yönetimli Öğrenme Hazır bulunuşluluğu Ve Motivasyon Üzerine Etkisi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, (2015) , 8.

yanında, bilgisayar okuryazarlığını geliştirme, zamandan tasarruf sağlama, kavram ve yetenek öğretimini geliştirme gibi imkânlar sağlamaktadır. Ekrandaki olaylar, bireyin dikkat düzeyini arttırarak konuyu daha iyi kavramasına olanak tanır. Bu sayede öğrenenin kolay unutulması engellenerek zihinde kalıcılık meydana gelir, öğren birden fazla işi aynı anda yapabilme becerisi kazanır.

TYSM'nin eğitim sürecine katkıları göz önünde bulundurulduğunda, etkili öğrenmeler sağlayarak motivasyonu arttırdığı görülmektedir. Yapılan araştırmalara bakıldığında hem yurtdışında hem de yurt içinde bulunan eğitim kurumlarında, ilkokuldan yükseköğretime varıncaya kadar birçok disiplinde denendiği görülmektedir. Gün geçtikçe daha fazla rağbet gören modelin, Kur'an-ı Kerim dersinde uygulanması ile Kur'an-ı Kerim eğitim sürecine nasıl bir katkı sağlayacağı irdelenecektir.

Bu araştırmanın, TYSM ile ilgili Din Öğretimi alanyazında yeterince çalışmanın bulunmaması ve İmam Hatip Ortaokulu (İHO) 5. Sınıf Kur'an-ı Kerim dersinde deneysel bir çalışma olarak uygulanmış olması açısından alana önemli katkı sunacağı öngörülmektedir. Ayrıca uygulama süreci ile ilgili elde edilen bulgular ile bulgularla ilgili tartışma sonuç ve öneriler açısından sonradan yapılacak araştırmalara önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Varsayımları

1. Bu çalışmada deney grubu ile kontrol grubundaki öğrencilerin, uygulamanın yapıldığı süreç boyunca birbirleriyle etkileşim içerisinde olmadıkları varsayılmıştır.

2. Bu araştırmada çalışma süreci ve veri toplama araçları için yeterli düzeyde geçerlik ve güvenirlik önlemlerinin alındığı varsayılmıştır.
3. Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin eşit şartlar taşıdıkları varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, MEB'na bağlı Batman ilinde bulunan bir devlet okulunda, İHO 5. Sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerle sınırlıdır.
2. Araştırma, İHO 5. sınıf 2021 Kur'an-ı Kerim ders programında yer alan "Kur'an-ı Kerim'i Okumaya Giriş" ünitesi ile sınırlıdır.
3. TYSM ile ilgili veli ve öğrencilerden alınan görüşler, deney grubunda yer alan öğrenciler ile öğrenci velilerinin görüşleri ile sınırlıdır.
4. TYSM uygulama sürecinde kullanılan videolar, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden yayınlanan videolar ile çevrimiçi video paylaşım ve sosyal medya platformu olan Youtube üzerinden yayınlanan videolarla sınırlıdır.

Araştırma ile İlgili Temel Kavramlar

Bu araştırmada kullanılan bazı temel kavramların tanımları aşağıda yer almaktadır.

Din Öğretimi: Din ile ilgili bilgileri, değerleri, okul ortamında bir öğretmen rehberliğinde öğrencilere aktarma faaliyetidir.¹⁸

¹⁸ Osman Taştekin, *Din Eğitiminin 100'ü*, (Ankara: Otto Yayınları, 2017), 224.

Akademik Başarı: Öğretim programının sonundaki kazanımların öğrencilere ait öğrenme düzeylerini ifade eder.¹⁹

Ters Yüz Sınıf Modeli: Öğrencilerin ders içeriklerine sınıf dışı ortamda ulaştığı, sınıfta bulunduğu zaman diliminde ise uygulama, tartışma ve içerik sınıflandırmanın yapıldığı bir harmanlanmış öğrenme modelidir.²⁰ Model için birçok adlandırma yapılmış olsa da bu araştırmada, Ters Yüz Sınıf Modeli (TYSM) kavramı tercih edilmiştir.

Geleneksel Sınıf Modeli: Derste öğretmenin bilginin ana kaynağı konumunda olup, öğrenim sürecinde aktif olması ve öğrenenin anlatılan ders içeriğini pasif bir şekilde almasıdır. Öğrenci dersi okulda öğrenirken ev ortamında ödevlerini yapar.

¹⁹ Özcan, *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Tutumlarına ve Akademik Başarılarına Etkisi*, 6.

²⁰ D Johnson, "Powerup: Taking Charge of Online Learning", *Educational Leadership* 70/3 (2012), 94.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, Eğitim Teknolojisi, Bilgisayar Destekli Öğretim, Din Öğretimi Teknolojisi kavramları açıklanmıştır. Bununla birlikte TYSM hakkında bilgilere yer verilmiş, model ile ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılan bazı araştırmalar sunulmuştur.

1.1. Eğitim Teknolojisi

Eğitim ile teknoloji günümüz dünyasında, insanlık için yadsınamaz öneme sahip olan iki temel unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim, insanın doğumdan itibaren sahip olduğu gizil güçlerinin ve kabiliyetlerinin ortaya çıkarılmasında ve daha güçlü, olgun, yaratıcı bir varlık olarak gelişim göstermesinde ve büyümesinde etkin bir role sahiptir. Teknoloji ise insanın eğitim vasıtasıyla edindiği bilgi birikimini ve yeteneklerini, verimli ve bilinçli bir şekilde kullanarak, kendisini daha iyi bir düzeyde geliştirmesine katkıda bulunmaktadır.²¹

Eğitim ile teknoloji farklı kavramlar olmalarına karşın, eğitim süreçlerinin tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi²² adına verimliliği arttırmak için birlikte kullanılmaktadır. Bu iki kavramın birlikte kullanılması eğitim teknolojisini ortaya çıkarmıştır.²³

Öğretim teknolojisi “öğretim”in, eğitimin bir alt kavramı olduğu anlayışından hareketle, belirli öğretim disiplinlerinin

²¹ Cevat Alkan, *Eğitim Teknolojisi*, (Ankara: Anı Yayıncılık, 1998), 11-12.

²² Alkan, *Eğitim Teknolojisi*, 14.

²³ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 3.

kendine özgü yönlerini dikkate alarak düzenlenmiş teknolojiyle ilgili bir terimdir. Örneğin; "Fen Öğretimi Teknolojisi", "Din Öğretimi Teknolojisi", "Biyoloji Öğretimi Teknolojisi" gibi. Bu kavram, ilgili disiplin alanlarına özgü olarak etkili öğrenme düzenlemeleri teşkil etmek üzere amaçlı ve kontrollü durumlarda, insan gücü ve diğer dış kaynaklar ile birlikte işe koşarak, muayyen özel hedefler doğrultusunda öğrenme ve öğretme süreçlerini tasarılama, işe koşma, değerlendirme ve geliştirme eylemlerinin bütününe içine alan sistematik bir yaklaşımı ifade etmektedir. Eğitim Teknolojisi ise insanın öğrenmesi ile ilgili bütün yönlerini kapsayan problemleri sistematik olarak analiz etmek, bunlarla ilgili yeni çözümler geliştirmek için ilgili tüm unsurları işe koşarak uygun tasarımlar üreten, uygulayan, değerlendiren ve yöneten bir süreçtir. Başka bir ifadeyle "Eğitim Teknolojisi" kavramı, öğrenme öğretme süreçlerine dair özgün bir disiplini ifade ederken, "Öğretim Teknolojisi" kavramı ise bir konunun öğretimine dair öğrenmenin kılavuzlanması etkinliğini ifade etmektedir."²⁴

Teknoloji, eğitim programlarının amacına ulaşabilmesi için, günümüzde çok önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu sebeple her geçen gün önemi daha çok artmaktadır. Eğitim programlarının hedefine ulaşabilmesi için birçok yöntem ve strateji kullanılmaktadır. Yeni nesli teknoloji ile entegre etme konusunda yaşanan büyük gelişimi faydalı bir hale getirmek ve teknolojinin insan hayatını kolaylaştırmasının yanında, öğrenenin kendi öğrenmelerini yapılandırması açısından önemi her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Bununla birlikte eğitimde teknoloji gittikçe yaygınlaşmaktadır. Önceleri

²⁴ Alkan, *Eğitim Teknolojisi*, 15.

teknolojinin öğrenmeleri kolaylaştıran bir işleve sahip olduğunu düşünmek oldukça zordu. Sınıf ortamlarında film, televizyon, projeksiyon, radyo vb. teknolojik araçların kullanılması uzun bir geçmişe dayanmamaktadır. Buna karşın günümüzde öğrenenlerin çoğu, geleneksel sınıf ortamlarında gerçekleşmesi mümkün görünmeyen birçok olayın ve çevrenin simülasyonları sayesinde farklı deneyimler kazanabilmektedir. Teknoloji aracılığıyla, uzak mesafedeki bir insan ile iletişime geçerek, uzman konumundaki öğretim sistemleriyle etkileşime geçebilmektedir.²⁵

Eğitimde teknolojiyi kullanmak öğrenenlerin daha kalıcı öğrenmeler elde etmesine, yaratıcı düşünme becerileri kazanmasına ve küresel dünyada aktif bir şekilde yer almasına olanak sağlamaktadır. Teknoloji aynı zamanda ekonomik düzeyi bakımdan dezavantajlı grupta olan öğrenenlere sunduğu yeni öğrenme ortamlarıyla eğitimde fırsat eşitliği sağlamaktadır. Teknolojinin öğrenme öğretme sürecinde kullanılması, öğrenen ve öğretene ilişkisini farklı bir boyuta taşımaktadır. Öğrenenler, bireysel öğrenmelerini kendileri planlayarak süreçte daha fazla sorumluluk alırken, araştırarak yeni öğrenmeler elde etmektedirler. Öğretenler bu süreçte öğrenenlerin bilgiyi yapılandıran ve yeni bilgiler üreten kişiler olmaları için onlara rehberlik etmektedirler. Teknolojiden en iyi şekilde istifade edildiği takdirde öğretene rolünde de değişiklikler meydana gelmektedir. Öğretene rolü, sınıfta bulunan tahta, anlatım yöntemi, ders kitaplarından yararlanmaya dayalı yaklaşımından öğreneni yönlendiren, öğrenenlerin bireysel öğrenme

²⁵ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 4.

becerilerini gerçekleştirmelerine destek olup onlara rehberlik etme yaklaşımına doğru yön değiştirmektedir.²⁶ Sürekli gelişen ve kendini bireyin ve toplumun ihtiyaçlarına göre güncelleyen eğitim sistemleri, öğreneni merkeze alarak, bireyin kendi öğrenmelerini kendisinin yapılandırmasını sağlamaktadır. Böylece birey öğrenmeyi öğrenerek kendi sentezini oluşturabilmekte, yaşama hazırlık noktasında ihtiyaçlarına cevap bulabilme imkânı elde etmektedir.²⁷

Eğitim teknolojisinin tarihsel gelişimi incelendiğinde tarih boyunca farklı şekillerde ve farklı uygulamalarla ortaya çıktığı görülmektedir. Tablo 1'de eğitim teknolojisinin tarih içerisindeki gelişim aşamaları yer almaktadır.²⁸

Tablo 1. Eğitim Teknolojisinin Tarihsel Gelişimi

1. Gelişim evresi:	Ateşin Bulunması ve İlk Eğitim Teknolojisi Teorilerinin Gelişimi (1900'lere kadarki dönem)
2. Gelişim evresi:	İşitsel ve Görsel Araçların Gelişimi (1980'lere kadar olan dönem)
3. Gelişim evresi:	Bilgisayarlı Eğitim (1990'lı yıllar)
4. Gelişim evresi:	Sibernik, Sanal Eğitim ve Otomasyon (21. yüzyıl)

²⁶ Aslıhan Saban, *Okul Teknolojisi Planlaması ve Koordinasyonu*, (Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2007), 10.

²⁷ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 6.

²⁸ Aytekin İşman, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, (Ankara: Pegem Akademi, 2008), 89.

5. Gelişim evresi:	Eğitim Sisteminde Köklü Değişim (Gelecek yüzyıllar)
---------------------------	--

Kaynak: İşman, 2015.

Eğitim teknolojilerinin tarihsel gelişimine bakıldığında teknolojilerin genel özelliklerinin basit yapıdan karmaşık yapıya doğru ilerlediği görülmektedir. Birinci gelişim evresinde ateşin bulunması ve uygulanmasıyla eğitim teknolojileri ilk kez kullanılmıştır. İkinci gelişim evresinde görsel ve işitsel araçların icat edilerek eğitim alanında kullanıldığı görülmektedir. Genel itibariyle telefon, telgraf, radyo, teyp, hesap makinesi, televizyon, uydu ve bilgisayar gibi teknolojik aletlerin ön plana çıktığı bir dönem olduğunu söylemek mümkündür. Üçüncü gelişim evresinde bilgisayar teknolojilerinin gelişerek eğitim üzerindeki etkilerinin arttığı bir dönemdir. Bu dönemde “bilgisayar destekli” ,“bilgisayar temelli” ,internet destekli” ve “internet temelli” eğitim uygulamaları başladığı görülmektedir. Dördüncü gelişim evresinde otomasyon ve sibernasyon sistemlerinin uygulanmaya başlandığı görülmektedir. Otomasyon ve sibernasyon sistemlerinin uygulanmasıyla birlikte eğitimde köklü değişiklikler meydana gelmeye başlamıştır. Otomasyon ve sibernasyon sistemlerinin kullanılması eğitim teknolojilerinin hızla sanal ortama doğru kaymasına sebep olmuştur. Beşinci gelişim evresinde ise geleceğe yönelik köklü değişimlerin yaşanacağı eğitim sistemleri ele alınmıştır. Geleceğe yönelik hedeflenen eğitim sisteminde teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı, öğretmenin öğrenme sürecinde rehber olduğu, bireysel öğrenmelerin ön plana çıktığı bir dönem olması hedeflenmektedir. Bireysel öğrenim sürecinde daha kalıcı ve hızlı öğrenmeler elde ederek zamandan ve

mekândan tasarruf edilen bir eğitim sistemi olması beklenmektedir.²⁹

21. yüzyılda yaşanan gelişmeler, teknolojik anlamda çok önemli ve hızlı gelişmeler olduğunu göstermektedir. Bilgi çağı diye nitelendirilen günümüz dünyasında gün geçtikçe teknoloji alanında gelişmeler yaşanmakta, teknoloji kullanımı insan hayatında olmazsa olmaz bir hâl almaktadır. Dünya çapında meydana gelen teknoloji alanındaki bu önemli gelişmeler, her alanda olduğu gibi eğitim alanına da yansımakta, öğretim süreçlerindeki faaliyetleri etkilemektedir. Teknoloji, bilgisayarlar ve iletişimde yaşanan gelişmeler öğretim anlayışını değiştirerek güncellemelere neden olmaktadır. Bu durum öğretimde yeni yaklaşımları zorunlu hâle getirmiştir. Bilgi çağında bilgisayarlar, çoklu ortam, ses, görüntü, animasyon ve gelişen internet teknolojileri sebebiyle yeni kavramlar ve teknolojiler eğitim süreçlerinde kullanılmaya başlanmıştır. Örneğin, internetin yaygınlaşmasıyla birlikte sınıf ortamlarında daha önce maliyet ve zaman açısından gerçekleştirilmesi mümkün olmayan etkinlikleri düzenlemek mümkün hâle gelmiştir. Söz gelimi, bir müzede sanal gezi yaparak tarih eğitimi verilebilmektedir. Dil öğretiminde video konferans yöntemiyle farklı ülkelerden çocuklarla dil pratiği yapılabilmektedir. Böylece öğrenme ortamı, sınıf, öğretmen ve öğrenci ile sınırlı kalmaktan çıkıp daha zengin hâle getirilebilmektedir.³⁰ Ancak eğitim teknolojilerinin öğretim ortamlarında kullanılması, yeni seçeneklerin ortaya çıkmasının yanı sıra bazı sorunları da

²⁹ İşman, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, 117-118.

³⁰ Feride Ersoy, "Teknolojinin Tarihçesi Ve Eğitimde Kullanımı", *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, ed. Ramazan Sever - Erol Koçoğlu, (Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2013), 31.

beraberinde getirebilir. Bu bağlamda, eğitim teknolojileri alanında yaşanan gelişmelerin eğitim camiası üzerindeki etkisinin irdelenmesi gerekmektedir. Sürecin önemli bir ayağı olan öğretmenin süreçteki rolüne etkisi de düşünülmelidir. Bununla birlikte görsel ve işitsel araçlar uzmanı rolünde nasıl bir değişiklik meydana geleceği, program geliştirme uzmanının görevinin programı ne derece etkileyeceği gibi konularda bir belirsizlik olduğunu söylemek mümkündür.³¹ Tüm bunlardan anlaşıldığı üzere, eğitim teknolojilerinin, eğitim alanında çok önemli işlevlerinin olmasının yanında, beraberinde birçok soru işareti getirmiştir.³²

Eğitim teknolojileri işlevlerini yerine getirirken bu süreçte bilgisayar eğitim teknolojilerinde önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Zira bilgisayar teknolojisinin Türkiye'de ilk kez 1960 yılında kullanıldığı ve kullanım alanları bakımından kısa sürede oldukça hızlı bir gelişme gösterdiği bilinmektedir.³³ Bilgisayarlar eğitimde sağlamış oldukları imkânlar dolayısıyla, Bilgisayar Destekli Öğretim adı altında kavramlaşmıştır.

1.2. Bilgisayar Destekli Öğretim

Bilgisayar Destekli Öğretim (BDÖ), öğretim sürecinde öğrenmenin gerçekleştiği bir ortam olarak bilgisayarların kullanılmasıdır. Öğrenme ve öğretme sürecini destekleyen, öğreneni motive eden, öğrenenin bireysel öğrenme hızına göre yararlandığı, kendi başına öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisiyle bir araya gelmesi ile meydana gelen bir öğretim

³¹ Alkan, *Eğitim Teknolojisi*, 42.

³² Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 6.

³³ Alkan, *Eğitim Teknolojisi*, 181.

yöntemidir.³⁴ Bir başka tanıma göre BDÖ, sistem içine programlanan derslerle öğrenenlere herhangi bir konuyu veya kavramı bilgisayarlar vasıtasıyla öğretmek ya da önceden öğretilen davranışları pekiştirmek amacıyla bilgisayarların kullanılmasıdır.³⁵ Yapılan tanımlara bakıldığında BDÖ'in, öğretim sürecinde bir araç olmasının yanı sıra bir metot olarak da önemli bir öğretim ortamı sunduğu, öğretim sürecinde farklı uygulama biçimleriyle kullanılabildiği görülmektedir.

BDÖ uygulama biçimlerinin ilkinde öğreten ders içeriğini sınıf ortamında sunar. Konuyu anlamayan, derse katılamayan veya derste başarısız olan öğrenenlere bilgisayar aracılığıyla eksikliklerini giderebilmeleri için fırsat sağlanır. Burada bilgisayar okul dışında öğrenci için bir özel öğretmen işlevi görür. BDÖ uygulama biçimlerinden ikincisinde ise öğreten, sınıf ortamında ilgili kazanıma dair ders sunumu yaptıktan sonra, öğrenenler öğrenmelerini pekiştirmek amacıyla alıştırma, uygulama ve değerlendirme çalışmalarını bilgisayar ortamında yaparlar. BDÖ, uygulama biçimlerinden bir diğeri ise ders içeriği bilgisayar vasıtasıyla öğrenenlerle paylaşılır. Öğrenen öğrendiği bilgileri aynı şekilde alıştırma ve uygulama çalışmalarıyla bilgisayar ortamında pekiştirerek daha kalıcı öğrenmeler elde etmeye çalışır.³⁶

BDÖ uygulamaları öğretici gözetiminde sınıf ortamında kullanılabilen yazılımlar şeklinde tasarlanabileceği gibi öğrenenlerin sınıf dışında kendi başlarına yararlanabilecekleri

³⁴ Nuray Senemoğlu, *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, (Ankara: Ertem Matbaacılık, 1997), 437.

³⁵ Halil İbrahim Yalın, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, (Ankara: Nobel Yayınları, 2004), 165.

³⁶ Oğuzhan Sevim, *Kuramdan Uygulamaya Bilgisayar Destekli Öğretim Materyali Geliştirme*, (Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2015), 35-36.

yazılımlar şeklinde de tasarlanabilmektedir. En yaygın kullanılan BDÖ uygulamaları arasında testler, alıştırma, öğretici yazılımlar, başvuru yazılımları, benzetimler ve eğitsel oyunlar yer almaktadır. Bunlar arasında yer alan öğretici ders yazılımları, öğrenenlerin bir öğreticiye gerek duymadan kendi başlarına bilgisayar vasıtasıyla öğrenmelerine imkân tanıyan ve genellikle metin, ses, görüntü, video, canlandırma, sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik gibi unsurları barındıran öğrenme içeriklerinden oluşur. Öğretici yazılımlar geliştirilerek test, alıştırma ve oyun gibi başka unsurlarda içermektedir.³⁷

Eğitimde BDÖ uygulamaları çoğunlukla sınıf içi uygulamalarda kendini gösterirken, zamanla sınıf dışına taşınarak yaygın hale gelmiştir. Teknolojinin gelişmesiyle artan bilgi çeşitliliği, okullarındaki ideal bireyi yetiştirme çabalarını ve sorumluluklarını arttırmıştır. Bununla beraber, öğretmenlerin kısıtlı olan ders sürelerini daha etkin bir biçimde kullanmaları, daha kısa sürede daha fazla bilgi sunmaları gerektiği düşüncesi ön plana çıkmıştır. Bu durum eğitim sürecinde okul dışındaki zamanı daha etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasını gerekli hale getirmiştir. Bu noktada teknoloji, önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknolojinin eğitim sürecinde önemli bir araç olarak ön plana çıkması, yeni yönelimlerin ve uygulamaların meydana gelmesine zemin hazırlamıştır.³⁸

BDÖ deyince ilk akla gelen araçlardan birisi de internettir. En geniş iletişim ağlarından biri olan internet sayesinde dünya üzerinde milyonlarca insan birbiri ile iletişim kurma,

³⁷ Mehmet Emin Mutlu, "e- Öğrenme", *Temel Bilgi Teknolojileri-II*, çev. ed. Özgür Yılmaz vd., (Ankara: Saray matbaacılık, 2013), 100.

³⁸ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 9.

haberleşme, bilgi paylaşma, dosya paylaşma gibi işlemleri kolayca ve hızlı bir şekilde gerçekleştirebilmektedir. Günümüzde internet dünyanın en geniş müzesi, en büyük kütüphanesi, sanat merkezi, alışveriş mağazası, eğlence merkezi, haber merkezi gibi işlevlere sahiptir. Eğitim süreçlerinde aklımıza takılan bir konuyu, bilmediğimiz bir sorunun cevabını internet sayesinde kolayca öğrenebiliriz. Gerek devlet eliyle gerekse şahıslar tarafından oluşturulan ve insanların erişimine ücretsiz bir şekilde sunulan sayısız internet sitesi bulunmaktadır. Eğitim alanlarının tamamı başta olmak üzere din öğretimi ile ilgili kurulan ve öğretmen ile öğrencilerin kullanımına sunulan birçok site bulunmaktadır. Söz konusu sitelere üye olunarak birçok ders materyaline ulaşmak mümkündür.³⁹

1.3. Din Öğretimi Teknolojisi

Din öğretimi teknolojisi, zenginleştirilmiş bir eğitim ortamı sunmak amacıyla kullanılan öğretim teknolojilerinin yan dalıdır. Din öğretimi teknolojisini öğretim teknolojilerinden ayıran “din” kavramıdır. Diğer öğretim faaliyetlerinden farklı bir şekilde, inanan bireylerin hayatında çok önemli bir yer tutan din olgusunun öğretimi sürecinde, teknolojiden faydalanılmaması düşünülemez. Günümüzde etkili öğretim faaliyetlerinin ayrılmaz bir parçası olan öğretim teknolojilerinin din öğretiminde de kullanılması elzemdir. Bu bağlamda din öğretimi teknolojisi, öğretim teknolojisinin bir yan dalı olarak

³⁹ Mehmet Korkmaz, *Din Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*, (Kayseri: Kimlik Yayınları, 2017), 242.

düşünülebilir, kısaca din öğretiminin kılavuzlanması olarak tanımlanabilir.⁴⁰

Son yıllarda öğrenmenin doğası, öğrenme ve öğretme süreçlerinin değişkenleri gibi konularda yapılan araştırmalarla, yeni kuram ve modeller geliştirilmiştir.⁴¹ Gelişme yaşanan önemli konulardan birisi de öğretim teknolojileri olmuştur. Eğitim alanında yaşanan bu değişim ve dönüşüm, din öğretiminde de kendini göstermiştir. Din eğitimi bilimini, din eğitimi faaliyetleri üzerinde çok boyutlu incelemeler yapan bir ana disiplin olarak ele alırsak; din öğretimi teknolojisinin de bu ana bilimin alt dallarından biri olduğu söylenebilir. Daha etkili bir öğretim sağlamak amacıyla eğitim sürecinde, öğretme-öğrenme sürecinin bütününe sistematik olarak tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi,⁴² öğrenme öğretme ortamlarının etkili bir şekilde kullanılması için gösterilen sistematik çabalar,⁴³ öğretim teknolojisi olarak tanımlanmaktadır. Din öğretimi teknolojisi ise kişilere din ile ilgili davranış değiştirme amacıyla amaçlı, planlı, programlı bir şekilde davranış geliştirmelerini kılavuzlama faaliyetidir.⁴⁴

Din öğretimi teknolojisi, formal din eğitimi etkinliklerini kapsayan, örgün ve yaygın din eğitimi alanları için gerekli öğretim materyallerinin, programlarının, internet sitelerinin

⁴⁰ Mehmet Zeki Göksu, "Din Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Geliştirme: Temel Kavramlar", *Din Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Geliştirme*, ed. Tuğrul Yürük – Rıdvan Demir, (Ankara: Nobel Akademik Yayınları, 2021), 8.

⁴¹ Senemoğlu, *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, 94.

⁴² Yalın, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, 3.

⁴³ Tuba Yanpar, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım*, (Ankara: Anı Yayınları, 2009), 6.

⁴⁴ Cemal Tosun, *Din Eğitimi Bilimine Giriş*, (Ankara: Pegem Yayınları, 2005), 27.

geliştirilmesini sağlar. Bütün bu unsurlar ile öğreten, öğrenen, mekân, zaman gibi değişkenleri inceleyerek açıklamak, daha verimli bir din öğretimi hizmeti sunabilmek için gerekli ortamı oluşturmak gibi işlevlere sahiptir. Taşıdığı bu özelliklerle, genel öğretim teknolojileriyle ortak işlevlere sahip olduğu söylenebilir. Din öğretimi teknolojisi, genel öğretim teknolojileriyle karşılıklı ilişki hâlinindedir. Genel öğretim teknolojileri, tüm disiplinlere yönelik araç gereç, materyal ve ortam düzenleyerek, bu bilgileri sistemli hâle getirip, özel öğretim teknolojilerinin hizmetine sunar. Özel öğretim teknolojileri, (fen, din, edebiyat gibi) bu sistemli bilgileri alarak kendi alanında uygular. Bu sistemlerin güçlü ve zayıf yönlerini test eder. Uygulanabilirliğini ölçer. Eksiklikleri tamamlayarak geliştirir. Mevcut bilgilere yenilerini ekler. Kendi alanına özgü ürettiği bilgi ve teknolojileri, genel ve özel öğretim teknolojileriyle paylaşır.⁴⁵

Din öğretimi teknolojisi, öğrenme-öğretme süreçlerine destek sağlayacak araçların, materyallerin ve öğrenme ortamlarının tasarlanması, hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesini sağlayan bir disiplindir. Din öğretimi teknolojisinin din eğitimi sürecindeki görevleri aşağıda belirtilmiştir:⁴⁶

- Din öğretiminde kullanılmak üzere gerekli araç ve gereçleri seçmek,
- Örgün ve yaygın din eğitimi faaliyetlerinde kullanılan araçlar ile bu araçların etkinliğini incelemek,

⁴⁵ Korkmaz, *Din Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*, 24.

⁴⁶ Korkmaz, *Din Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*, 23.

- Örgün ve yaygın din eğitimi alanlarında kullanılmak üzere din eğitimi disiplininin özellikleri göz önünde bulundurularak materyal geliştirmek,
- Din eğitiminin unsurlarını oluşturan öğretene, öğrenene, öğretim programı ve eğitim ortamı ile din eğitimi teknolojisi arasındaki ilişkiyi açıklamak,
- Bilgisayar Destekli Öğretim (BDÖ) alanında çalışmalar yapmak,
- Örgün ve yaygın din eğitiminde kullanılmak üzere bilgisayar yazılımları geliştirmek,
- Uzaktan eğitim materyalleri geliştirerek bunların etkinliğini incelemek,
- Din eğitimi ortamlarının özelliklerini araştırmak, din eğitimi ortamlarında bulunması gereken özellikleri belirlemek,
- Din eğitimi ortamlarının öğretene ve öğrenene üzerindeki etkilerini incelemek,
- Din eğitimi veren kurumların amaçlarına uygun din eğitimi ortamı oluşturmak.

Yukarıda yapılan açıklamalarda görüldüğü gibi, din öğretimi teknolojisinin işlevi, din eğitimi alanında gerekli olan araç ve materyallerin tasarlanması, geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinin yanında, eğitim sürecinde yararlanmak üzere BDÖ programları hazırlamak, ilgili materyaller geliştirmek, internet siteleri kurmaktır. Bununla birlikte öğretmen, öğrenci, ortam, zaman gibi değişkenleri inceleyerek

açıklamak, dolayısıyla daha nitelikli bir din eğitimi hizmeti sunmak din öğretimi teknolojisinin işlevidir.⁴⁷

1.4. Ters Yüz Sınıf Modeli

Bu bölümde TYSM'nin tarihsel gelişimi, hedefleri, geleneksel yöntemle karşılaştırılması ve genel özellikleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

1.4.1. Ters Yüz Sınıf Modelinin Temelleri

Eğitim alanlarında teknolojiden yararlanılması, öğretim sürecinde yeni yönelimleri zorunlu hâle getirmiştir. Bu yönelimlerden biri "Flipped Instruction" veya "Flipped Classroom" olarak isimlendirilen modeldir.⁴⁸ Bu model uluslararası alanyazında Flipped Classroom, Flipped Instruction, Inverted Classroom, Reverse Teaching, Backwards Classroom⁴⁹ şeklinde isimlendirilmektedir. Türkçe alanyazın incelendiğinde, daha çok dönüştürülmüş veya tersine çevrilmiş sınıf olarak ifade edildiği görülmektedir.⁵⁰

TYSM'nin temellerinin, derslerini daha etkin bir şekilde öğretmek amacıyla, Eric Mazur tarafından tasarlanan bir öğretim yöntemine dayandığı düşünülmektedir.⁵¹ Mazur, akran eğitimi ile ilgili yaptığı çalışmada, öğrencilerin ev ödevlerini sınıf

⁴⁷ Korkmaz, *Din Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*, 24.

⁴⁸ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 9.

⁴⁹ M. J. Lage vd., , "Inverting The Classroom: A Gateway To Creating An Inclusive Learning Environment", *The Journal of Economic Education* 31/1 (2000), 30-43.

⁵⁰ Raziye Demiralay-Serçin Karataş, "Evde Ders Okulda Ödev Modeli", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 3/3 (2014), 337.

⁵¹ Maite Correa, "Flipping The Foreign Language Classroom And Critical Pedagogies: A (New) Old Trend", *Higher Education for the Future* 2/2 (2015), 114-125.

ortamında, ders içeriklerine ait okumalarını ise ev ortamında yapmalarını istemiştir. Mazur bu yöntemle öğrencilerin sınıf içinde daha aktif sorgulama imkânı elde etmelerini amaçlamıştır.⁵² Sonraları gerçekleştirilen bir diğer araştırmada, öğrencilerin ev ortamında ders okumaları yerine daha önceden hazırlanmış ders içeriklerini izlemeleri talep edilmiştir. Bu da “dönüştürülmüş sınıf (Inverted Classroom)” olarak isimlendirilmiştir.⁵³ Baker ve Mentch tarafından yapılan bir başka araştırmada da geleneksel yöntemle ders yapılan bir sınıfın ters yüz edilmesinin gerekçelerine ve olumlu yönlerine temas edilmiş ve “Ters Yüz Sınıf (Flipped Classroom)” olarak isimlendirilmiştir.⁵⁴

Bergmann ve Sams 2007 yılında, Power Point ders sunumlarını ekran yakalama yazılımı aracılığı ile sesli bir şekilde kaydetmeye başlamışlardır. Böylelikle ders içeriklerini internet ortamında paylaşarak öğrencilerin sınıf dışında da ders içeriklerine ulaşmalarını sağlamışlardır.⁵⁵ Bergmann ve Sams Ters Yüz Sınıfı (TYS), ders içeriklerine video kayıtları vasıtasıyla sınıf dışı ortamlarda ulaşılması, sınıf ortamında ise grup çalışmaları ile etkinliklerin yapılması olarak tanımlamışlardır. Bishop ve Verleger⁵⁶ ise YYS’ı, sınıf içinde yapılan etkileşimli

⁵² E. Mazur, *Peer instruction: A user's manual*, (New Jersey: Prentice Hall., 1997), 42.

⁵³ Lage vd., , "Inverting The Classroom: A Gateway To Creating An Inclusive Learning Environment", 30-43.

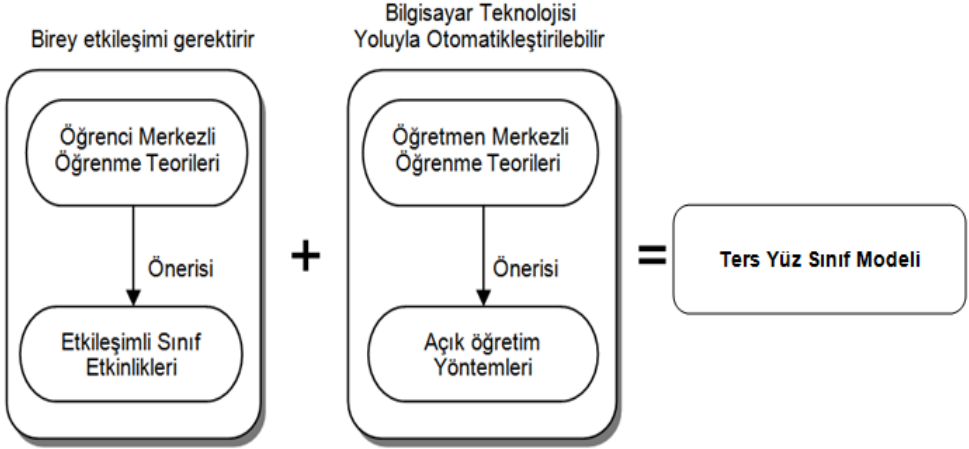
⁵⁴ Ö. Özbay-R. Sarıca, "Ters Yüz Sınıfa Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmaların Eğilimleri: Bir Sistematik Alanyazın Taraması", *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 5/2 (2019), 333.

⁵⁵ J. Bergmann-A. Sams, "Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day", *International Society for Technology in Education (ISTE)* 2012), 12.

⁵⁶ J. L. Bishop-M. A. Verleger, "The flipped classroom: A survey of the research", *ASEE National Conference Proceedings* 30/9 (2013), 1-18.

grup etkinlikleri ve sınıf dışında bilgisayar aracılığıyla bireysel eğitim olarak iki bölümden meydana gelen bir eğitim yöntemi olarak ifade etmişlerdir. Bunun grafiksel gösterimi Şekil 1’de bulunmaktadır.⁵⁷

Bishop ve Verleger’e Göre TYS

Şekil 1. Bishop ve Verleger’e Göre TYSM

Kaynak: Bishop ve Verleger, 2013.

Modeli ifade etmek için birçok adlandırma kullanılmıştır. Buna karşın modeli tanımlamaya yönelik kuramsal bir alt yapının oluştuğu görülmektedir. Bu durum modelle ilgili bir isim karmaşasına yol açmıştır. Alanyazındaki bazı araştırmalar ve adlandırmalar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Alanyazındaki Bazı Çalışmalar ve Adlandırmalar

Araştırmalar	Adlandırmalar
--------------	---------------

⁵⁷ Özbay-Sarıca, "Ters Yüz Sınıfa Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmaların Eğilimleri: Bir Sistemik Alanyazın Taraması", 333.

Inverted Classroom:	Bates ve Galloway, 2012; Gannod, Burge ve Helmick 2008; Lage, Platt ve Treglia, 2000; Strayer, 2012
Flipped Classroom:	Bishop ve Verleger, 2013; Bergmann ve Sams, 2012; Enfield, 2013; Hertz, 2012; Milman, 2012
Ters Yüz Sınıf:	Alsancak-Sırakaya ve Seferoğlu, 2017; Aydın ve Demirer, 2017; Kocabatmaz, 2016; Turan ve Göktaş, 2015
Ters Yüz Sınıf Sistemi:	Gençer, Gürbulak ve Adıgüzel (2014)
Flipped Classroom:	Temizyürek ve Ünlü (2015)
Tersine Eğitim Uygulaması:	Boyraz (2014)
Evde Ders Okulda Ödev Modeli:	Demiralay ve Karataş, 2014
Dönüştürülmüş Sınıf:	Filiz, Orhan-Göksün ve Kurt, 2016; Gündüz ve Akkoyunlu, 2016; Yıldız, Sarsar ve Çobanoğlu, 2017
Tersine Çevrilmiş Sınıf:	Sezer, 2015
Ters Yüz Edilmiş Sınıf:	Bolat, 2016; Serçemeli, 2016

Kaynak: Özbay- Sarıca, 2019.

1.4.2. Ters Yüz Sınıf Modelinin Genel Özellikleri

Geleneksel eğitim modelinde öğretici sınıf ortamında zamanının büyük bir kısmını kavram öğretimi için kullanmaktadır. Öğrenciler bu süreçte pasif bir biçimde öğretmeni dinler ve gerektiğinde birtakım notları defterine geçirir. Sınıf dışında ise öğrencilere öğrenilen bilgileri uygulamaları ve kalıcı hâle getirmeleri için ödevler verilir. Geleneksel eğitimdeki bu durum TYSM ile tersine dönüştürülerek öğrencilerin dersi evde öğrenip okulda uygulama yapmaları sağlanır. Son yıllarda özellikle yükseköğretimde yaygınlaşmaya başlayan TYSM’nde öğretici öğrenen ile geçireceği zamanı artırmak ister. TYSM ile öğrenenler sınıf dışında çevrimiçi içerikler ile yüz yüze derslere bireysel olarak hazırlanırlar. Sınıf içinde ise işbirlikçi grup çalışmasıyla etkinlik yapmaktadırlar.⁵⁸ Geleneksel modelde olduğu gibi sınıf ortamında yapılan ilk öğrenme uygulamaları, sınıf dışına taşınırken; sınıf dışında yapılan ve genellikle ev ödevi olarak adlandırılan son öğrenme egzersizleri ise sınıf ortamına taşınır.⁵⁹ TYSM’nde yüz yüze ve online ortamlar bir arada kullanıldığı için genelde harmanlanmış öğrenme kapsamında değerlendirilmektedir.⁶⁰

⁵⁸ Bergmann-Sams, "Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day", 15.

⁵⁹ Remziye Demiralay, *Evde Ders Okulda Ödev Modelinin Benimsenmesi Sürecinin Yeniliğin Yayılımı Kuramı Çerçevesinde İncelenmesi*, (Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2014) , 26.

⁶⁰ Mücahit Öztürk, *Ters Yüz Sınıf Modelinde Öğrencilerin Öz-Düzenleyici Öğrenme Becerilerinin Gelişiminin İncelenmesi: Yabancı Dil Dersi Örneği*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, 2018), 1.

TYSM ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; modele birçok farklı isim verilmesine karşın çok sayıda ortak özellik taşıdıkları görülmektedir. TYSM'nin genel özellikleri şu şekilde ifade edilebilir:⁶¹

- Ders saati kullanımının geleneksel sınıf modeline göre değişmesi,
- Sınıf dışı zaman kullanımının geleneksel sınıf modeline göre değişmesi,
- Geleneksel sınıf modelinde ev ödevi olarak kabul edilen etkinliklerin sınıfta yapılması,
- Geleneksel sınıf modelinde sınıf içi etkinlik olarak kabul edilen faaliyetlerin sınıf dışına taşınması,
- Aktif öğrenme, akran öğrenimi ve problem çözme gibi sınıf içi etkinliklerin gerçekleştirilmesi,
- Başta video kaydı olmak üzere öğretim sürecinde teknolojinin kullanılması.

TYSM, öğrenenlerin ders içerikleri ile ilk tanışmalarını okul dışına taşıyan bir öğretim stratejisidir. TYSM, öğrenenlere ders içeriklerini sınıf dışında bireysel hızlarında öğrenmelerini sağlarken, sınıfta ise pratik yapma, uygulamalı etkinliklerle öğrendiklerini pekiştirme ve öğretene ile öğrenen etkileşimini arttırmak için daha fazla zaman ayırma imkânı tanımaktadır. Ayrıca bu model ile öğrenenlerin üst düzey düşünme becerileri gelişmekte, akran etkileşimi artmaktadır. Öğreten ters yüz

⁶¹ Phillip Dawson, "Motivation and Cognitive Load in the Flipped Classroom: Definition, Rationale and a Call for Research", *Higher Education Research & Development* 34/1 (2015), 3.

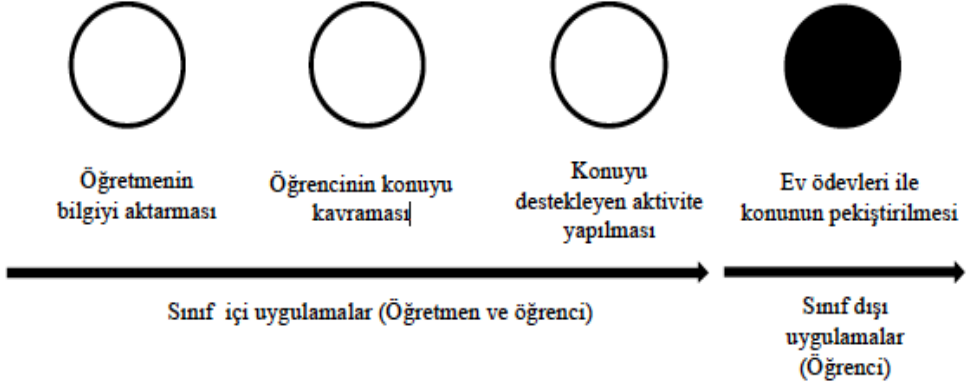
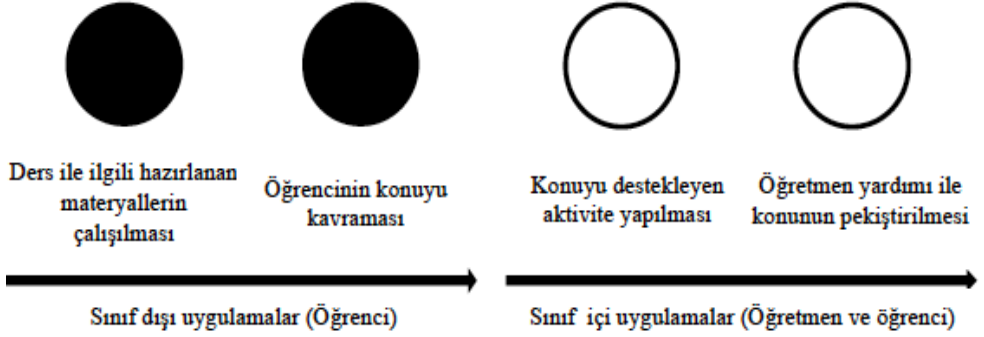
sınıflarda daha verimli sınıf etkinlikleri tasarlayabilmektedir.⁶² TYSM’nde öğretmen, yol gösteren, öğrenenlerin kendilerine ait yeni bilgiler oluşturmalarını sağlayan, eğitim sürecinde öğrenenleri motive eden, liderlik yapmalarına olanak tanıyan, öğreneni destekleyen ve öğrenmelerini takip eden, kısacası öğrenme sürecinde rehber görevi üstlenendir.⁶³

Geleneksel öğrenme yöntemi ile TYSM’nin, öğrenen ve öğreticiler açısından sınıf içi uygulamalar ve sınıf dışı uygulamalar Şekil 2’de gösterilmiştir.⁶⁴

⁶² S. C. Chang-G. J. Hwang, "Impacts Of An Augmented Reality-Based Flipped Learning Guiding Approach On Students’ Scientific Project Performance And Perceptions", *Computers & Education* 125 (2018), 97.

⁶³ Özbay-Sarıca, "Ters Yüz Sınıfa Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmaların Eğilimleri: Bir Sistematik Alanyazın Taraması", 334.

⁶⁴ Didem Alsancak Sırakaya, *Tersyüz Sınıf Modelinin Akademik Başarı, Öz-Yönetimli Öğrenme Hazırbulunuşluğu ve Motivasyon Üzerine Etkisi*, (Ankara: Gazi Üniversitesi, Doktoa Tezi, 2015) , 15.

Geleneksel Model**Ters Yüz Sınıf Modeli**

Şekil 2. Geleneksel Eğitim ve TYSM'nin Karşılaştırılması

Kaynak: Zownorega, 2013.

Şekil 2'de belirtildiği üzere, geleneksel model; eğitim sürecinde öğretmenin ders içeriğini sınıf içinde öğrencilere sunduğu, uygulamaya dayalı etkinlikleri ise sınıf dışında ev ödevi olarak verdiği bir modeldir. TYSM'nde ise öğrenenlerin kazanımlara ait temel bilgileri sınıf dışında bireysel olarak öğrendikleri, sınıf ortamında ise öğretici rehberliğinde pratik ve uygulama yapma imkânı buldukları görülmektedir. Bu durumun öğretmen-öğrenci etkileşimi açısından daha çok zaman yarattığını söylemek mümkündür.

TYSM en basit halde, sınıf içinde yapılan şeylerin ev ortamında yapılması, ev ortamında yapılanların ise sınıf ortamında yapılması olarak tanımlanabilir.⁶⁵ TYSM'nde en önemli farkın, öğretmen rolünde olduğunu söyleyen Bergmann ve Sams, TYSM ve geleneksel sınıf modeli arasındaki farkı 90 dakikalık bir blok ders üzerinden Tablo 3'teki gibi anlatmaktadır.⁶⁶

Tablo 3. Geleneksel Model ile TYSM'nin Karşılaştırılması

Geleneksel Sınıf Modeli		Ters Yüz Sınıf Modeli	
<i>Etkinlik</i>	<i>Süre</i>	<i>Etkinlik</i>	<i>Süre</i>
Isınma etkinlikleri	5 dk.	Isınma etkinlikleri	5 dk.
Önceki günün ödevlerinin gözden geçirilmesi	20 dk.	Video dersi üzerinden soru cevap	10 dk.
Yeni içeriğe ilişkin ders sunumu	30-45 dk.	Rehber eşliğinde veya bağımsız, alıştırma veya laboratuvar etkinlikleri	75 dk.
Rehber eşliğinde veya bağımsız, alıştırma veya laboratuvar etkinlikleri	20-35 dk.		

Kaynak: Bergmann ve Sams, 2012.

TYSM ve geleneksel sınıf modeli, Şekil 2 ile Tablo 3'te belirtildiği gibi gerek zamansal açıdan gerekse uygulama bakımından farklıdır. TYSM'nin öğrenciyi merkeze alan sınıf etkinliklerine daha fazla zaman ayırdığı görülmektedir. Bu da

⁶⁵ Bergmann-Sams, "Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day", 15.

⁶⁶ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 19.

eğitim sürecine ayrılan süreyi daha verimli ve nitelikli bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır.⁶⁷

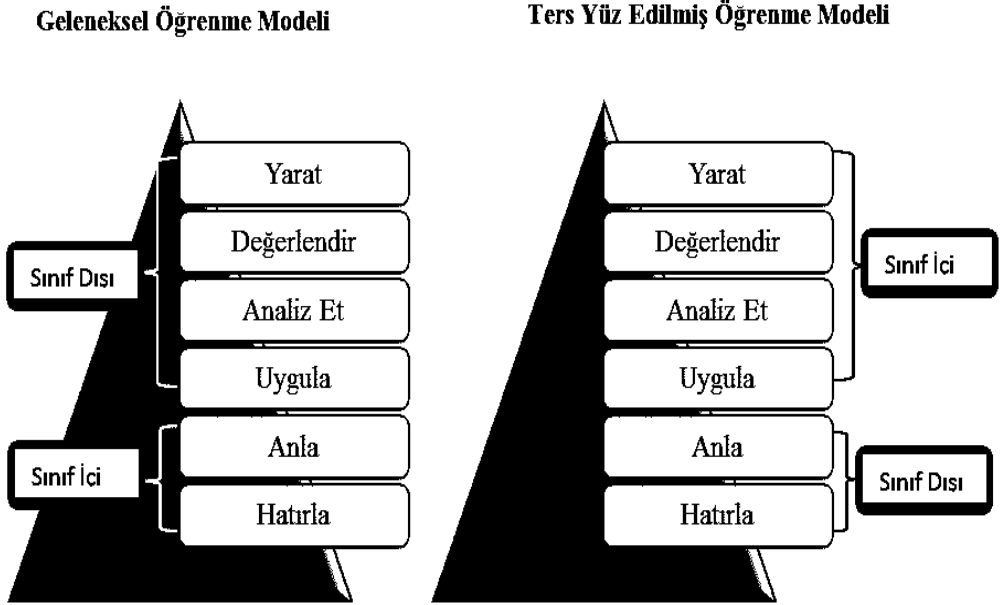
Bloom'un yaptığı bilişsel öğrenme basamaklarına dair sınıflandırma, öğretmenlerin öğrenenlerin neyi öğrenmek istediklerini kolaydan zora doğru aşama aşama düzenlenebileceği üzerine kurulmuştur.⁶⁸ Bloom'un revize edilmiş sınıflandırmasının TYSM'ne yansması, temel düzeyde yer alan hatırlama ve anlama gibi bilişsel öğrenmelerin sınıf dışı ortamda video kayıtlarıyla, uygulama, analiz, değerlendirme ve yaratma gibi üst düzey öğrenmeler ise sınıf ortamında öğreticinin rehberliğinde akranlarla gerçekleşmesi şeklinde olduğu görülmektedir. Öğrenme esnasında sağlanan geri dönüt ve düzeltmeler sayesinde öğrenenlerin üst düzey akademik başarı elde edebileceği tespit edilmiştir. TYSM ile öğretmenlerin öğrenenlere zamanında dönüt sağlaması kavram yanılgılarını, yanlış ve eksik öğrenmeleri gidermesi içi yeni seçenekler geliştirmesini sağlamaktadır. Bloom'un taksonomisinin TYSM'ne entegre edilmesi, öğrencilerin kendi hızında bireysel öğrenmelerini sağlamaktadır. TYSM'nin sınıf içindeki zamanı ders dinleme gibi temel düzeydeki bilişsel beceriler yerine, uygulama gibi üst düzey becerilere ayrılabilmesine olanak sağlaması modelin en önemli avantajlarındanıdır.⁶⁹ Bloom taksonomisi kullanılarak geleneksel öğrenme modeli ile TYSM'nin karşılaştırılması şekil 3'te

⁶⁷ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 20.

⁶⁸ Ömer Faruk Tutkun, "Bloom'un Yenilenmiş Taksonomisi Üzerine Genel Bir Bakış", *Sakarya University journal of education* 2012), 22.

⁶⁹ Elif Güven Demir, *Ters Yüz Sınıf Modeline Dayalı Uygulamaların İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı Ve Planlama Becerilerine Etkisi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2018), 22.

gösterilmiştir.⁷⁰

Şekil 3. Bloom Taksonomisi'ne Göre Geleneksel Öğrenme Modeli ile TYSM'nin Karşılaştırılması

Bloom Taksonomisi incelendiğinde, geleneksel sınıf modelinin uygulandığı sınıflarda, öğrencilerin öğrenme çabaları anlama ve hatırlama düzeyinde yoğunlaşırken, TYSM'nin uygulandığı sınıflarda ise öğrenciler Bloom Taksonomisi'nin üst basamaklarında yer alan uygulama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma düzeylerine ulaşabildikleri görülmektedir.

1.4.2.1. Ters Yüz Sınıf Modelinin Bileşenleri

Flipped Learning Network, Bergmann ve Sams tarafından kurulan, öğretmenlere TYS uygulamaları sırasında gerekli olan

⁷⁰ Hayırsever-Orhan, "Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Kuramsal Analizi", 580.

materyalleri temin eden ve kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. Kuruluşunda “FLN” Flip kelimesinin baş harfleri olarak kodlatılarak TYSM’nin Esnek Ortam (Flexible Environment), Öğrenme Kültürü (Learning Culture), Kasıtlı İçerik (Intentional Content), Profesyonel Eğitimci (Professional Educator) olmak üzere dört temel bileşenden oluştuğunu ifade etmektedir.⁷¹ Her bir bileşenin sahip olduğu işlevleri aşağıdaki gibi açıklanabilir:⁷²

Esnek Ortam (Flexible Environment): Öğreticinin öğrenenlere, ne zaman ve nerede öğreneceklerine kendilerinin karar verme imkânı sunduğu, öğrenme ortamını bireysel veya işbirlikçi olacak şekilde düzenlenebildiği esnek bir öğrenme ortamı oluşturulduğunu ifade etmektedir.

Öğrenme Kültürü (Learning Culture): Öğretmeni merkeze alan bir öğretimin aksine, öğrenenin merkeze alındığı bir öğretim yaklaşımıdır. Sınıf içinde yaratıcı öğrenmeler için gerekli ortam hazırlanır. Öğrenenler öğrenme sürecinde aktif şekilde rol alır ve kendi öğrenmelerini değerlendirerek, bilginin yapılandırılmasını sağlar.

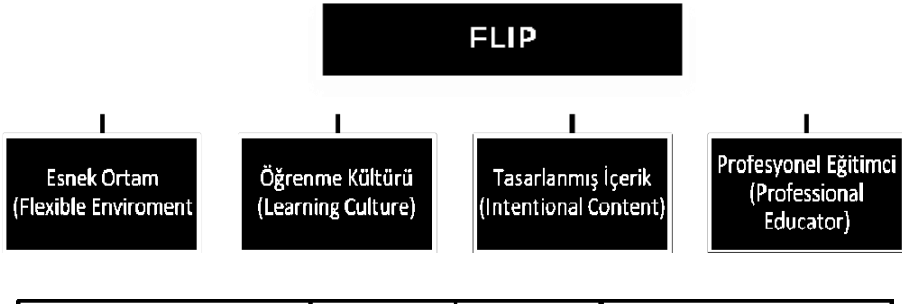
Kasıtlı İçerik (Intentional Content): Öğreticiler, öğrenenlerin kavramsal anlayışlarını geliştirmeleri için yardım eder. Öğreticiler ders içeriklerinin ne olacağına ve öğrenenlerin hangi materyalleri kullanacağına karar verir.

Profesyonel Eğitimci (Professional Educator): TYSM’nde öğreticilerin rolü çok önemlidir. Uygulama sürecinde öğreticiler

⁷¹ Alsancak Sırakaya, *Tersyüz Sınıf Modelinin Akademik Başarı, Öz-Yönetimli Öğrenme Hazırbulunuşluğu ve Motivasyon Üzerine Etkisi*, 17.

⁷² Muhammed Muhdi Gündüz, "Din Öğretiminde Öğretim Teknolojilerinin Bireysel Öğrenmeye Katkıları: Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli", *Din Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Değiştirme*, ed. Tuğrul Yürük-Rıdvan Demir, (Ankara: 2021), 190.

öğrenenleri devamlı gözlemler, zamanında geri dönüt sağlar ve öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirir. Öğreticiler görünürde sınıf ortamında az bir role sahipmiş gibi görünseler de TYSM için en önemli bileşenlerinden biri onlardır. TYSM'nin bileşenleri şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. TYSM'nin Dört Temel Bileşeni

1.4.2.2. Ters Yüz Sınıf Modelinde Öğretmenin Rolü

Geleneksel sınıf ortamında öğretmen, öğrenciler için temel bilgi kaynağı rolündedir. Farklı öğrenme stilleri olan öğrencilere belirlenen süre içerisinde öğretmen tarafından öğrenme etkinliği sunulur. Konu ile ilgili örnekler verilir ve öğrenci tarafından sorulan sorulara cevap verilir. Dersin sonunda öğrencilere ev ödevi verilir. Verilen ödevlerin takibi yapılamaz ve yanlış öğrenmelere o anda düzeltme olamayacağından geri bildirim gerçekleşmez.⁷³ TYSM'nde ise öğretmen öğrenciye derse gelmeden önce hazırlamış olduğu ders içeriğini ulaştırır. Öğrenci sınıf dışında bilgiyi öğrenir. İstedikçe kadar tekrar eder. Sormak istedikçe soruları not alarak sınıf ortamında öğretmene sorabileceği gibi dilerse, TYSM'nin

⁷³ Becki A. Brown, *Understanding the Flipped Classroom: Types, Uses, and Reactions to a Modern and Evolving Pedagogy*, (New York: Culminating Projects in Teacher Development, Unpublished Doctoral Thesis, 2016) , 10.

uygulandığı platform üzerinden teknoloji vasıtasıyla öğretmenine veya arkadaşlarına sorabilir. Öğrenci, konunun teorik kısmını evde öğrendiği için, sınıfta yapılan etkinliklerle öğretmen rehberliğinde öğrendiklerini pekiştirir. Öğrencinin yanlış öğrenmeleri varsa, sınıf ortamında öğretmen tarafından düzeltilir. TYSM’de öğretmen rehber konumundadır.

TYSM’nde öğretmen video hazırlayarak bir materyal kütüphanesi inşa eder, istediği takdirde, oluşturduğu materyal kütüphanesinden sonraki yıllarda da istediği kadar istifade etme imkânına sahip olur. Böylece TYSM öğretmenlere, ders içeriğini dersten derse, günden güne, yıldan yıla tekrar etmeleri yerine bir kez videoyla saklama imkânı verir.⁷⁴

TYSM’nde öğretmen tarafından ders materyali olarak kullanılacak videolar çok uzun olmamalı, bir sonraki derste kullanılmak üzere sorular içermelidir. Öğretmen yalnızca videolardan değil, başka araçlardan da faydalanabilir. Örneğin ses dosyaları, e kitaplar, web sayfaları, oyunlar ve simülasyonlar gibi.⁷⁵

TYSM uygulamasında öğretmenin yükünün arttığı görülmektedir. Zira öğretmen tarafından kazanımlara yönelik videoların hazırlanması, sisteme yüklenmesi öğretmenin vaktini alarak ek iş yükü getirmektedir. Modelin öğretmen açısından en zor taraflarından birinin bu olduğu görülmektedir.⁷⁶ Öğretmen,

⁷⁴ Michelle Oyola, *Content Planning and Delivery in a Flipped Classroom: A Qualitative Examination*, Missouri Baptist University, Unpublished Doctoral Thesis, 2016), 35.

⁷⁵ Tetik, *Ters yüz sınıf modelinin Arapça öğretiminde akademik başarı ve tutum üzerine etkisi*, 51.

⁷⁶ Ashley M. Butterick, *The Effectiveness of the Flipped classroom for Students with Learning Disabilities in an Algebra I resource setting*, Department of

internette bulunan ders kazanımlarına uygun, süzgeçten geçirilmiş, güvenilir öğretim videolarını öğrencilere sunarak yükünü hafifletebilir.⁷⁷ Öğrencilere sunulan dijital ders içerikleri kısa ve öz olmalıdır, aksi hâlde öğrenciler uzun süreli içerikleri izlerken sıkılabilirler.⁷⁸

TYSM'ni uygulayan bir öğretmenin öğretim sürecindeki sorumlulukları şu şekilde sıralanabilir: ⁷⁹

- Öğrencilerin öğrenme seviyelerine uygun, kolay anlaşılabilir ders materyalleri sunmak,
- Öğretmen tarafından hazırlanan veya hazır eğitim platformlarından alınan etkinlikler ile öğrencinin etkili öğrenmesini sağlamak,
- Öğrenciye eleştirel ve yaratıcı bakış açısı kazandırmak,
- TYSM'ni uygulamaya başlamadan önce velileri ve öğrencileri modelle ilgili detaylı bilgilendirmek,
- Öğrencilerin kavram yanılgılarının, yanlış ve eksik öğrenmelerinin düzeltilmesi için sınıf içi etkinlikler yapmak,

Interdisciplinary and Inclusive Education College of Education at Rowan University, Unpublished Doctoral Thesis, 2017) ; Chang-Hwang, "Impacts Of An Augmented Reality-Based Flipped Learning Guiding Approach On Students' Scientific Project Performance And Perceptions", 191.

⁷⁷ Wan Ng, "Flipping The Science Classroom Exploring Merits, Issues And Pedagogy", *Teaching Science* 17 (2014), 17.

⁷⁸ Celal Karaca, "Öğretim Teknolojilerinde Güncel Bir Yaklaşım: Ters Yüz Öğrenme", *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler ve Nitelik Arayışı*, çev. ed. Ö Demirel-S Dinçer, Pegem Akademi Yay., 2016), 1170.

⁷⁹ Özcan, *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Tutumlarına ve Akademik Başarılarına Etkisi*, 37.

- Öğrencilerden gelen anlık geribildirimleri dikkate almak ve geri dönüş sağlamak,
- Öğrencilerin sınıf dışı içeriklere günlük olarak ulaşabilmelerini sağlamak.

1.4.2.3. Ters Yüz Sınıf Modelinde Ailenin Rolü

TYSM'nde aile önemli bir role sahiptir. Özellikle küçük yaş gruplarında yer alan öğrenciler uygulama sürecinde aile desteğine daha fazla ihtiyaç duyabilmektedirler. Öğrenciler, uygulama sürecinde, teknolojik araçların kullanılması sırasında çıkabilecek sorunların çözümü için aile desteğine ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca ilkökul ve ortaokul öğrencileri henüz telefon kullanmadıkları için aileleri aracılığıyla öğretmenle iletişim kurmaktadır. Bu bağlamda aileler uygulama öncesi modelle ilgili detaylı bir şekilde bilgilendirilmelidirler. Aileden onay alındıktan sonra uygulamaya başlanılmalıdır. Çünkü aile, çocuğunun geleneksel yöntemle eğitim görmesini tercih edebilir veya küçük yaşlarda teknoloji kullanımına karşı olabilir. Bu anlamda velilere tatmin edici oranda, modelle ilgili bilgi verilmelidir. Nitekim Bergman ve Sams yaptıkları çalışmada ailelere uygulama ile ilgili bilgi verdikten sonra birçok aileden destek aldıklarını belirtmektedirler.⁸⁰ Böylece veliler de modeli benimseyip sürece dâhil olmaktadır. Veliler de çocukları aracılığıyla farkındalık kazanabilmektedir.⁸¹ Günümüzde velilere yönelik modeli tanııtma amacıyla seminerler verilebilir,

⁸⁰ Bergmann-Sams, "Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day", 30.

⁸¹ Demiralay, *Evde Ders Okulda Ödev Modelinin Benimsenmesi Sürecinin Yeniliğin Yayılımı Kuramı Çerçevesinde İncelenmesi*, 154.

yüz yüze veya online toplantılar yapılarak, kısa mesaj gönderilerek, modelle ilgili bilgilendirme yapılabilir.

1.4.3. Ters Yüz Sınıf Modelinin Avantajları ve Dezavantajları

TYSM'nin birtakım avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Bu bölümde modelin avantajları ve dezavantajları irdelenecektir.

1.4.3.1. Ters Yüz Sınıf Modelinin Avantajları

TYSM ile ilgili yapılan araştırmalarda modelin çeşitli avantajlarından söz edilmektedir. Modelin sağlamış olduğu avantajlar bu modeli uygulamayı daha cazip hâle getirmektedir. Aşağıda modelin avantajları sıralanmıştır:⁸²

- Aileleri öğrenme sürecinde aktif hâle getirerek çocuklarını takip etme ve onlara öğrenme sürecinde destek olma imkânı tanır,
- Öğretmen ve öğrencilere şeffaf bir ortamda eğitim görme imkânı sunar,
- Öğrencilerin kendi öğrenme hızlarında eğitim görmelerini sağlar,
- Ödevlerin sınıfta yapılması öğretmenlere anında geri dönüt yapma fırsatı verir. Öğrencilerin öğrenme sürecinde zorlandığı konuları ve öğrenme tarzlarını daha iyi tespit etme imkânı sunar,
- Öğretmen ders içeriğini istediği gibi kolayca güncelleyebilir ve onlara istediği zaman ulaştırabilir,

⁸² Sırakaya, *Tersyüz Sınıf Modelinin Akademik Başarı, Öz- Yönetimli Öğrenme Hazır bulunuşluluğu ve Motivasyon Üzerine Etkisi*, 19.

- Sınıf içindeki zamanı daha etkin ve verimli kullanma imkânı sunar,

- Öğrencilerin derse karşı ilgileri gözlemlenebilir,

- Öğrencilerin dersteki akademik başarıları değerlendirilebilir,

- Yeni öğrenme stillerini ve güncel yaklaşımları destekler,

- Eğitimde teknolojiden yararlanmaya ve 21. yüzyıl kazanımlarını destekler,

- Öğrenciler ile öğretmenlerinin ve öğrenciler ile akranlarının arasındaki etkileşimi artırır,

- Öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif olmalarını sağlar,

- Aileleri öğrenme sürecinde aktif hâle getirir,

- Öğrencilere bireysel rehberlik hizmeti sunar,

- Öğrenci sınıf tartışmalarına daha iyi odaklanır,

- Eğitimcilere öğrenme sürecinde özgürlük sağlar,

- Öğrencilere öğrenme sürecinde daha fazla sorumluluk almalarını sağlar,

- Öğrencilere birlikte çalışma imkânı sağlayarak akran öğrenimini destekler,

- Devamsızlık gibi durumlarda öğrencilere öğrenme materyallerine kolayca erişme fırsatı sunar,

- Öğrencilerin grupta çalışma becerilerini geliştirir,

- Öğretmenler süreçte ders anlatımından ziyade, öğrencilerin öğrenmelerine odaklanırlar,

- Öğrenciler kolayca öğrenebildikleri ders içerikleri için boşa zaman kaybetmezler,
- Öğrencilere üst düzey öğrenmeleri istedikleri kadar tekrar etme fırsatı sunar,
- İşbirlikçi öğrenme imkânı sağlayarak öğrencilerin farklı beceriler geliştirmesine ve birbirlerinden öğrenmesine yardımcı olur.

1.4.3.2.Tersyüz Sınıf Modelinin Dezavantajları

TYSM ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde; modelin avantajları olduğu gibi birtakım dezavantajları olduğu da saptanmıştır. Aşağıda modelin dezavantajları sıralanmıştır:⁸³

- Her öğrencinin internete ulaşma olanağı bulamaması ders içeriklerine ulaşımını zorlaştırarak öğrenme sürecini sekteye uğratabilir,
- Modelde kendi öğrenme stilinde ve kendi öğrenme hızında öğrenmenin gerçekleşiyor olması, öğrenme motivasyonu düşük olan öğrenciler için zorluk oluşturabilir,
- Kısa sürede materyallerin tamamını öğrenmeye çalışmak kalıcı öğrenmelerin niteliğini düşürebilmektedir,
- Öğrencilerin sınıf dışında yapması gereken etkinlikleri yapıp yapmadıklarından emin olunamayabilir,
- Öğretmenlere fazladan iş yükünü arttırabilir. Video, ses dosyaları vb. oluşturmak zaman alıcı olabilir,

⁸³ Bergmann-Sams, "Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day", 20.

• Videoyu ders öncesinde izlemeden gelen öğrenciyi sınıf içi etkinliklere dâhil etmek sürecin sağlıklı işleyişini etkileyebilir.

1.4.4. Din Öğretimi ve Ters Yüz Sınıf Modeli

Din öğretimi tarihine bakıldığında, insanlık tarihi kadar eskiye dayandığı görülmektedir. İnsanlar geçmişten günümüze sahip oldukları kültürleri bilgi ve becerileri sonraki kuşaklara aktarmak için çaba sarf etmişlerdir. Kuşaktan kuşağa aktarılan bilgiler her dönemin şartlarına göre değişen imkânlar vasıtasıyla günümüze ulaşmıştır.⁸⁴ Zamanla insanların eğitime dair sahip oldukları bilgi birikimleri artmış, eğitime yönelik faaliyetler kurumsallaşarak okul kurumu ortaya çıkmıştır.⁸⁵

Din insanın yaratılışından bu yana var olan ve insanı kuşatan bir olgudur. Yapılan araştırmalar insanın tabiatı gereği dinle ilişki içinde olduğunu öne sürmektedir.⁸⁶ İnsanda doğuştan var olan inanma ihtiyacının doğru bir şekilde karşılanması oldukça önemlidir. Bu ihtiyacı gelişi güzel karşılamaya çalışmak bireyde dinden uzaklaşma, dine karşı düşmanca tavır takınma gibi sonuçlara yol açabilmektedir. Bu sebeple bireyin dine yönelik ihtiyaçlarını doğru kanallardan, yeterli bir şekilde, gerektiği kadar karşılamak için, din öğretimi teknolojisinden yararlanılması gerekmektedir. Dinin, insan hayatının her alanına tesir ettiği bilinen bir gerçektir. İnsanın içinde yaşadığı toplumu, çevresinde karşılaştığı olay ve olguları doğru okuyabilmesi hususunda, din öğretiminin etkisi çok önemlidir. Öğreticinin etkin bir din öğretimi yapabilmesi için,

⁸⁴ Çelebi, *İslam'da Eğitim Öğretim Tarihi*, (İstanbul: Damla Yayınları, 1974), 195.

⁸⁵ Korkmaz, *Din Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*, 5.

⁸⁶ Beyza Bilgin, *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi Bilimi*, (Ankara: Yeni Çizgi Yayınları, 1995), 15.

toplumun paradigmalarını ve bireyin içinde yaşadığı kültürü göz önünde bulundurması gerekmektedir. Sürekli gelişen ve değişen günümüz dünyasında din öğretimi teknolojisi, öğretim araç ve materyalleri vazgeçilmez bir öneme sahiptir.⁸⁷

Örgün ve yaygın din eğitimi programları incelendiğinde, konuların çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. İnanç, ahlak, ibadet konularının yanı sıra, Siyer ve Kur'an-ı Kerim Arapça, Hitabet, Tefsir, Hadis, Fıkıh gibi dersler de yer almaktadır. Bu çeşitlilik içerisinde ortak noktaların fazla olduğu görülse de farklı boyutlar da bulunmaktadır. Tüm bu konular din alanı ile ilgili olmakla beraber, bazılarının soyut, bazılarının ise somut olduğu söylenebilir. Bazıları kolay öğrenilirken, bazılarının daha karmaşık olduğu görülmektedir. Tüm bu değişkenler farklı, öğretim teknolojilerinin kullanımını zorunlu hâle getirmektedir. Din öğretimi konularının daha etkili öğretilmesi, öğrencilerin zihin dünyasında anlamlı bir şekilde yer edinebilmesi için öğretim süreçlerinin zenginleştirilmesi, somutlaştırılması ve basitleştirilmesi gerekmektedir. Tüm bunların gerçekleşebilmesi için geleneksel öğrenme yöntemleri yetersiz kalmaktadır. Bu durum din eğitiminde farklı ve güncel öğretim teknolojilerinden faydalanmayı zorunlu hâle getirmektedir. Bu anlamda TYSM, geleneksel öğrenme karşısında, önemli bir alternatif olarak karşımıza çıkmaktadır.⁸⁸

TYSM, öğrenenin pedagojik özellikleri dikkate alınarak uygulandığında; bireysel öğrenme becerilerini geliştirmekte, etkin öğrenme ortamı sunmaktadır. Bu model sağladığı

⁸⁷ Korkmaz, *Din Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*, 43.

⁸⁸ Gündüz, "Din Öğretiminde Öğretim Teknolojilerinin Bireysel Öğrenmeye Katkıları: Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli", 195.

avantajlar sayesinde, Kur'an-ı Kerim öğretim programının amaçlarıyla örtüşmektedir. Modelde kullanılan aktif öğrenme, işbirlikçi öğrenme, problem tabanlı öğrenme, sınıf içi tartışma gibi yöntemler sayesinde, öğrenenin problem çözme becerisinin gelişmesini, öğrendiklerini hayata transfer etmesini, farklı inanç ve düşünceye sahip kişilerle birlikte yaşama kültürü edinmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yapılan araştırmalarda İslam dini eğitiminin yapıldığı derslerde, TYSM'nin uygulanmasının öğrencilerin başarı düzeylerine olumlu katkı sağladığı görülmektedir.⁸⁹ Ayrıca teknolojik materyallerin kullanıldığı din öğretimi süreçlerinde öğrencilerin öğrenme ortamlarında geleneksel modele göre derse karşı ilgi ve tutumlarının olumlu anlamda arttığı görülmüştür. TYSM'nin din derslerinde kullanılmasıyla, öğrencilerin motivasyonunun artması, birden fazla duyuya hitap etmesi sebebiyle öğrenmelerin kalıcı izli olması ve öğrenme sürecinin eğlenceli ve zevkli geçmesine katkı sağlamaktadır. Modelin, öğrenene din hakkında daha fazla bilgiyi keşfetmesi için ortam sağlaması, öğrendiklerini derinleştirmesi, yapılandırması ve yeni öğrenmelere zemin hazırlaması bakımından olanak sağladığı söylenebilir.⁹⁰

TYSM uygulamasında, öğretmenin rolü de geleneksel modele göre değişmektedir. Modelde öğretici öğrenen için rehber görevi üstlenirken, öğrenen süreçte aktif rol oynamaktadır. Bu model, teknolojinin her alana hâkim olduğu küresel dünyada, öğrenenin dini bilgileri istediği zaman ve

⁸⁹ Özcan, *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Tutumlarına ve Akademik Başarılarına Etkisi*, 96.

⁹⁰ Gündüz, "Din Öğretiminde Öğretim Teknolojilerinin Bireysel Öğrenmeye Katkıları: Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli", 195.

mekânda, istediği miktarda, kendi öğrenme hızına göre öğrenmesine olanak sağlamaktadır. Dersle ilgili temel öğrenmelerin sınıf dışında gerçekleştiği TYSM'de, öğrenen sınıf içi etkinliklerle, üst düzey öğrenme becerilerini geliştirme imkânı bulmaktadır. Öğreticilerin bilgisayar teknolojilerini sınıf ortamında aktif bir şekilde kullanması ile bireysel veya grup çalışması yöntemlerinden faydalanabilmektedir. Öğreten ve öğrenenin sınıf içi etkinliklere yeterli zamanı ayırabilmesi, öğrenilen dini bilgilerin pekiştirilerek kalıcı hâle gelmesine katkı sağlamaktadır. Bu model sayesinde, din dersi öğretmeni doğrudan bilgi anlatan öğrenci ise pasif bir şekilde bilgiyi alan değildir. Öğretmen öğretim sürecinde öğrencilere rehberlik ederken, öğrenciler süreçte aktif öğrenen olarak yer almaktadırlar.⁹¹

1.4.5. Ters Yüz Sınıf Modeli ile İlgili Yapılan Çalışmalar

TYSM ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında birçok araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmaların sayılarında her geçen gün artış olduğu görülmektedir. Bunla birlikte öğrenmeye etki eden diğer faktörler: problem çözme becerisi, öz yönetimli öğrenme, motivasyon, öğrenci algısı, veli görüşü, öğrenci deneyimi ve tutum da araştırılan değişkenler arasındadır. Aşağıda modelle ilgili yapılan araştırmalardan bazıları yer almaktadır.

1.4.5.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Yurt içinde yapılan çalışmalar incelendiğinde genellikle, Bilişim Teknolojileri, Öğretim Yöntem ve Teknikleri, İngilizce,

⁹¹ Gündüz, "Din Öğretiminde Öğretim Teknolojilerinin Bireysel Öğrenmeye Katkıları: Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli", 196.

Müzik, Sosyal Bilgiler, Klinik Eğitimi, Hemşirelikte Liderlik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve Arapça branşlarında olduğu görülmektedir. En fazla uygulama yapılan ders İngilizce olmuştur. Aşağıda yurt içinde yapılan bazı çalışmalarla ilgili bilgiler yer almaktadır:

Başal (2012) yaptığı araştırmada Yabancı Dil Eğitimi Bölümünde öğrenim görenlerin TYSM ile ilgili görüşleri ele alınmıştır. Araştırmada Yıldız Teknik Üniversitesi 2012-2013 yılı Yabancı Dil Eğitimi Bölümünde “İleri Okuma ve Yazma” dersini alan öğrencilere ders öncesi animasyon ve kısa sınavlardan oluşan videolar izletilmiştir. Uygulamanın sonucunda öğrencilere TYSM’ne yönelik görüşleri ve düşünceleri sorulmuştur. Öğrencilerin öğretim sürecinde TYSM uygulanmasına yönelik olumlu düşünce geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.⁹²

Boyras (2014) yüksek lisans tezi olan Tersine Eğitim Uygulamasının Değerlendirilmesi olarak adlandırdığı çalışmada, tersine eğitim modelinin İngilizce öğretiminde akademik başarıya ve kalıcılığa olan etkisi incelemiştir. Çalışma sonucunda modelin öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı tespit edilmiştir. TYSM’nin kalıcılık üzerinde olumlu etkisi olduğu, TYSM ile eğitim gören öğrencilerin model ile ilgili olumlu görüş geliştirdikleri görülmüştür.⁹³

⁹² Ahmet Başal, "The Use of Flipped Classroom in Language Teaching", *The 3 Rd Black Sea ELT Conference Ondokuz Mayıs Üniversitesi*, (Samsun: 2012), 3.

⁹³ S. Boyraz, *İngilizce Öğretiminde Tersine Eğitim Uygulamasının Değerlendirilmesi*, (Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014) , iii.

Sever (2014) yaptığı araştırmada Bireysel Çalgı-Keman dersinde çevrilmiş öğrenme modelini uygulayarak öğrencisinin model ile ilgili görüşlerini incelemiştir. Araştırma, Gazi Eğitim Fakültesinde Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2013-2014 eğitim öğretim yılında Bireysel Çalgı- Keman dersini alan bir öğrenci üzerinde yapılmıştır. Sağlık durumu elvermediği için derse devam etmede sorun yaşayan öğrenci için hocası tarafından ders videosu hazırlanmış ve öğrenciye sunulmuştur. Uygulama sonunda yapılan görüşmede, modelin zaman kazandırdığı, öğretim sürecini daha kapsamlı ve planlı hâle getirdiği, öğrenci kendini daha rahat hissettiği için dersten alınan verimin arttığı ifade edilmiştir.⁹⁴

Demiralay (2014) yaptığı doktora çalışmasında, evde ders okulda ödev olarak ifade ettiği TYSM'ni yeniliğin yayılımı kuramı çerçevesinde ele almıştır. Çalışmada okullardaki yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerin deneyimlerinden elde edilen bulgular irdelenmiştir. Çalışmanın sonunda elde edilen bulgulara göre; TYSM'nin tabletli eğitimle bağdaştırıldığı, yayılım sürecinde bir değişim ajanının olmadığı, öğretmenler ile öğretmenlerin, öğrenciler ile öğretmenlerin, yöneticiler ile öğretmenlerin, veliler ile öğretmenlerin sistemlerinde farklı karar aşamalarında olduğu görülmüştür. Buna göre, modelin kullanımının ihtiyaca göre değişkenlik gösterdiği, kullanılmama kararında ise öğrencilerin yaşları, kademeleri, sınava hazırlanma

⁹⁴ G. Sever, "Bireysel Çalgı Keman Derslerinde Çevrilmiş Öğrenme Modelinin Uygulanması", *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi* 2/2 (2014), 27.

döneminde olup olmadıkları gibi faktörlerin etkili olduğu sonucuna varılmıştır.⁹⁵

Ekmekçi (2014) yaptığı araştırmada ders anlatım kısmı ile ödev kısmının yerlerini değiştirerek tersten yapılandırılmış yazma modeli ile geleneksel model mukayese edilmiş ve öğrencilerin yabancı dilde yazma becerilerinde bir fark olup olmadığı irdelenmiştir. Araştırmanın neticesinde tersten yapılandırılmış yazma modelinin tatbik edildiği sınıfın öğrencilerinin göstermiş olduğu performansın, geleneksel öğretim yöntemi ile öğrenim gören öğrencilerin performansına göre artış gösterdiği görülmüştür. Modelin uygulandığı öğrencilerin görüşlerine başvurulduğunda, umumiyetle modele yönelik olumlu görüş geliştirdikleri sonucu elde edilmiştir.⁹⁶

Görü-Doğan (2015) yaptığı araştırmada, ters yüz edilmiş öğrenme yaklaşımı çerçevesinde sosyal medya desteği ile yürütülen ders ile ilgili öğrencilerin görüşleri irdelenmiştir. Bir eylem araştırması olan çalışmanın katılımcıları Temel Bilgisayar Uygulamaları dersinden sorumlu 8 öğrenciden oluşmaktadır. 14 hafta süren uygulama sonunda araştırmacı tarafından seçilen öğrenciler ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilerin model ile ilgili görüşleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, modelin bireysel öğrenmeyi desteklemesi, sınıf ortamında grup etkinliklerinin yapılması, sınıf içi tartışmalarla farklı fikirlerin ortaya çıkması ve derse hazırlıklı gitmenin güdülenmeyi arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Modelin

⁹⁵ Demiralay, *Evde Ders Okulda Ödev Modelinin Benimsenmesi Sürecinin Yeniliğin Yayılımı Kuramı Çerçevesinde İncelenmesi*, vi.

⁹⁶ E. Ekmekçi, *Harmanlanmış Öğrenme Odaklı Tersten Yapılandırılmış Yazma Sınıfı Modeli*, (Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi 2014) , iii.

oluşturduğu dezavantajların ise daha çok internet bağlantısı ile ilgili sorunlar olduğu görülmüştür.⁹⁷

Sırakaya (2015), yaptığı araştırmada TYSM'nin akademik başarı, öz yönetimli öğrenme hazırbulunuşluluğu ve motivasyon üzerine etkisi incelemiştir. Araştırmanın sonucunda deney grubu ile kontrol grubu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Fakat motivasyonda deney grubunda anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.⁹⁸

Ceylaner (2016) yaptığı çalışmada, TYSM'nin 9. Sınıf öğrencilerinin öz yönetimli öğrenmeye hazırbulunuşluluklarına ve İngilizce dersine yönelik tutumlarına etkisini araştırmıştır. 46 öğrenci ile yaptığı yarı deneysel çalışma 8 hafta sürmüştür. Deney grubu ve kontrol grubu olmak üzere 23 kişiden oluşan iki grup üzerinde gerçekleştirilen çalışmada dersler deney grubunda TYSM ile sürdürülürken kontrol grubunda ise geleneksel sınıf modeli ile sürdürülmüştür. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular irdelendiğinde; öz yönetimli öğrenmeye hazırbulunuşluluk ve İngilizce dersine yönelik tutumlar bakımından deney grubu ile kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı düzeyde bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.. Bunun yanında kontrol grubundaki öğrencilerin öz yönetimli hazırbulunuşluluk düzeylerinde düşüş yaşandığı görülmüştür.⁹⁹

⁹⁷ T. Doğan, "Sosyal Medyanın Öğrenme Süreçlerinde Kullanımı: Ters-Yüz Edilmiş Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Öğrenen Görüşleri", *Açıkoğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi* 1/2 (2015), 24.

⁹⁸ Sırakaya, *Tersyüz Sınıf Modelinin Akademik Başarı, Öz- Yönetimli Öğrenme Hazır bulunuşluluğu Ve Motivasyon Üzerine Etkisi*, vi.

⁹⁹ Sibel Ceylaner, *Dokuzuncu Sınıf İngilizce Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Yönteminin Öğrencilerin Öz Yönetimli Öğrenmeye, Hazırbulunuşluklarına ve*

Yavuz (2016) yapmış olduğu araştırmada, TYSM uygulamasının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini ele almıştır. 27 öğrencinin katılımı ile oluşturduğu 14 kişilik deney grubunda TYSM uygulanırken ve 13 kişilik kontrol grubunda ise geleneksel sınıf modeli ile eğitime devam edilmiştir. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde nitel ve nicel veri analizinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen verilere göre deney grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı düzeylerine göre anlamlı düzeyde arttığı görülmüştür. Ayrıca öğrenciler TYSM'ni sevdiklerini, modelin motivasyonlarını arttırdığını, farklı dersler için de uygulamanın yapılmasını istediklerini ifade etmişlerdir.¹⁰⁰

Kocabatmaz (2016), öğretmen adaylarının TYSM ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Vaka çalışması yöntemini kullanan araştırmacının çalışmaları 7 hafta boyunca devam etmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular incelendiğinde, öğretmen adaylarının TYSM hakkındaki görüşlerinin olumlu yönde olduğu görülmüştür.¹⁰¹

Nayci (2017), doktora tezinde ilkökul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde TYSM'nin öğrenci başarısına etkisi ile modelin uygulama sürecine ilişkin öğrenci ve velilerin görüşleri incelenmiştir. Çalışmasında yarı deneysel yöntem kullanılmıştır.

İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi, (Mersin: Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016) v.

¹⁰⁰ M. Yavuz, *Ortaöğretim Düzeyinde Ters Yüz Sınıf Uygulamalarının Akademik Başarı Üzerine Etkisi Ve Öğrenci Deneyimlerinin İncelenmesi*, (Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2016) , 379.

¹⁰¹ Handan Kocabatmaz, "Ters Yüz Sınıf Modeline İlişkin Öğretmen Adayı Görüşleri", *Journal Of Research in Education and Teaching* 5/4 (2016), 14-24.

Nitel ve nicel veri toplama tekniklerinin birlikte kullanıldığı araştırmada deney grubunda 34 kontrol grubunda ise 36 öğrenci yer almıştır. Veriler başarı testi, odak grup görüşmeleri ve bireysel görüşmeler ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler incelendiğinde Deney grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarılarında kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde artış olduğu görülmüştür. Öğrenci ve veli görüşleri incelendiğinde ise TYSM'nin genel anlamda sevildiği ve beğenildiği sonucuna ulaşılmıştır.¹⁰²

Çakır ve Yaman (2018) yapmış oldukları çalışmada TYSM'nin 7. sınıf öğrencilerinin Fen dersindeki başarılarını ve bilgisayarca düşünme becerileri etkisini incelemişlerdir. Araştırma da yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 26 deney 27 kontrol grubu olmak üzere 53 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından Kuvvet ve Hareket ünitesindeki konular ele alınarak 20 maddelik akademik başarı testi geliştirilmiştir. Akademik başarı testine ek olarak Bilgisayarca Düşünme ölçeği kullanılmıştır. Araştırma 5 haftalık süreci kapsamaktadır. Kalıcılık testi uygulaması deneysel işlem bittikten 4 hafta sonra her iki gruba aynı zamanda yapılmıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu öğrencileri arasında akademik başarı yönünden olumlu yönde etki sağlarken bilgisayarca düşünme becerilerinde anlamlı bir etki yaratmadığı görülmüştür.¹⁰³

¹⁰² Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 1-176.

¹⁰³ Esra Çakır-Süleyman Yaman, "Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Fen Başarısı ve Bilgisayarca Düşünme Becerileri Üzerine Etkisi", *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)* 38/1 (2018), 75.

Özüdoğru (2018), TYSM'nin Matematik bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik başarılarına ve sınıf ortamı algılarına etkisini ele almıştır. Deney grubunda yer alan öğretmen adaylarına ait başarı puanlarının kontrol grubunda yer alan öğretmen adaylarının başarı puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna varmıştır.¹⁰⁴

Duman (2019) doktora tezinde etkinlik temelli öğrenmeye dayalı TYSM'nin öğrencilerin akademik başarısına ve motivasyonuna etkisini araştırmıştır. Araştırmada yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 84 öğrenci oluşturmuştur. 28 öğrenci Etkinlik Temelli Öğrenme Yöntemi ile birlikte Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeliyle, 28' i Etkinlik Temelli Öğrenme Yöntemi ve 28 'i geleneksel yöntemlerle 40 ders işlenmiştir. Uygulamanın sonuçları incelendiğinde etkinlik temelli ters yüz edilmiş sınıfta yer alan öğrenciler akademik başarı bakımından geleneksel yönteme öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fakat etkinlik temelli yöntemle öğrenim gören öğrenciler ve etkinlik temelli ters yüz sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Motivasyon boyutunda gruplar arasında farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.¹⁰⁵

Pehlivan ve Arabacıoğlu (2020) yapmış oldukları çalışmada 2010- 2018 yılları arasında TYSM ile ilgili yapılmış çalışmaları incelemişlerdir. 16 makale ve 57 tez incelemişlerdir.

¹⁰⁴ Melike Özüdoğru, *Ters Yüz Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Başarıları ve Sınıf Ortamı Algılarına Etkisi*, (Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018) , iv.

¹⁰⁵ İbrahim Duman, *Etkinlik Temelli Öğrenmeye Dayalı Ters-Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Öğrenme Motivasyonlarına Etkisi* (Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Doktora Tezi, 2019) , vi.

TYSM'nin, en çok yabancı dil eğitiminde kullanıldığı, yapılan çalışmaların yöntemleri incelendiğinde, çoğunlukla karma desenin tercih edildiği ve örneklem düzeyini genelde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin oluşturduğu, veri toplama aracı olarak genellikle görüşme formu ve başarı testlerinin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Kullanılan çevrim içi ortamlar açısından, Web 2.0 araçları daha fazla tercih edilmiştir. İncelenen makale ve tezlerin sonuçlarına bakıldığında TYSM'nin akademik başarıya, öz yönetim becerisine, iletişime, derse aktif katılıma, motivasyona, kalıcılığa ve özgüvene olumlu anlamda etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu verilere ek olarak sınıf dışı uygulamaların kalitesi ve öğrencilerin teknolojik altyapılarının iyileştirilmesi uygulamada dikkate alınması gereken faktörler arasındadır.¹⁰⁶

Şengün (2021) yüksek lisans tezinde Oyunlaştırılmış TYSM'nin ilkökul Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerine ve motivasyonlarına etkisini incelemiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda Oyunlaştırılmış TYSM'nin uygulandığı deney grubunun okuduğunu anlama becerisine istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olurken kontrol grubuyla kıyaslandığında istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık ortaya çıkmadığını, motivasyon üzerindeki etkileri incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna ulaştığını belirtmiştir.¹⁰⁷

¹⁰⁶ Fatma Pehlivan-Taner Arabacıoğlu, "Sosyal Bilimler Alanında Yapılmış Dönüştürülmüş Sınıf Araştırmalarının İçerik Analizi", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 21/2 (2020), 896.

¹⁰⁷ Şengün, *İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Oyunlaştırılmış Ters Yüz Sınıf Modelinin Okuduğunu Anlama ve Motivasyona Etkisi*, 69.

Türkoğlu (2021) Yüksek lisans tez çalışmasında 10. sınıf matematik öğretimindeki fonksiyonlar konusunda online tasarlanmış TYSM'nin akademik başarıya, Matematik dersine karşı tutumuna etkisini ve öğrencilerin uygulama ile ilgili görüşlerini incelemiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre, 10. sınıf fonksiyonlar TYSM'ne göre tasarlanmış online eğitimin geleneksel online eğitime göre öğrencilerin akademik başarılarına anlamlı düzeyde katkı sağladığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin modeli benimsediği, birçok derste kullanmak istedikleri belirtilmiştir.¹⁰⁸

Özcan (2021) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde TYSM'nin öğrencilerin akademik başarıları ve tutumları üzerine etkisinin incelendiği deneysel çalışmasında Ortaokul 5-6-7 ve 8. sınıflarda öğrenim gören sekiz sınıftaki toplam 203 öğrenci üzerinde uygulama yapmıştır. Araştırmanın sonunda, elde edilen verilere göre TYSM'nin öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumları ve akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.¹⁰⁹

Tetik (2022) Arapça dersinde TYSM'nin öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisini incelediği çalışmada, yarı deneysel desen kullanmıştır. Uygulama sonunda deney grubundaki öğrenciler ile uygulama sürecine yönelik görüşmeler yapmıştır. Araştırmanın sonunda deney grubu ile kontrol grubu arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmüştür. Uygulamanın sonunda deney grubunda yer alan

¹⁰⁸ Haşim Türkoğlu, *10. Sınıf Öğrencilerinin Fonksiyon Kavramı Bağlamında Online Ters Yüz Sınıf Modelinin Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, (2021) , 100.

¹⁰⁹ Özcan, *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Tutumlarına ve Akademik Başarılarına Etkisi*, 96.

öğrencilerin Arapça dersine karşı daha istekli olduğu görülmüştür. Ancak, akademik başarının dinleme üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Gerçekleştirilen görüşmelerin sonunda öğrencilerin TYSM'ne ilişkin olumlu görüş geliştirdikleri görülmüştür.¹¹⁰

1.4.5.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

TYSM ile ilgili yurt dışında yapılan araştırmaların daha fazla olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalarda TYSM'nin Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, Hemşirelik, Mühendislik, Yabancı Dil gibi farklı disiplinlerde uygulaması yapılmıştır. Genelde deneysel, yarı deneysel yöntemler kullanılırken, karma ve nitel çalışmaların da yapıldığı görülmektedir. Bazı çalışmalarda gözlem ve röportaj da kullanılmıştır. Araştırmalar sadece öğrencilere yönelik yapılmamıştır. Öğretmen ve idarecileri de kapsayan çalışmalar yapılmıştır.¹¹¹

TYSM ile ilgili yurt dışında yapılan çalışmalardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

Day (2008), "Investigating Learning With Web Lectures" konulu çalışmasında, ters yüz edilmiş sınıflarda öğrencilerin derse katılımının değerlendirmiştir. Tersyüz edilmiş sınıflarda yapılan derslerin daha etkili ve verimli olduğunu, öğrenme düzeyini yükselterek öğrenenlerin memnuniyet algısını iyileştirdiği sonucuna varmıştır.¹¹²

¹¹⁰ Tetik, *Ters yüz sınıf modelinin Arapça öğretiminde akademik başarı ve tutum üzerine etkisi*, 9.

¹¹¹ Tetik, *Ters yüz sınıf modelinin Arapça öğretiminde akademik başarı ve tutum üzerine etkisi*, 61.

¹¹² Jason A. Day, *Investigating Learning with Web Lectures*, Georgia Institute of Technology Human - Centered Computing in the College of Computing Unpublished Doctoral Thesis, (2008) , 128.

Musallam (2010), TYSM'ndeki sınıf dışı etkinliklerin Kimya dersinde denge kavramı ve içsel bilişsel yükünü yönetme üzerine etkilerini araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda, ön bilgilerle derse gelmenin sınıf içi eğitimin yükünü azaltmada başarılı olduğunu belirtmiştir.¹¹³

Johnson ve Renner (2012), çalışmasında TYSM'nin Bilgisayar dersine yönelik öğretmen ve öğrenci algılarını incelemek, modelin faydalarını, sınırlılıklarını ve akademik sonuçlarını araştırmayı hedeflemiştir. Araştırmanın bulguları incelendiğinde TYSM'nin Bilgisayar dersi için anlamlı bir farklılık oluşturmadığı ve sınıf içi etkinliklere katılımın düşük seviyede olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmüştür.¹¹⁴

Overmyer (2014), TYSM'nin Cebir dersinde öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki etkisini inlemiştir. Deney grubunda öğrenim gören öğrencilerin akademik başarı seviyelerinin, kontrol grubunda öğrenim öğrencilerin seviyelerine göre anlamlı düzeyde yükseldiği görülmüştür.¹¹⁵

Smith (2015), TYSM ile ders işleyen sınıflarda öğrenim gören öğrenciler ile geleneksel sınıflarda öğrenim gören öğrenciler arasındaki öğrenci başarısını araştırmıştır. TYSM ile

¹¹³ Musallam Ramsey, *The Effects of Screencasting as A Multimedia Pre-Training Tool to Manage The Intrinsic Load of Chemical Equilibrium Instruction For Advanced High School Chemistry Students*, University of San Francisco, Unpublished Doctoral Thesis, 2010) ,79.

¹¹⁴ Johnson - D. Renner W. Lisa, Jeremy *Effect of The Flipped Classroom Model On Secondary Computer Applications Course: Student and Teacher Perceptions, Questions and Student Achievement*, (Kentucky: Department of Leadership, Foundations & Human Resource Education University of Louisville, Unpublished Doctoral Thesis, 2012) , 65.

¹¹⁵ Gerald Robert Overmyer, *The Flipped Classroom Model for College Algebra: Effects on Student Achievement*, Colorado State University Unpublished Doctoral Thesis, 2014) , 62.

ders işleyen öğrencilerin geleneksel sınıfa karşı daha aktif katılım sağladığı sonucuna ulaşmıştır.¹¹⁶

Anupama Prashar (2015), “Assessing the Flipped Classroom in Operations Management: A Pilot Study” isimli araştırmasında, Hindistan’ın Yeni Delhi kentinde işletme yönetiminde TYSM’ni pilot çalışma olarak uygulamıştır. Deney ve kontrol grubundan oluşan araştırmada, TYSM’nin uygulandığı sınıflarda öğrenci katılımının arttığını gözlemlemiştir. Ayrıca sorumluluk bilinci ve yenilikçi düşünce bakımından, geleneksel öğrenme modeline göre daha yüksek başarı puanı elde ettiği sonucuna varmıştır.¹¹⁷

Ramaglia (2015), Matematik dersinde uyguladığı TYSM’nin öğrencilerin akademik başarılarının düzeyini ve derse karşı algılarını araştırmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerinde ve derse karşı algılarında anlamlı bir fark oluşmadığı sonucuna varmıştır.¹¹⁸

Butterick (2017), TYSM’nin etkinliği, öğrencilerin ev ödevi tamamlama oranları üzerindeki etkisi ve öğrenci memnuniyetinin değerlendirmesi üzerine araştırma yapmıştır. Öğrencilerin TYSM’ni geleneksel yöntemlere göre daha çok

¹¹⁶ Jay P. Smith, *The Efficacy of A Flipped Learning Classroom*, McKendree University, Doctorate of Education in Curriculum and Instruction, Doctoral Thesis, 2015), 68.

¹¹⁷ Prashar Anupama, "Assessing the Flipped Classroom in Operations Management: A Pilot Study", *Journal of Education for Business* 96 (2021), 128-130.

¹¹⁸ Ramaglia Heather, *The Flipped Mathematics Classroom: A Mixed Methods Study Examining Achievement, Active Learning and Perception*, (Manhattan: Department of Curriculum and Instruction College of Education Kansas State University, Unpublished Doctoral Thesis, 2015), 34-36.

benimsediği ve ev ödevi tamamlama oranlarının anlamlı düzeyde arttığı sonucuna ulaşmıştır.¹¹⁹

Boonchaiyo, Hoxsuwan ve Seechaliao (2019) yapmış oldukları çalışmada TYSM'nin öğelerini ve adımlarını incelemek, modeli geliştirmek ve ortaokul öğrencileri için analitik düşünmeyi geliştirmek için probleme dayalı öğrenmeye dayalı ters çevrilmiş sınıf ortamı modelini kullanmanın sonucunu incelemiştirler. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, deney grubunda yer alan öğrencilerin kontrol grubunda yer alan öğrencilere göre analitik düşünme beceri ve başarılarında anlamlı derecede artış olduğunu tespit etmişlerdir.¹²⁰

Ali, Yasmin ve Khizar (2021), TYSM ile ilgili araştırmalarında, Pakistan'daki 5. sınıf öğrencileri arasında ikinci dil olarak İngilizce konusunda ters çevrilmiş sınıf yaklaşımının akademik performans üzerindeki etkisini incelemiştirler. Araştırmanın çalışma grubunu Pakistan'ın Lahor kentinde eğitim gören 5. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada 22 kontrol grubu 22 deney grubu olmak üzere toplam 44 öğrenci yer almaktadır. Araştırmada veri toplamak için başarı testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilere bakıldığında deney grubunda ve kontrol grubunda yer alan öğrenciler arasında anlamlı düzeyde bir fark olduğu görülmüştür. Deney grubundaki öğrencilerin, yapılan akademik başarı testinden kontrol grubuna göre daha yüksek puanlar

¹¹⁹ M. Butterick, *The Effectiveness of the Flipped classroom for Students with Learning Disabilities in an Algebra I resource setting*, 56.

¹²⁰ Şengün, *İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Oyunlaştırılmış Ters Yüz Sınıf Modelinin Okuduğunu Anlama Ve Motivasyona Etkisi*, 40.

aldıkları görülmüştür. Öğrencilerin akademik başarılarında cinsiyete göre anlamlı farklılık görülmemiştir.¹²¹

Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde; genellikle TYSM ile geleneksel sınıf modelini karşılaştıran çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların sonucunda, öğrencilerin akademik başarı, öz denetim, teknolojik öz yeterlilik, öğrenme inançları, analitik düşünme becerileri, öğrenmeye karşı tutumları noktasında anlamlı derecede artış olduğu kanaatine varılmıştır. Bazı araştırmaların sonucunda ise geleneksel ve TYSM arasında anlamlı bir farkın oluşmadığı ortaya çıkmıştır.

¹²¹ Muhamamd Mooneeb Ali, "The Application of Flipped Classroom Approach on the Academic Performance of Pakistani ESL Learners", *International Journal of Elementary Education* 20/5 (2021), vii.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma sürecinde kullanılan ders materyalleri, araştırmanın modeli, araştırmanın evreni ve örnekleme, çalışma grupları, veri toplama araçları, uygulama ve verilerin değerlendirilmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte ele alındığı yarı deneysel bir çalışmadır. Deneysel çalışmaların birçoğunda kendiliğinden oluşmuş (sınıfların, kurumların veya aile bireylerinin oluşturduğu gruplar) gruplar kullanmak gerektiğinden dolayı sadece uygun örnekleme yapma imkânı vardır. Bu nedenle yarı deneysel desen kullanmak gerekmektedir.¹²² Yarı deneysel tasarımlarda araştırmacının temel amacı, değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkisini test etmektir.¹²³

Çalışmanın nicel kısmı araştırmacı tarafından hazırlanan ön test ve son test niteliğindeki başarı testi temel alınarak tasarlanmıştır. Deney ve kontrol grubundan oluşan uygulamada önce başarı testi ön test olarak uygulanmıştır. Aynı test uygulamadan sonra yine son test olarak uygulanmıştır. Bu araştırmada, TYSM uygulaması araştırmanın bağımsız değişkenini, başarı testi ve görüşme soruları ise araştırmanın bağımlı değişkenini oluşturmaktadır.

¹²² Tetik, *Ters yüz sınıf modelinin Arapça öğretiminde akademik başarı ve tutum üzerine etkisi*, 65

¹²³ Ş. Büyüköztürk, *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları ve Yorum*, (Ankara: Pegem Yayıncılık, 2010), 34.

Tablo 4'te ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel araştırma modelinin uygulama adımları yer almaktadır. Deneysel işlemi başlatmadan önce deney grubuna ve kontrol grubuna başarı testi ön test olarak uygulanmıştır. Sonrasında deney grubunda TYSM uygulanırken kontrol grubunda geleneksel sınıf modeli ile dersler yürütülmüştür. Uygulama sonunda iki gruba da son test olarak başarı testi uygulanmıştır. Deney grubunda yer alan öğrencilerin velileriyle bireysel görüşmeler yapılmıştır. Deney grubundaki öğrenciler ile odak grup görüşmeleri yapılmıştır.

Tablo 4. *Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Yarı Deneysel Araştırma Modelinin Uygulama Aşamaları*

Gruplar	Uygulama başlamadan Önce Yapılan İşlemler	Deneysel İşlemler	Uygulamanın Sonunda Yapılan İşlemler
Deney Grubu	Başarı Testi	Ters Yüz Sınıf Modeli	Başarı Testi Velilerle Bireysel Görüşme Öğrencilerle Odak Grup Görüşmeleri
Kontrol Grubu	Başarı Testi	Geleneksel Sınıf Modeli	Başarı Testi

2.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışma, 2021/2022 eğitim-öğretim yılında Batman İli Merkez İlçesi TP Fatıma Zehra Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi proje okulunda öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Bu araştırmanın örnekleme belirlenirken, amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme tekniğinde araştırmacı, kimlerin örnekleme dâhil olacağına konusunda kendisi karar vererek, araştırmanın amacına uygun olanları örnekleme dâhil eder. Olaylar ile kişilerin küme hâlinde seçildiği

bu teknikte denekler araştırmacının bilgi ve tecrübelerinden faydalanılarak beklenen özelliklere sahip olanların seçilmesi bu yöntemi daha cazip hâle getirmektedir.¹²⁴

Uygulama sınıfları seçilirken, TP Fatıma Zehra Kız Anadolu İmam Hatip proje okulu 5. sınıf öğrencileri Kur'an-ı Kerim dersi akademik başarısı incelenmiş, birbiri ile eşit düzeyde olan iki sınıf seçilmiştir. Kontrol grubu ile deney grubu rastgele seçilmiş, 5/A sınıfında öğrenim gören 29 öğrenci kontrol grubu (geleneksek sınıf yöntemi uygulanan grup) 5/C sınıfında öğrenim gören 30 öğrenci ise deney grubu (TYSM ile öğrenim gören grup) olarak belirlenmiştir. Uygulama sonucunda, deney grubundan gönüllü 12 öğrenci ile 6 kişilik iki ayrı odak grup görüşmesi yapılmıştır. Gönüllü olan 9 öğrenci velisi ile bireysel görüşmeler yapılmıştır. Uygulama sonrası yapılan görüşmelerin amacı, TYSM uygulaması ile ilgili, öğrenci ve öğrenci velilerinin görüş ve düşüncelerini tespit etmektir. Ayrıca çalışmamıza konu olan TYSM'nin, öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisini objektif olarak ortaya konulabilmesi için, dersler bizzat araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Böylece olabildiğince öğretmen yeterliklerinin, deney veya kontrol grubu lehine sonuca etkisi minimize edilmeye çalışılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Başarı Testi

Çalışmanın nicel araştırma kısmında, veri toplama araçlarından biri olan ve araştırmacı tarafından hazırlanan, dört seçenekli çoktan seçmeli soruların yer aldığı başarı testi kullanılmıştır. 30 sorudan oluşan başarı testi için bir Türkçe

¹²⁴ Ali Balcı, *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*, (Ankara: Pegem Akademi, 2010), 98.

öğretmeni ve üç DİKAB öğretmeninin görüşüne başvurulmuştur. (Ek.1)

Araştırmada nicel verileri elde edebilmek için, ön test ve son test olarak kullanılan başarı testinin güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik indeksi Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. *Başarı Testi Sorularının Güçlük İndeksi ve Ayırt Edicilik İndeksi Değerleri*

Soru numarası	Madde indeksi (p _i)	güçlük	Madde ayırt edicilik indeksi (r _{ix})	Çift Serili Madde ayırt edicilik indeksi
1	0,66		0,34	0,31
2	0,83		0,23*	0,21*
3	0,47		0,33	0,35
4	0,76		0,39	0,28
5	0,76		0,44	0,42
6	0,80		0,42	0,42
7	0,47		0,40	0,41
8	0,47		0,35	0,23
9	0,66		0,35	0,26
10	0,36		0,09*	0,08*
11	0,71		0,33	0,32
12	0,14		0,01*	0,01*
13	0,78		0,41	0,41

14	0,64	0,49	0,48
15	0,44	0,48	0,49
16	0,76	0,41	0,40
17	0,63	0,48	0,47
18	0,63	0,30	0,21
19	0,63	0,40	0,38
20	0,63	0,33	0,22
21	0,59	0,40	0,29
22	0,53	0,65	0,65
23	0,63	0,31	0,30
24	0,71	0,57	0,58
25	0,59	0,52	0,56
26	0,80	0,37	0,37
27	0,61	0,36	0,37
28	0,73	0,57	0,59
29	0,54	0,44	0,47
30	0,76	0,56	0,54

Ebel ve Frisbie, başarı testlerinde soruların güçlük (zorluk) ve ayırt edicilik değerlerinin hesaplanması yoluyla, testte hangi soruların yer alması gerektiğine karar verilebileceğini ve bunun için güçlük ve ayırt edicilik

indekslerinin incelenmesi gerektiğini belirtmektedir.¹²⁵ Soruyu doğru cevaplayan sayısının, toplam cevaplayan kişi sayısına oranı, sorunun güçlük indeksi değerini vermektedir. Bu değer 1'e yakın olması sorunun kolay olduğunu gösterirken, 0'a yakın olması zor olduğunu göstermektedir. Madde ayırt ediciliği indeksi ile testte yer alan bir sorunun başarılı ve başarısız olan kişileri ne düzeyde ayırt ettiği anlaşılmaktadır. Madde ayırt ediciliği indeks değerinin 30'dan yüksek olması, ilgili sorunun yeterli düzeyde ayırt edici olduğunu göstermektedir. Başarı testinde yer alan 30 maddeden 2, 10 ve 12 numaraları maddeler ayırt edicilik düzeyi düşük olduğundan dolayı son testte değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 6. *Araştırma Kapsamında Kullanılan Başarı Testi Sorularının Güçlük İndeksine Göre Sınıflandırılması*¹²⁶

	Zor (0,29 ve altı)	Orta güçlükte (0,30-0,49)	Kolay (0,50-0,69)	Çok kolay (0,70-1,0)
Madde 12		3, 7, 8, 10, 15	1, 9, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 29	2, 4, 5, 6, 11, 13, 16, 24, 26, 28, 30

¹²⁵ Robert L. Ebel-Davit A. Frisbie, *Essentials of Educational Measurement* (New Delhi: 1991), 228-232.

¹²⁶ Burcu Hasançebi vd., , "Madde Güçlük İndeksi ve Madde Ayırt Edicilik İndeksine Dayalı Çeldirici Analizi", *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 10/1 (2020), 224-240.

Tablo incelendiğinde, araştırma kapsamında kullanılan test sorularından 1 sorunun çok zor, 5 sorunun orta güçlükte, 13 sorunun kolay, 11 sorunun çok kolay düzeyde olduğu görülmektedir. Bir testte farklı zorlukta sorular olması gerekmektedir. Zor olan 12 numaralı soru ayırt edicilik indeksi değeri düşük olduğundan dolayı son testte değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 7. Araştırma Kapsamında Kullanılan Başarı Testi Sorularının Ayırt Edicilik İndeksine Göre Sınıflandırılması¹²⁷

	Çok iyi (0,40 ve üzeri)	Oldukça iyi (0,30-0,40)	Düzeltilmeli ve geliştirilmeli (0,20-0,29)	Çok zayıf, mutlaka çıkarılmalı (0,20 altı)
Madde	22, 24, 28, 30, 25, 14, 15, 17, 29, 5, 6, 16, 13, 7, 21, 19	4, 26, 27, 8, 9, 1, 3, 20, 11, 23, 18	2	10, 12

Tablo incelendiğinde; araştırma kapsamında kullanılan test sorularından ayırt edicilik düzeylerinde 16 sorunun çok iyi olduğu, 11 sorunun oldukça iyi olduğu, 1 sorunun düzeltilmesi veya geliştirilmesi gerektiği, 2 sorunun ise ayırt edicilik bakımından çok zayıf olduğu için herhangi bir düzeltme işlemi yapılmadan testten çıkarılmıştır. Buna ek olarak 10 ve 12 numaralı sorular da çok zayıf düzeyde ayırt ediciliğe sahip

¹²⁷ Hasağçebi vd., , "Madde Güçlük İndeksi ve Madde Ayırt Edicilik İndeksine Dayalı Çeldirici Analizi", 224-240.

olduğundan dolayı testten çıkarılmıştır. 2, 10 ve 12 numaralı sorular son testte değerlendirmeye alınmamıştır.

Kuder Richardson (KR-20) yöntemi ile doğru – yanlış şeklinde skorlaması yapılan verilerin güvenilirlik değeri hesaplanabilmektedir.¹²⁸ Yapılan bu araştırma kapsamında kullanılan testin KR-20 değeri 0,77 olarak hesaplanmıştır. Bu değer testinin analiz için kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

2.3.2. Görüşme Soruları

Çalışmanın nitel araştırma kısmı için gerekli verilerinin toplanması amacıyla, yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algı ve olayların doğal ortam içinde gerçek ve bütüncül bir şekilde ortaya çıkarılmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma yöntemidir.¹²⁹ Deney grubu öğrencilerinin uygulama ile ilgili görüşlerini almak için öğrencilerle odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Deney grubunda yer alan öğrenci velilerinin uygulamaya yönelik görüşlerini almak için ise velilerle bireysel görüşmeler yapılmıştır. Odak grup görüşmesinde amaç, bir konu, ürün veya hizmet ile ilgili insanların ne düşündüklerini ve ne hissettiklerini belirlemektir.¹³⁰ Araştırmada yapılan görüşmelerde kullanılmak

¹²⁸ Ebel-Frisbie, *Essentials of Educational Measurement* , 83.

¹²⁹ A. Yıldırım, "Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi", *Eğitim ve Bilim Dergisi* 23/112 (1999), 8.

¹³⁰ A. Yıldırım-H. Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013), 180.

üzere Nayci (2017)¹³¹ tarafından hazırlanan odak grup görüşmesi için 8 soru içeren bir görüşme formu (Ek-2), öğrenci velileri ile yapılan bireysel görüşmelerde kullanılmak üzere 8 soru içeren yarı yapılandırılmış bir görüşme formu (Ek-3) kullanılarak öğrenci ve velilerle görüşmeler yapılmıştır.

2.4. Deneysel İşlem Basamakları

Bu kısımda TYSM uygulamasının deneysel işlem basamakları ele alınacaktır.

2.4.1. Araştırma Öncesi Veli Toplantısı

Uygulama öncesinde deney grubundaki öğrencilerin velileriyle bir veli toplantısı yapıp araştırma ve uygulama ile ilgili gerekli bilgiler verilmiştir. Araştırmacı tarafından organize edilen veli toplantısında velilere araştırma uygulama sürecinde uygulanacak yöntemlerden ve kullanılacak web 2.0 araçları tanıtılmış, hazırlanan testlerden ve görüşmelerden bahsedilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinden yakın bir zamanda çıkan velilerin kaygıları giderilmeye çalışılmış, konuya ilişkin soruları yanıtlanmıştır.

2.4.2. Araştırma Öncesi Öğrenci Bilgilendirme Toplantısı

Araştırma uygulama öncesi deney grubunda yer alan öğrencileri bilgilendirmek amacıyla, öğrenci bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Toplantıda, öğrencilere uygulamanın içeriği anlatılarak uygulama süresince kullanacakları EBA platformu tanıtılmıştır. Uygulama sürecinde EBA platformu üzerinden izleyecekleri videolar ve içerikleri hakkında bilgi verilmiştir. İzlenme oranlarının takip edileceği ve gerekli

¹³¹ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 162-164.

katılımı sağlayan öğrencilerin ödüllendirileceği belirtilerek, öğrenciler ders öncesi videoları izlemeye teşvik edilmiştir. Ayrıca öğrencilere, uygulamadan önce ve sonra ön test ve son test adı altında başarı testi uygulanacağı söylenmiştir. Testlerden not almayacaklarını, sadece akademik başarı durumlarındaki değişimi tespit edebilmek amacıyla başarı testi uygulamasının yapılacağı vurgulanmıştır. Tüm öğrenciler için EBA şifresi oluşturulup, velileriyle paylaşılmıştır. Süreç içerisinde öğrenci ve velilerle sağlıklı iletişim kurabilmek, sorularına dönüt sağlayabilmek amacıyla bir WhatsApp grubu kurulmuştur.

2.4.3. Araştırma Öncesi Okul İdaresi ile Yapılan Toplantı

Okul idaresiyle yapılan toplantıda, araştırmanın yapılacağı okulun müdürüne TYSM hakkında bilgi verilerek uygulamanın içeriği anlatılmıştır. Süreç içerisinde gerekli destek ve katkının sağlanacağı dönütü alınmıştır.

2.4.4. Başarı Testinin Uygulanması

Araştırmaya başlamadan önce tüm gerekli izinler alındıktan sonra, araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi, uygulama başlamadan önce ön test olarak, uygulama sonunda ise son test olarak deney grubuna ve kontrol grubuna aynı zaman diliminde uygulanmıştır.

2.4.5. Eğitim Bilişim Ağı (EBA)

Çevrimiçi bir eğitim platformu olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA), Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından FATİH (Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesi kapsamında geliştirilen önemli bir platform olup, öğretmen ve öğrencilerin kullanımına ücretsiz bir biçimde sunulmaktadır. İçinde çok sayıda eğitim hizmetini barındıran

EBA platformu, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri tarafından kullanılmaktadır. 2012 yılında yayın hayatına başlayan EBA, değişen gereksinimlere göre her geçen gün yenilerek zenginleşmektedir. EBA, gerek öğretmenlerin gerekse öğrencilerin yararlandığı eğitim araçlarının yanında, çok sayıda eğitsel içerikleri barındıran zengin bir sistemdir. EBA içerisinde, yazı, ses ve resim özelliğindeki kaynaklarla birlikte video anlatımı biçimindeki kaynaklar da mevcuttur. Dosya indirme ve yükleme, dijital içerikler yayınlama, yarışmalar düzenleme, tartışmalar yapma, farklı seviyelere uygun birçok dalda dersler yapılması ve kullanıcılar tarafından ders paylaşımlarının yapılabilmesi, bu sistemin öğrenme-öğretme süreçlerinde daha fazla tercih edilmesini sağlayan özelliklerinden bazılarıdır.¹³² EBA platformu ile öğretmen ve öğrenciler uzman incelemelerinden geçmiş, güvenilir e-içeriklere ulaşabilme imkânı elde etmektedirler. Bununla birlikte, EBA ile öğrenci ve öğretmenler arasında iletişim ve etkileşim sağlanabilmektedir.

2019 yılının sonunda Çin'in Wuhan kentinde baş gösteren covid-19'un tüm dünyaya yayılması sonucu, birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da önemli değişiklikler yaşanmıştır. Yüz yüze eğitimin olanaksız hâle geldiği salgın sürecinde birçok ülke başta olmak üzere, ülkemizde de uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir. Uzaktan Eğitim sürecinde en çok tercih edilen sistemlerden biri olan EBA, e-içerik bakımından öğretmen ve öğrencilere destek olmuştur.¹³³ Bu dönemde,

¹³² Cengiz Tüysüz-Veli Çimen, "Eba Ders Web Sitesine İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri ", *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 9/27 (2016), 283.

¹³³ Salih Sarışık vd., , "Pandemi Sürecinde Ortaokullarda Canlı Ders Uygulamasının Kullanımının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi", *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi* 7/2 (2021), 97.

internet erişimi olmayan öğrencilere, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından internete erişim imkânı tanınmış, birçok öğrenciye ise tablet dağıtılmıştır.

Uygulamanın yapılabilmesi için gerekli olan video paylaşım platformu tercih edilirken birçok seçenek olmasına karşın (Youtube, Edmodo, Edpuzzle vb.) EBA'nın tercih edilme sebepleri şunlardır:

- Uzaktan eğitim sürecinde EBA'nın alt yapısının genişletilmesi ve içeriklerinin zenginleştirilmesi,
- Salgın sürecinde tüm öğrencilere Milli Eğitim Bakanlığı tarafından EBA kullanımı için sağlanan internete erişim imkânının devam etmesi,
- Henüz uzaktan eğitim sürecinden çıkan öğrencilerin EBA platformuna aşina olduğunun düşünülmesi,
- Yapılan paylaşımların istenildiği tarihlerde sadece hedef gruba gitmesi,
- Herhangi bir reklam veya alakasız yönlendirmenin bulunmaması,
- Her öğrencinin videoları izleyip izlemediğinin veya ne kadar izlediğinin araştırmacı tarafından kolayca takibinin yapılabilmesi,
- Ara yüzünün basit, sade ve tamamen Türkçe olması,
- EBA platformunda bir video izlenirken kullanıcı tarafından başka bir sayfanın açılması durumunda video otomatik olarak durmaktadır. Bu özellik sayesinde öğrencilerin video izlerken başka işlerle uğraşmasının engellenebilmesi,

- Tamamı izlenmeyen bir videonun sistemden çıkılsa dahi sisteme giriş yaptıktan sonra tekrar kaldığı yerden devam etme özelliğinin olması,¹³⁴
- Öğrencilerin ders dışında da istedikleri zaman ilgi alanlarıyla alakalı zengin ve güvenilir içeriklere ulaşabilmeleri bu platformun seçiminde belirleyici unsurlar olmuştur.

EBA öğretmen ve öğrenci giriş sayfaları, dijital çalışmalar ekranı, ders videoları ekranı, ders videolarını izleme oranları ekranı, alıştırmalar soruları performans ekranı, tartışma konusu ekranı eklerde verilmiştir.

2.4.6. WhatsApp

WhatsApp uygulaması; mesajlaşma, görüntülü konuşma ve sesli konuşma imkânının yanı sıra, dosya, fotoğraf, video paylaşımını sağlayan ve son yıllarda çok tercih edilen iletişim kanallarından biridir. Türkiye’de en çok kullanılan popüler mesajlaşma uygulamaları arasında yer alır.¹³⁵ Uygulama sürecinde öğrencilerle daha hızlı iletişim kurmak, gerekli duyuruları ve hatırlatmaları yapmak için WhatsApp uygulaması tercih edilmiştir. WhatsApp üzerinden yapılan sohbetlerin bazı görüntüleri eklerde yer almaktadır.

2.5.Uygulama Süreci

Uygulama süreci pilot uygulama ve asıl uygulama olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. TYSM’ni uygulamaya başlamadan önce meydana gelebilecek aksaklıkları görmek ve

¹³⁴ Türkoğlu, 10. Sınıf Öğrencilerinin Fonksiyon Kavramı Bağlamında Online Ters Yüz Sınıf Modelinin Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi, 58.

¹³⁵ Semih Göncü, "Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Çerçevesinde Y Kuşağının WhatsApp Kullanımı Üzerine Bir İnceleme", *TRT Akademi* 3/6 (2018), 592.

oluşabilecek sorunları giderebilmek için asıl uygulamaya geçmeden önce pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama süreci toplamda dört ders saati olmak üzere iki hafta sürmüştür. Asıl uygulama ise 7 hafta 14 ders saati boyunca sürdürülmüştür.

2.5.1. Pilot Uygulama

Pilot uygulamanın ilk haftasında, EBA'na 30 dakikalık bir video yüklenmiş ve öğrencilere bir haftalık süre içinde, istedikleri zaman izleyebilecekleri duyurulmuştur. Bir haftalık süreç içerisinde belli aralıklarla sisteme bakılmış, izlenme oranları takip edilerek, gerekli hatırlatmalar öğrencilere yapılmıştır. Bir haftanın sonunda 30 kişilik sınıfta toplam 22 kişi videoyu izlemiş ancak sadece 1 kişi yüzde yüz oranında izleyebilmiştir. Videonun sadece bir kısmını izleyen öğrencilere ve hiç izlemeyen 8 öğrenciye sebebi sorulmuştur. Gelen cevaplar ve alınan tedbirler genel itibarıyla şu şekildedir:

- "Öğretmenim ben defalarca izledim ama video hep donuyordu bende atlamak zorunda kaldım her defasında."
- "Öğretmenim ben videoyu izledim ama çok uzun olduğu için bildiğim yerleri atladım."
- "Öğretmenim ben sisteme girdim ama videoyu açamadım bir türlü nerde olduğunu bulamadım."
- "Öğretmenim internetimiz bitmişti izleyemedim."
- "Öğretmenim verdiğiniz EBA şifresiyle giriş yapmaya çalıştım ama olmadı."

- "Öğretmenim ben EBA'na hiç girmedim her defasında unuttum izlemeyi."

Gelen cevaplar doğrultusunda bir sonraki hafta içi aşağıdaki önlemler alınmıştır:

- EBA'na hiç girmeyen öğrencilerin velileriyle tekrar görüşme yapılmış var olan sorunların çözümü için gerekenler yapılmıştır.
- Şifresiyle giriş yapamayan öğrenciler için yeni şifre oluşturulmuştur.
- Yeni ders videosunun süresi daha kısa tutulmuştur.
- Öğrencilere videoyu izlemeleri hâlinde pekiştireç verileceği bildirilmiştir.

Pilot uygulamanın 2. haftasında, EBA'na 7 dk'lık bir animasyonlu ve eğlenceli ders videosu yüklenmiştir. Yükleme yapıldıktan sonra, WhatsApp iletişim grubu üzerinden öğrenciler bilgilendirilmiştir. Videoyu izlemek için bir haftalık süreleri olduğu söylenmiştir. Öğrencilere videoyu izleyip sormak istedikleri soruları sorabilecekleri bilgisi verilmiştir. Kimi öğrenciler sorularını, EBA üzerinden paylaşılan videonun altına yorum olarak yazmışlardır. Bazı öğrenciler ise, WhatsApp iletişim grubundan sorularını yöneltmişlerdir. Bir haftanın sonunda 30 kişilik sınıfta, videoyu 26 kişi atlamadan izlemiştir. İzleyemeyen 4 öğrencinin velileriyle görüşmeler yapılarak, izlememe sebepleri öğrenilmiştir. Bu öğrencilerin dersten önce videoyu izlemeleri sağlanmıştır. Geçen haftaya göre izlenme oranı arttığı için, tüm öğrenciler ödüllendirilmiştir. Derse konuyu öğrenerek gelen öğrencilere önce konu kısaca hatırlatılmıştır. Daha sonra sınıf içi etkinliklerle konu

pekiştirilmiştir. Son olarak konuyla ilgili Kur'an-ı Kerim'den örnekler bulma yarışması yapılarak örneği ilk bulana ödül verilmiştir. Ders öğrencilerin etkin katılımlarıyla sonlandırılmıştır.

2.5.2. Asıl Uygulama

Pilot uygulama yapıldıktan sonra, uygulama ile ilgili eksiklikler tespit edilmiştir. Pilot uygulama sayesinde öğrenme ortamları yeniden düzenlenmiş, öğretmen dikkat etmesi gereken hususları fark etmiş, asıl uygulama öncesi bir prova yapma imkânı bulmuştur. İki haftalık pilot uygulama sonrası asıl uygulama başlamıştır. Asıl uygulama yedi hafta olmak üzere toplam 14 ders saati boyunca sürdürülmüştür.

2.5.2.1. Deney Grubu

1. Hafta

Asıl uygulamanın birinci haftasında dersten bir hafta önce EBA'na 8 dk'lık bir ders videosu yüklenerek öğrenciler bilgilendirilmiştir. Öğrencilerden videoyu izlerken harfleri hareketlerine ve med durumlarına göre seslendirmeleri istenmiştir. Bir haftanın sonunda, öğrencilerin büyük bir kısmının videoyu izleyerek derse geldikleri tespit edilmiştir. Videoyu izlemeden gelen öğrencilere, ders öncesi boş bir sınıfta videoyu izlemeleri için fırsat tanınmıştır. Derse gelen öğrencilerle, videonun içeriğiyle ilgili, kısa bir tekrar yapılmıştır. Konuyu öğrenerek gelen öğrencilerle çeşitli uygulamalar ve etkinlikler yapılarak, öğrenmeleri pekiştirilmiştir.

2. Hafta

Uygulamanın ikinci haftasında EBA'na Hurufu Mukkatta ile ilgili bir video yüklenerek öğrenci iletişim hattı üzerinden

öğrenciler bilgilendirilmiştir. Bir hafta sonra derse gelen öğrencilerden 3 kişinin videoyu çeşitli mazeretlerle izlemedikleri tespit edilmiştir. İzlemeyen öğrencilere, ders başlamadan önce boş bir sınıfta etkileşimli tahtadan video izletilmiştir. Konuyu öğrenerek gelen öğrencilerle, konuyla ilgili alıştırmalar ve etkinlikler yapılmıştır.

3. Hafta

Öğrencilere kazanımla ilgili video gönderilmiştir. Verilen sürede öğrencilerin izleme oranları takip edilmiş ve zaman zaman WhatsApp grubundan izlemeleri için hatırlatmalar yapılmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun videoyu izleyerek geldikleri için dersin başında önce konu kısaca tekrar edilmiştir. Ardından akıllı tahtadan diyanet.com uygulaması açılarak Bakara suresinin birinci sayfası dinletilmiştir. Her ayet öğrenciler tarafından okunarak tekrar edilmiştir. Dersin sonuna doğru, Bakara suresinin birinci sayfasında bulunan harfi med, zamir, med kasr işaretlerini bulma oyunu oynanmıştır.

4. Hafta

EBA'ndan öğrencilere ders videosu gönderilmiştir. Videodan sonra etkileşimli alıştırmalar sorularını çözmeleri istenmiştir. Sınıfa gelince, dersin ilk 10 dakikası soru cevap yapılmıştır. En erken doğru cevabı veren öğrenciye ödül verilmiştir. Bakara suresinin ikinci sayfası önce dinletilmiş, sonra öğrencilerin tekrar etmeleri sağlanmıştır.

5. Hafta

Haftanın kazanımıyla ilgili video, EBA'na yüklenmiştir. Öğrenciler bilgilendirilmiştir. Öğrencilerden videoyu izledikten sonra not almaları istenmiştir. Derse gelen öğrencilerin ders

notları kontrol edilmiştir. Öğretmen tarafından eşleştirme oyunu için sınıfa getirilen karton bardaklar, renkli kalemler ve mukavva kâğıtlarıyla gerekli olan oyun materyali öğrencilerle birlikte hazırlanmıştır. Dersin ikinci saatinde sınıf A ve B grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Her öğrenci kendi grubunu temsil etmek üzere, eşleştirme oyunu oynanmıştır. Oyunun içeriği 5. Haftaya kadar öğrenilen tecvit kuralları ve işaretleri tekrar edip pekiştirmektir. Dersin sonunda, kazanan grup alkışlanarak ders sonlandırılmıştır.

6. Hafta

Kur'an-ı Kerim'i ezberlemenin ilke ve yöntemleri ile ilgili video ile ezberleyecekleri Süphaneke duası EBA'na yüklenerek öğrenciler bilgilendirilmiştir. Öğrencilere, WhatsApp bilgilendirme grubunda EBA üzerinden tartışma başlığı açılacağı, tartışmanın günü ve saati hakkında bilgi verilmiştir. Tüm öğrencilerin, mümkün olduğunca aynı saatte tartışmaya katılmaları söylenmiştir. Öğrenciler, tartışma başlığı altında, birbirleri ile konuyu tartışıp görüşlerini ifade etmişlerdir. Sınıfa gelen öğrencilerden, önce ezberlemeleri istenen sureler dinlenmiş, daha sonra ayet tamamlama oyunu oynatılmıştır. Ders öğrencilerin aktif katılımları sonrasında sonlandırılmıştır.

7. Hafta

Öğrencilere ilgili kazanıma uygun video gönderilmiştir. Gerekli duyurular yapılmıştır. Sınıfta, konuyla ilgili genel bir tekrar yapılmıştır. Öğrencilerin soruları cevaplanmıştır. Öğrencilerle, okunuşla ilgili bazı harf ve işaretlere uyararak Kur'an-ı Kerim'i okumaları sağlanmıştır. Dersin sonunda, eksik ezberi olan öğrenciler dinlenmiştir.

8. Hafta

Uygulamanın 8. haftasında öğrencilere başarı testi son test olarak uygulanmıştır. Gönüllü olan 9 veli ile bireysel görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilerle ikişer saat olmak üzere, toplamda dört saat süren iki odak grup görüşmesi yapılmıştır.

2.5.2.2. Kontrol Grubu

Kontrol grubunda geleneksel model kullanılmıştır. Konu, öğretmen tarafından, öğrencilere sınıfta sunulmuştur. Önemli yerler tahtaya yazılarak, not almaları istenmiştir. Öğrencilere her hafta ev ödevi verilmiştir. 7 hafta boyunca, deney grubu ile kontrol grubu arasındaki farkları en aza düşürmek için deney grubunda işlenen kazanımlar ile kontrol grubunda işlenen kazanımların aynı olmasına dikkat edilmiştir. Deney grubuna gönderilen alıştırma soruları kontrol grubuna sınıfta çözmesi için verilmiştir. Deney grubunda hazırlanan yarışma materyalini, kontrol grubunun evde hazırlaması istenmiştir. Deney veya kontrol grubu lehine akademik başarıyı etkileyecek uygulamalardan kaçınılmıştır. 8. hafta kontrol grubunda başarı testi son test olarak uygulanmıştır.

2.5.3. Araştırmacının Rolü

Bu çalışmayı yürüten araştırmacı, Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunudur. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında beş yıl Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak görev yapmıştır. Araştırmada öğretmen faktöründen kaynaklanabilecek ve öğrencilerin başarılarını etkileyebilecek durumları engellemek amacıyla hem deney grubunda hem de kontrol grubunda derslere araştırmacı girmiştir. Süreçte yapılan tüm uygulamalar araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının daha önce

İHO'nda Kur'an-ı Kerim derslerine girmiş olması araştırmanın uygulama kısmını pek çok açıdan kolaylaştırmıştır.

Eğitimde yeni yaklaşımlardan biri olan TYSM'ni derslerde uygulamak hem öğretmenin hem de öğrencilerin sorumluluklarını arttırmaktadır. Buna karşın modeli iyi tanımak ve uygulama sürecinde karşılaşılabilecek olası sorunları en aza indirmek çok önemlidir. Bu bağlamda TYSM'ni uygulayan araştırmacının tecrübeli olması, araştırma sürecinin her aşamasında bilfiil bulunması ve sürece hâkim olması araştırmadan elde edilen sağlıklı sonuçlar bakımından oldukça önemlidir.¹³⁶

2.6. Veri Analizi

Bu bölümde, araştırmada verilerin analizinde kullanılacak yöntem ve teknikler anlatılmıştır. Bu analizler nicel veriler ve nitel veriler olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

2.6.1. Nicel Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında kullanılan veriler SPSS 25.0 programı ile analiz edilmiştir. Veri analizlerinin ilk aşamasında deney grubunda ve kontrol grubundaki öğrencilerin başarı testi puanlarının normal dağılıma uygunluğunun tespit edilmesi amacıyla çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir.

Tablo 8. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Ön Test – Son Test Puanlarına İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Test	Deney grubu	Kontrol grubu
------	-------------	---------------

¹³⁶ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 67.

	Çarpıklık	Basıklık	Çarpıklık	Basıklık
Ön test	-0,48	-0,60	0,11	-0,73
Son test	-0,64	-0,51	-0,57	-0,41

Tablo 8 incelendiğinde hem deney grubunda hem de kontrol grubunda çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal dağılım aralığı olan -2 ile +2 aralığında olduğundan¹³⁷ parametrik analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Test puanlarının, grup içinde ön test ve son test arasında karşılaştırılmasında Paired Samples t-Test kullanılırken, grupların ön test ve son test puanlarının gruplar arasında karşılaştırılmasında Independent Samples t-Test kullanılmıştır. Grupların ön test puanlarının tamamen aynı olması mümkün olamamaktadır. Bu nedenle son test puanlarının gruplar arasında karşılaştırılmasında elde edilen sonuçlar güvenilir olmamaktadır. Bu sorunu ortadan kaldırmak için ön test puanları kontrol altına alınarak ANCOVA analizi uygulanmıştır. ANCOVA, farklı işlem gruplarında yer alan deneklerin bağımlı değişkene dair puanlarının karşılaştırıldığı ve bağımlı değişkenle ilişkili olan bir ya da daha çok sürekli değişkenin olduğu deneysel desenlerde kullanılan bir istatistik türüdür. Araştırmacı, ön test ve son test kontrol gruplu bir desende, deneysel işlemin etkili olup olmadığını belirlemek istiyorsa,

¹³⁷ D. George-M. Mallery, *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 17.0 update (10a ed.)* (Boston: 2010), 21-22.

bunun için en uygun istatistiksel işlem, ön testin ortak değişken olarak kontrol edildiği tek faktörlü ANCOVA'dır.¹³⁸

2.6.2. Nitel Verilerin Analizi

Araştırmada nitel veriler, deney grubundan seçilen gönüllü 12 öğrenci ve deney grubunda yer alan öğrencilerin velilerinden gönüllü olan 9 kişi ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Veriler içerik analizi yapılarak yorumlanmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e göre içerik analizi, "birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır."¹³⁹ Buna göre; görüşmelerden elde edilen veriler temalara göre düzenlenmiştir. Ulaşılan bulgular, görüşülen öğrencilerden ve velilerden alıntılar yapılarak yorumlanmıştır. Alıntılar yapılırken görüşmeye katılan öğrencilere verilen kodlar kullanılmıştır (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12 gibi). Aynı işlem veli görüşmeleri için de yapılmıştır (V1,V2, V3, V4, V5, V6, V7, V8, V9 gibi).

¹³⁸ Büyüköztürk, *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları ve Yorum*, 112.

¹³⁹ Ali Yıldırım-Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013), 259.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

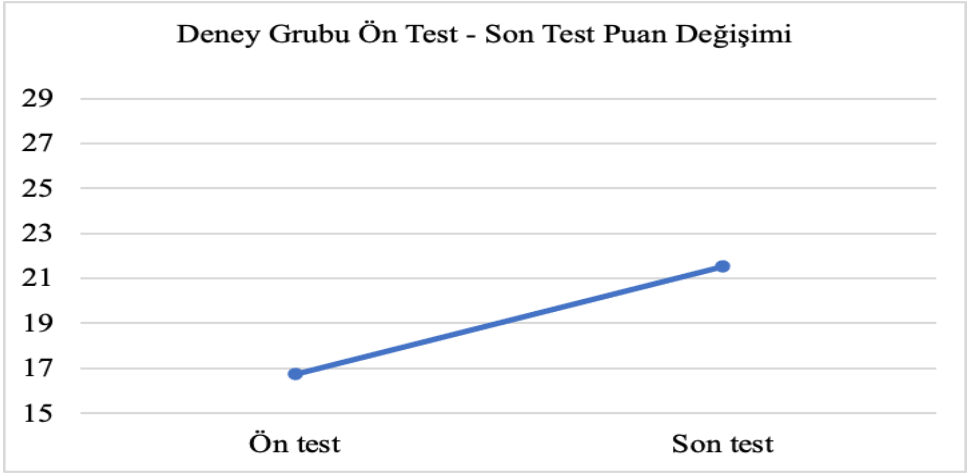
Bu bölümde, deneysel işlem öncesinde ve sonrasında uygulanan başarı testinden elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine, farklı öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisine ve öğrenciler ile öğrenci velilerinin TYSM hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

3.1. Nicel Veriler ile İlgili Bulgular

Araştırmada nicel verileri elde edebilmek için, ön test ve son test olarak uygulanan başarı testine ait bulgular aşağıda sunulmuştur.

3.1.1. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Başarı Testi Puanlarının Ön Testte ve Son Testte Grup İçinde Karşılaştırılması

Bu bölümde, deney grubundaki öğrencilerin test puanlarının grup içinde bir gelişiminin olup olmadığı ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin test puanlarının, grup içinde bir gelişiminin olup olmadığı incelenmiştir.

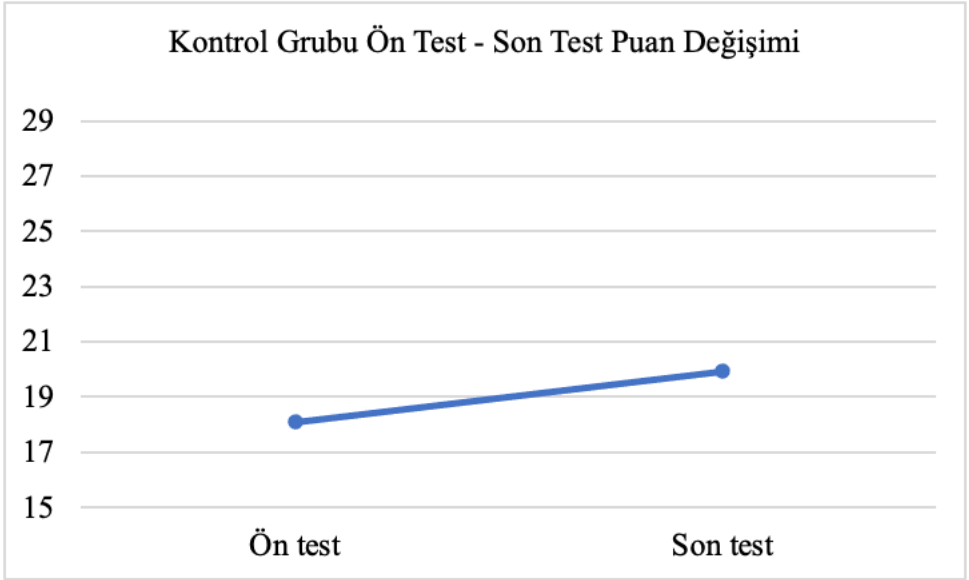
Şekil 5. Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanlarının Değişimi

Grafik incelendiğinde, deney grubundaki öğrencilerin test puanlarında yaklaşık olarak 5 puanlık bir artışın meydana geldiği görülmektedir.

Tablo 9. Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin *t*-Test Sonuçları

Ölçüm	N	$\bar{X}$	SS	Sd	T	p
Ön test	30	16,73	5,55			
Son test	30	21,53	3,51	29	-4,54	,000

Tablo incelendiğinde; deney grubunda yer alan öğrencilerin test puanlarının ön test ($\bar{X}$ =16,73; SS=5,55) ile son test ($\bar{X}$ =21,53; SS=3,51) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde arttığı görülmektedir ($t_{(29)}$ =-4,54; $p<0,05$).

Şekil 6. Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanlarının Değişimi

Grafik incelendiğinde, kontrol grubundaki öğrencilerin test puanlarında yaklaşık olarak 2 puanlık bir artış olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları

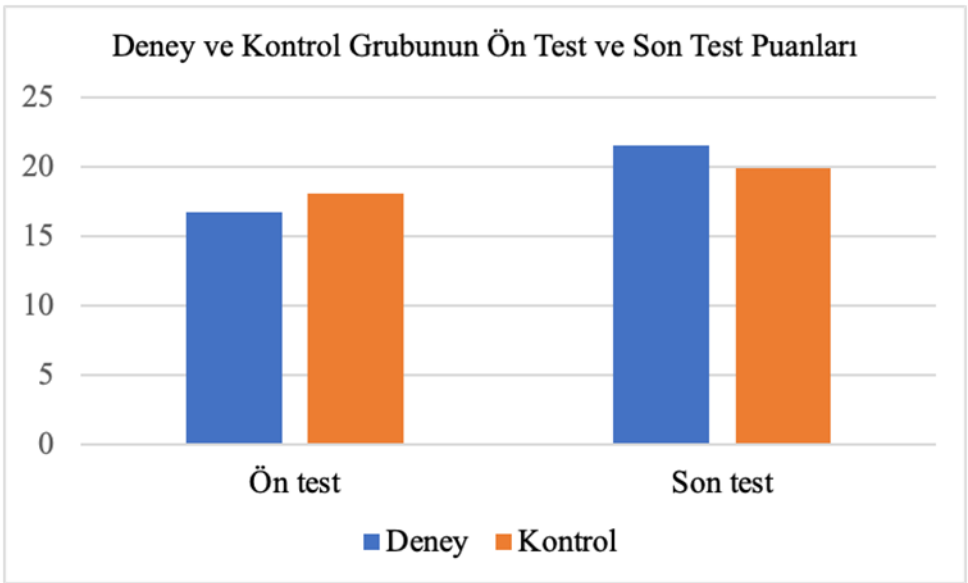
Ölçüm	N	$\bar{X}$	SS	Sd	T	p
Ön test	29	18,10	4,59			
Son test	29	19,93	3,41	28	-1,76	,089

Tablo incelendiğinde; kontrol grubundaki öğrencilerin test puanlarının ön test ($\bar{X}$ =18,10; SS=4,59) ile son test ($\bar{X}$ =19,93; SS=3,41) puanları arasında artış gösterdiği, ancak bu artışın

istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir ($t_{(28)}=-1,76$; $p>0,05$)

3.1.2. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Ön Testte ve Son Test Puanlarının Gruplar Arasında Karşılaştırılması

Bu bölümde, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin test puanlarının gruplar arasında karşılaştırılmasına ilişkin analiz sonuçları yer almaktadır.

Şekil 7. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Puanları

Grafik incelendiğinde; deney grubunda yer alan öğrencilerin test puanlarında ön testte kontrol grubuna göre daha düşük olduğu, son testte ise deney grubunun test puanlarının kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Ön Test Puanlarının Gruplar Arasında Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	SS	Sd	T	p
Deney	30	16,73	5,55	57	-1,03	,307
Kontrol	29	18,10	4,59			

Tablo incelendiğinde; ön testte deney grubunda yer alan öğrencilerin test puanlarının ($\bar{X}$ =16,73; SS=5,55) kontrol grubunun test puanlarından ($\bar{X}$ =18,10; SS=4,59) daha düşük olduğu, ancak grupların ön test puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{(57)}=-1,03$; $p>0,05$)

Tablo 12. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerinin Son Test Puanlarının Gruplar Arasında Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Deney	30	21,53	3,51	57	1,78	,081
Kontrol	29	19,93	3,41			

Tablo incelendiğinde; son testte deney grubunda yer alan öğrencilerin test puanlarının ($\bar{X}$ =21,53; SS=3,51) kontrol grubunun test puanlarından ($\bar{X}$ =19,93; SS=3,41) daha yüksek olduğu, ancak grupların son test puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{(57)}=1,78$; $p>0,05$)

Tablo 13. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Son Test Puanlarına (Ön Test Puanları Kontrol Edildiğinde) İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Grup	Önceki Ortalama	Yeni Ortalama	Standart Hata
Deney	21,53	21,61	0,63
Kontrol	19,93	19,86	0,64

Tablo incelendiğinde; deney grubunda ve kontrol grubundaki öğrencilerin son test puanlarının, ön test puanları kontrol edildiğinde değiştiği görülmektedir.

Tablo 14. Deney Grubunda ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Son Test Puanlarının (Ön Test Puanları Kontrol Edildiğinde) Gruplar Arasında Karşılaştırılmasına İlişkin ANCOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Ön test	17,15	1	17,15	1,44	,235
Gruplar	44,32	1	44,32	3,73	,048
Hata	666,18	56	11,90		
Toplam	26114,00	59			

Tablo incelendiğinde; ön test puanları kontrol edildiğinde, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son test puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde

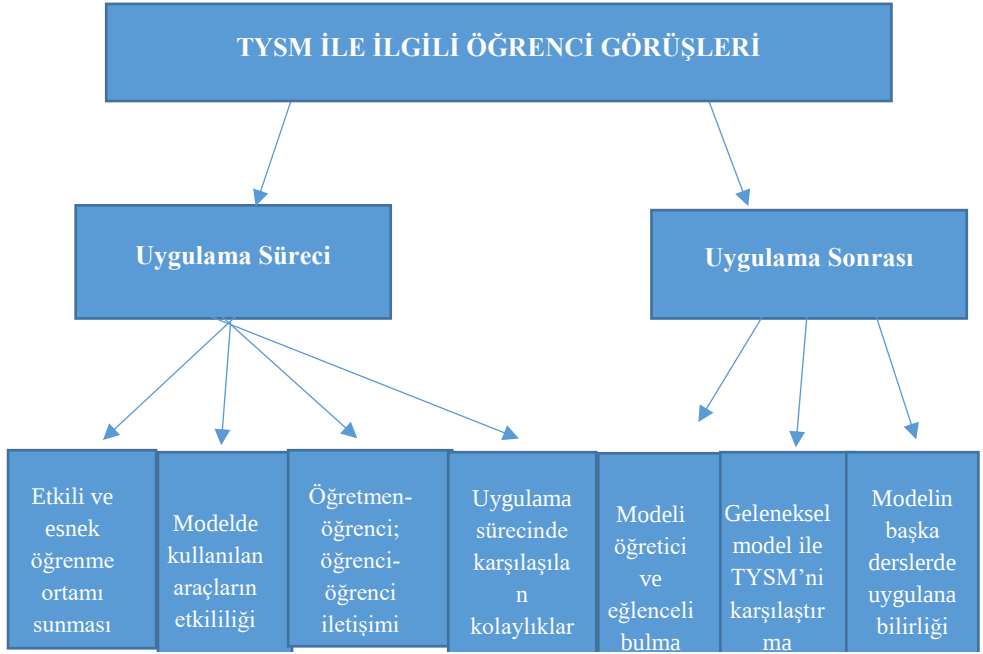
farklılık olduğu görülmektedir ($F_{(1, 56)}=3,73$; $p<0,05$). Bu bağlamda, deney grubunda yer alan öğrencilere uygulanan modelin kontrol grubunda uygulanan modele göre test başarısını artırmada daha etkili olduğu görülmektedir.

3.2. Nitel Veriler ile İlgili Bulgular

Uygulama sonrası deney grubundaki öğrencilerle ve deney grubundaki öğrencilerin velileriyle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen nitel veriler bu bölümde sunulmuştur.

3.2.1. TYSM ile İlgili Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, deney grubunda yer alan gönüllü 12 öğrenci ile uygulama sonunda yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmada, öğrencilerin TYSM ile ilgili düşüncelerini ortaya çıkarmak amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler uygulama süreci ve uygulama sonrası olmak üzere iki temaya ayrılarak içerik analizi yapılmıştır. Öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgular şekil 17’de gösterilmiştir.

Şekil 8. TYSM ile İlgili Öğrenci Görüşleri

3.2.1.1. Uygulama Süreci İle İlgili Öğrenci Görüşleri

Uygulama süreci ile ilgili öğrencilerden elde edilen verilere göre, Etkili ve esnek Öğrenme ortamı Sunması, Modelde kullanılan araçların etkililiği, öğretmen-öğrenci öğrenci-öğrenci ilişkisini geliştirme, uygulama sürecinde karşılaşılan teknik sorunlar kategorilerine ilişkin bulgular aşağıda sunulmuştur.

3.2.1.1.1. Esnek ve Etkili Öğrenme Ortamı Sunması

Öğrencilerden elde edilen verilere göre, Modelin esnek öğrenme ortamı sunması daha etkili öğrenmeler oluşturmayı sağlamaktadır. Öğrencilerin en çok evde ders izlerken istenildiği kadar videoyu başa alıp tekrar etme imkânını sevdikleri görülmüştür. Öğrenciler bu yolla konuyu daha iyi anlayabildiklerini, kendi başlarına öğrenebildiklerini ifade etmişlerdir (Ö1, Ö2, Ö7, Ö5, Ö12, Ö8, Ö6). Öğrenciler, ders

kazanımlarının videolar aracılığı ile evde izlenmesinin, öğrenmelerinin daha az uyarının olduğu bir ortamda gerçekleşmesini sağladığını ve bu durumun öğrenmeyi kolaylaştırdığını belirtmişlerdir (Ö2, Ö3, Ö8, Ö5). Öğrenciler, dersin evde öğrenilmesinin sınıfta daha fazla etkinlik yapılmasına fırsat sağladığını, böylece öğrenmelerini daha iyi pekiştirdiklerini ifade etmişlerdir (Ö7, Ö10, Ö6). Evde izlenen video içeriklerinin eğlenceli olması derslerin daha eğlenceli geçmesini sağladığı öğrenciler tarafından ifade edilmiştir (Ö9, Ö12). Sonuç olarak öğrencilerin görüş ve düşüncelerinden TYSM'nin sınıf dışı uygulamalarından biri olan ders izlemenin etkili öğrenme ortamı oluşturduğu, eğlenerek öğrenmeyi sağladığı, tekrar etme imkânı olduğundan daha kalıcı öğrenmelere imkân sağladığı gibi yanlış öğrenmelerin önüne geçebildiği gibi olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmüştür.

→ *Öğrencilerin evde dersin kazanımlarıyla ilgili video izlemeniz, konuyu öğrenmenizi nasıl etkiledi?* Sorusuna öğrenciler tarafından verilen cevaplar aşağıda sunulmuştur;

“Evde ders izlerken istediğimiz kadar videoları tekrar etme şansımız vardı. Sınıfta bu imkânımız pek olmuyor. Bu durum konuyu daha iyi öğrenmemizi sağladı.”(Ö1)

“Evde videoları izlerken, videolardaki örnekleri canlandırma imkânımız oldu. Sınıfta olsa utanabilirdik. Gürültü olurdu yapamayabilirdik. Kendi kendimize daha iyi öğrendik.”(Ö2)

“Sınıf çok kalabalık olduğu için dikkatimizi tam veremiyorduk. Ama ev sakindi ve odamızda rahatça Kur'an öğrenebildik.”(Ö3)

“Videoları faydalı buldum. Zaten öğretmen gibi anlatıyordu. Sanki sınıftaydım ama çok rahttım. Bazen sınıfta anlamadığımda utanıyordum. Öğretmene tekrar anlat diyemiyordum. Videoları istediğim kadar tekrar izledim. Anlamadığımı tekrar izleyerek anladım.”(Ö5)

“Dersi izlediğimiz zaman anlıyordum. Sonra sınıfa geliyordum. Siz soru sorunca ben hep parmak kaldırıyordum. Kendime güvenim artıyordu. Keşke Arapça dersinde de böyle videolar olsaydı.” (Ö6)

“Evde öğrenip okulda tekrar edip etkinlik yapmak çok iyiydi. Derse daha hazır gittik. Biz önceden kitaptan bakıp gidiyorduk ama pek anlamıyordum. Videoları izleyince derse bilgili gittim. Yaptığımız oyunlar ve etkinlikler çok güzeldi. Daha iyi öğrendiğimi gördüm.”(Ö7)

“Hocam siz videoyu gönderince tekrar tekrar izliyordum. Taklit yapıyordum. Evde ses yoktu kimse konuşmuyordu. Sakin kafayla daha iyi öğreniyordum. Sınıfta olsaydı kafam şişiyordu Kur’an dersinde.”(Ö8)

“Ders videoları çok güzeldi. Bazıları aynı çizgi film gibiydi. Kardeşimle beraber izliyorduk. Hem ben hem o öğreniyordu. Sadece sınıfta olsaydı kardeşim öğrenemezdi. Bende iyi öğrenemezdim.” (Ö9)

“Eskiden ders çok sıkıcıydı öğretmenimiz sınıfta anlatıyordu bazen anlıyordum bazen anlamıyordum. Ama evde videoları izlerken çok iyi öğrendim. Derse gelip sizin soru sormanızı bekledim. Etkinlikler güzeldi.” (Ö10)

“Ben her hafta heyecanlanıyordum bu hafta hangi video gelecek diye. Hep size mesaj yazıyordum öğretmenim ne zaman video gelecek diyordum. Çok seviyordum videoları. Her konuyu öğrendim.” (Ö12)

→ *Evde dersin kazanımlarıyla ilgili video izlemeniz, konuyu öğrenmenizi nasıl etkiledi?* Sorusuna öğrencilerin verdikleri olumsuz cevaplar aşağıda sunulmuştur;

“Ben sınıf ortamını daha çok seviyorum. Öğretmen anlatınca daha iyi. Evde video izlemek öğrenmemi çok etkilemedi.” (Ö4)

“Kardeşim hep telefonu istedi bu yüzden çok verimli değildi. Bazen video açılmıyordu. Ama kardeşim yokken güzeldi sakince izleyebiliyordum. (Ö11)

Yukarıda TYSM’ni benimsemiş ve olumlu görüş beyan eden öğrenciler olduğu gibi geleneksel yöntemle ders işlemeyi daha çok seven öğrenciler de bulunmaktadır (Ö4, Ö11) .

3.2.1.1.2. Modelde Kullanılan Araçların Etkililiği

Öğrencilerden elde edilen verilere göre, modelin uygulamasında kullanılan araçların (ders videoları, kısa sınavlar, tartışmalar) öğrenmeleri üzerinde oldukça etkili olduğunu göstermektedir. Kısa sınavların ve etkileşimli soruların öğrencilerin birçoğu tarafından sevildiği ve eğlenceli bulunduğu görülmüştür (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12). Öğrenciler, ders videolarını izledikten sonra soru çözmenin konuyu pekiştirerek öğrenmelerini sağladığını (Ö3, Ö8), soru çözerken yanlışlarını düzeltebildiklerini (Ö1,Ö4), soru çözme alışkanlığı kazandıkları için sınavlarda daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir (Ö2, Ö3). Öğrenciler soru çözmenin aralarında tatlı bir rekabet oluşturduğunu ifade etmişlerdir (Ö5, Ö12).

Modelin sınıf dışı uygulamalarından biri olan kısa sınavların ve etkileşimli alıştırma soruları ile öğrencilerin, doğru ve yanlışlarını görme imkânı buldukları belirtilmiştir. Bu

uygulama ile öğrenciler soru çözme alışkanlığı kazandıklarını beyan etmişlerdir. Öğrencilerin neredeyse tamamı, soruları çözerken çok eğlendiğini ifade etmektedir.

→ *Derse gelmeden önce siteden soru çözmek konu ile ilgili öğrenmelerinizi nasıl etkiledi?* Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Mesela videoları izledikten sonra soru çözmek, yanlışlarımızı görmemizi sağladı. Hatalarımızı düzelttik.”(Ö1)

“Konula ilgili dersten önce soru çözmek çok faydalıdır. Zaten çoğunu biliyordum. Yanlışım azdı. Sınavlarda da bize yardımcı oldu. Soru çözmeye alıştığımız için çok kolay geçti sınavlarımız.”(Ö2)

“Videoları izleyip soruları çözmek konuyu unutmamamızı sağladı. Soru çözmeye alıştığımız için kitaplardaki soruları daha rahat çözdük.”(Ö3)

“Soruları çözerek yanlış ve doğrularımızı gördük. Hatalarımızı düzelttik.”(Ö4)

“Öğretmenim siz videolardan sonra soru çözmemizi söyleyince biz hep çözdük ve doğru sayılarımız arttı. Bazen yarış yaptık arkadaşlarımızla. Tatlı bir rekabet oldu.”(Ö5)

“Normalde bilgisayardan soru çözmek zor gelirdi ama sizin gönderdiğiniz soruları çözmek çok zevkliydi.”(Ö6)

“Sorulan soruların cevabını bazen aileme sorduğum oluyordu. Bu da kendi cevabımı değil ailemin cevabını vermeme sebep oluyordu. Sınıfta olsaydı aileme soramazdım. Ama yine de çok zevkliydi.”(Ö7)

“ Konuyla ilgili soru çözmek konuyu daha iyi öğrenmemi sağladı.”(Ö8)

“Kendimi değerlendirmek için çözdüğüm sorular derse daha hazırlıklı gelmemi sağlıyordu. Çok zevkliydi bilgisayardan soru çözmek.”(Ö9)

“Konuyu izledikten sonra ebada soru çözmek çok eğlenceliydi. Konuyu pekiştiriyordum. Bazen anlamadığım olduğunda anneme soruyordum. Bence çok eğiticiydi sorular.”(Ö10)

“Soru çözmeyi sevmezdim ama bilgisayardan soru çözüp yanlış ve doğrularımı görmek çok eğlenceliydi.” (Ö11)

“Biz soru çözdükten sonra arkadaşlarımızla birbirimize doğrularımızı ve yanlışlarımızı söyleyeceğimize söz verdik. Konuyu dinledikten sonra soruları çözdük. Bu da aramızda bir yarışma gibi oldu. Çok zevkliydi.”(Ö12)

→ Sınıf dışında yapılan uygulamalar (video izleme, test çözme, konu tartışma) derse karşı isteğinizi nasıl etkiledi? Sorusuna ilişkin öğrencilerin görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Eskiden Kur’an-ı Kerim dersinde sıkılırdım. Bu uygulamalar sayesinde daha eğlenceli olmaya başladı ve artık sıkılmıyorum.”(Ö1)

“Başta biraz zorlandım çünkü alışık değildim. Ama sonra çok eğlenceli geldi. Diğer derslerden farklı bence. Bu yüzden bu dersi daha çok sevmeye başladım.”(Ö2)

“Sınıf dışı uygulamaları sevdim kitaba bakıp ödev yapmaktan daha kolay ve güzeldi. Hem öğrendik hem eğlendik. Kuran-ı Kerim dersi en sevdiğim ders oldu.”(Ö3)

“İlk başta izlemek istemedim bana sıkıcı geldi. Sonra aramızda rekabet oluştu. Kuralları da öğrendikçe dersi çok sevmeye başladım.”(Ö4)

“Derse karşı tutumumu olumlu etkiledi. Ders daha kolay gelmeye başladı. Hem kolay hem eğlenceliydi.”(Ö5)

“Önceden derste içimde bir sıkılma oluşuyordu. Ama konuyu öğrenerek gelmek beni çok rahatlatıyordu. Çünkü siz soru sorunca biliyordum. O yüzden içimde bir sıkılma oluşmamaya başladı.”(Ö6)

“Derse gelince siz izleyenleri kontrol ediyordunuz. Bu çok güzeldi ben hep izleyerek geliyordum. Daha kolaydı izlemek. Bu yüzden dersi daha çok sevdim.”(Ö7)

“Bize güzel kızlarım diye başlayan mesajlar göndermeniz, bizi hep kontrol etmeniz, mesaj yazmanız bizi düşünmenizi çok sevdim. Bu yüzden dersi eskisinden daha çok sevdim. Derse konuyu öğrenerek gelmek ve soruları çözmek bize çok faydalı oldu.”(Ö8)

“Öğretmenim siz bu uygulamayı yaparak hem bizi çok özel hissettirdiniz çünkü bir tek bize video gönderiyordunuz hem de Kur’an’ı severek öğrenmemizi sağladınız bu yüzden dersi çok sevdim.”(Ö9)

“Siz videoları gönderdiğiniz zaman izliyordum konuyu anlıyordum. Siz soru sorunca çok rahattım bilmeme korkum yoktu. Ama diğer derslerde bilmeme korkum var.”(Ö10)

“Siz bizi çok seviyorsunuz. Hep bizim öğrenmemiz için çabalyorsunuz, mesajlarımıza hemen cevap veriyorsunuz. Bu yüzden biz dersi daha çok sevdik ve Kur’an kurallarını daha iyi öğrenebildik.”(Ö11)

“Öğretmenim aslında uygulamalar güzeldi ama bazen elektrik yoktu bazen internet yoktu. Bazen de babam geç geliyordu. Bu yüzden zorlandığımı oluyordu. Ama güzeldi her şeye rağmen.”(Ö12)

Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar irdelendiğinde; öğrencileri başlangıçta zorlandıklarını ancak uygulamaya alıştıktan sonra eğlenerek öğrendiklerini beyan ettikleri

görülmektedir. Öğrenciler, sınıf dışı uygulamalar sayesinde derse hazırlıklı gittikleri için kaygı düzeylerinin azaldığını ifade etmişlerdir (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5). Uygulamanın yapıldığı deney sınıfı öğrencileri süreçte kendilerini daha değerli ve önemsenmiş hissettiklerini ifade etmişlerdir (Ö6, Ö10). Öğrenciler sınıf dışı uygulamalar sayesinde dersin daha kolay olduğunu belirtmişlerdir (Ö11, Ö9, Ö8, Ö7). Öğrencilerden yalnızca biri sınıf dışı uygulamaları elektrik kesintisi internet olmaması ve sisteme girmek için teknolojik cihazlara ulaşmada zorluk yaşayabilme gibi sebeplerden ötürü verimli bulmadığını beyan etmişlerdir (Ö5, Ö3).

3.2.1.1.3. Öğretmen-Öğrenci Öğrenci-Öğrenci İlişkisini Geliştirme

Öğrencilerden elde edilen verilere göre, modelin öğrenciler ile öğretmenleri ve öğrencilerle arkadaşları arasındaki etkileşimi arttırarak ilişkilerini geliştirdiği görülmüştür. Öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, bir kısmının hem arkadaşlarıyla hem de öğretmenleriyle iletişimlerinin arttığı görülmüştür. (Ö10, Ö9, Ö8, Ö6, Ö4, Ö2). Bazı öğrenciler TYSM'nin öğretmen veya arkadaşlarıyla iletişimlerinin etkilenmediğini belirtmişlerdir (Ö11, Ö7, Ö5, Ö1). Öğrencilerin bir kısmı, uygulama sürecinde öğretmenleriyle daha sık iletişime geçtiklerini ifade etmektedirler (Ö11, Ö1, Ö3).

→ Bu model hem sınıf içi hem sınıf dışı uygulamalar açısından öğretmen ve arkadaşlarınızla olan iletişiminizi nasıl etkiledi? Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Arkadaşımla olan iletişimimi olumlu ya da olumsuz etkilemedi. Ama öğretmenimizle iletişimimi etkiledi. Öğretmenime daha çok bağlandım.”(Ö1)

“Bence arkadaşlarımızla iletişimimizi arttırdı. Videolardan sonra arkadaşımınla mesajlaşıyorduk. Bazen birbirimizi arıyorduk konuşuyorduk.”(Ö2)

“Beni pek etkilemedi iletişimim zaten iyiydi. Ama sizinle iletişimimi etkiledi. Daha çok zaman ayırıyordunuz bize.”(Ö3)

“Sınıfta tartışınca bazen kavga çıkabiliyordu ama EBA da kavga çıkmıyordu bu yüzden olumlu etkiledi.”(Ö4)

“Arkadaşımınla iletişimimi etkilemedi ama öğretmenimle etkiledi. Öğretmenimiz sanki hep bizimleydi. Her zaman mesaj yazıyordu. Dersi izleyip izlemediğimizi kontrol ediyordu.”(Ö5)

“Arkadaşımınla iletişimimi arttırdı. Bazen sınıfta bazen de evde dersle ilgili konuştuk mesajlaştık. Öğretmenimle de etkiledi. Öğretmenimi daha çok sevdim.”(Ö6)

“İletişimimi etkilemedi. Zaten iletişimim iyiydi.”(Ö7)

“İletişimimi etkiledi. İletişimim arttı.”(Ö8)

“EBA’nda tartışmalar yaptığımızda iletişimimiz arttı. Öğretmenimizle iletişimimizde arttı. Çünkü WhatsApp grubumuz vardı. Her zaman mesaj yazabiliyorduk.”(Ö9)

“Arkadaşlarımla ve öğretmenimle iletişimim arttı. Video açılmayınca ya da bir sorun olunca gruba mesaj yazıyorduk. Birbirimize yardımcı oluyorduk.”(Ö10)

“Arkadaşlarımla ve öğretmenimle iletişimimi etkilemedi.”(Ö11)

“Arkadaşlarımla iletişimimi çok etkilemedi ama öğretmenimle iletişimimi etkiledi. İletişimim arttı.”(Ö12)

→ *Evde konuyla ilgili tartışmaya katılmanız arkadaşlarınızla olan ilişkinizi nasıl etkiledi?* Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Tartışma iki yönden çok iyi oldu. Birincisi birbirimizin düşüncelerini görüp kendi fikirlerimizi ortaya koyabildik. İkincisi birbirimizi sakince dinlemeyi, düşünmeyi ve katılmadığımız bir durum varsa kavga etmeden söylemeyi başardık.” (Ö1)

“Öğretmenim tartışma yaptığımızda benim düşüncelerim yanlışsa arkadaşım düzeltebildi. O yönden çok iyi oldu.” (Ö2)

“Biz sınıfta yanlış düşündüğümüz zaman küserdik. Ama sizin ebada açtığınız tartışmalarda hiç küsmedik. Fikirlerimizi sakince söyledik. Kavga etmedik.” (Ö3)

“Arkadaşlarımızın fikirlerini okuyarak doğruyu öğrenebildik.” (Ö4)

“Birbirimizden doğruları öğrendik. Tartışmalar sayesinde yanlış düşüncemiz olabileceğini gördük.” (Ö5)

“Tartışırken bazen hırs yaptık daha mantıklı cevap verebilmek için. Kavga etmeden düşüncelerimizi söyleyebildik. Bence çok güzeldi tartışmalar.” (Ö6)

“Öğretmenim ben tartışmaları çok sevdim düşüncemi çekinmeden söyleyebildim. Sınıfta olsaydık belki o kadar rahat olamazdım.” (Ö7)

“Tartışmaya yorum yazan bazı arkadaşlarımla aram yoktu o yüzden tartışmalara katılmadım. Beni pek etkilemedi. Ama küs olmasaydım bence güzel yorumlar yazabilirdim.” (Ö8)

“Tartışmak özgüvenimi arttırdı. Tartışmaları yaptıktan sonra sınıfta başka derslerde de bir birimizi dinleyerek bir konuyu tartışmayı öğrendik.” (Ö9)

“ Öğretmenim ben kendimi tartışmada daha iyi ifade ettim. Hem düşüncelerimi özgürce yazdım hem de arkadaşlarımdan düşüncelerini okudum. Sınıfta olsaydık belki gürültüden birbirimizi dinleyemezdik.”(Ö10)

“Konuyu tartışmak çok zevkliydi. Hepimiz düşüncemizi özgürce söyledik. Sınıfta olsa belki bizimle alay ederler ya da öğretmen cevabımızı beğenmez diyebilirdik. Ama siz yazın deyince hiç çekinmeden yazdık.”(Ö11)

“Bence iyiydi. Aramızın bozuk olduğu arkadaşlar vardı onlarla barıştık.”(Ö12)

Öğrencilerden elde edilen verilere göre, öğrenciler konu tartışma sayesinde kendilerini daha iyi ifade edebilme şansı elde ettiklerini belirtmişlerdir (Ö1, Ö3, Ö7, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11). Öğrenciler, konu tartışma sayesinde karşılarındaki insanı kavga etmeden dinlemeyi öğrendiklerini ifade etmişlerdir (Ö1, Ö3, Ö6). Konu tartışma ile birbirlerinden doğruyu öğrenebildiklerini, doğru sandıkları düşüncelerin yanlış olabileceğini anladıklarını belirtmişlerdir (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5). Öğrenciler, konu tartışma ile başka derslerde de birbirlerine saygı duymayı fikirlerini tartışabilmeyi öğrendiğini ifade etmektedirler (Ö9). Konu tartışma ile arkadaşlarıyla ilişkilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir (Ö12, Ö3, Ö6).

3.2.1.1.4. Uygulama Sürecinde Karşılaşılan Kolaylıklar ve Zorluklar

Öğrenci görüşleri irdelendiğinde; videoları başa alıp tekrar edebilme ve bir haftalık süre içerisinde istedikleri zaman izleme imkânlarının olması, kazanımları video izleyerek öğrenmek, devamsızlık durumlarında videolar aracılığıyla

öğrenmeye devam etmek, konuyu evde öğrenip sınıf ortamında etkinlik yaparken zorlanmamak gibi özelliklerin olması uygulamanın kolay tarafları olarak belirtilmektedir. Öğrencilerin bir kısmı uygulamada zorluk olmadığını ifade ederken (Ö12,Ö10, Ö6, Ö1,Ö8, Ö7, Ö4, Ö3, Ö2), bir kısmı ise teknolojik alet yetersizliğini, internet ve elektrik kesintisini, teknolojik aletlerle evde çalışma ortamı bulmakta zorlandığını ifade ederek uygulamanın bu anlamda zorlukları olduğunu belirtmiştir (Ö7, Ö9, Ö3, Ö2). Bir öğrenci ise videoyu tamamen izlemesine rağmen sistemde bunun görünmemesini zorluk olarak değerlendirmiştir (Ö6).

→ *Sınıf dışı uygulamalarla ilgili karşılaştığınız kolaylıklar ve zorluklar nelerdir?* Sorusuna verilen cevaplar aşağıda sunulmuştur:

“Kolaylık sizin video attıktan sonra onu izlememiz ve tekrar etmemiz ve kalıcı olarak aklımızda kalmasıydı. Bence bir zorluğu yoktu.”(Ö1)

“Okula gelmediğim zamanlarda bile videoyu izleyerek dersten geri kalmamak bence en büyük kolaylıktı. Zorluk ise bazen internet olmuyordu.”(Ö2)

“Bence en kolay tarafı konuyu öğrenerek gelmemizdi. Zor tarafı ise bazen internet olmuyordu.”(Ö3)

“Evde çalışınca sınıfta etkinlik yapmak çok kolay geliyordu. En kolayı buydu. Zorluğu pek yoktu.”(Ö4)

“İlk önce uygulamaya başlarken korktuk, zor geldi. Sonra çok kolay olduğunu anladık. Çünkü video izlemek kitaptan ödev yapmaktan daha kolaydı. Zorlukları ise bazen babamın eve geç gelmesi yüzünden izleyememem.”(Ö5)

“Öğretmenim en kolayı birkaç gün içinde istediğimiz zaman izleyebilmekti. Zor tarafı bazen izlediğimiz hâlde yüzde yüz izlediğimiz görünmüyordu.”(Ö6)

“Kolaylık, konuları daha iyi öğrenmemizdi. Zorluklar ise bazen elektrik gidiyordu, bazen internet kesiliyordu, bazen tabletim kayboluyordu. Kardeşim elimde tableti görünce ağlıyordu istiyordu. Bunlar çok zordu.”(Ö7)

“Çok kolaydı. Evde hem tablet, hem telefon, hem bilgisayar vardı. Elektrik gitse bile bir hafta süremiz olduğu için istediğim zaman girip izleyebiliyordum. Zorluk hiç yoktu.”(Ö8)

“İlk günler zordu çünkü kardeşim görünce telefonu istiyordu. Bana engel oluyordu. Sonra kendime evde gizli bir yer buldum. Hep orda izledim. Başta zordu ama alışınca çok kolay oldu.”(Ö9)

“Öğretmenim benim için hiç zor tarafı yoktu. Bir hafta süremiz vardı evde her türlü teknolojik alet vardı. O yüzden zorlanmadım. Video izlemek ödev yapmaktan daha kolay geliyordu. Kendi başımıza öğreniyorduk. Anneme hiç soru sormuyordum.”(Ö10)

“Başta zorlandım babam il dışındaydı annemin telefonu bozuktu. Sonra tablet alıp internet bağladık tüm zorluklar bitti.”(Ö11)

“Videoları istediğimiz kadar tekrar izlemek kolaydı. Birde videolar kısa olduğu için çabuk bitiyordu. Tekrar edebiliyorduk. Öğrenmemi kolaylaştırdı. Zor tarafı yoktu.”(Ö12)

→ Bu modelde başka hangi özelliklerin olmasını isterdiniz? Önerileriniz nelerdir? Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“EBA’ya girme sıkıntısının olmamasını isterdim.”(Ö1)

"Bu uygulamanın daha uzun sürmesini isterdim. Mesela dönem sonuna kadar sürmesini isterdim."(Ö2)

"Videolar bir hafta sonra kalkıyordu. Bunu istemezdim sınava hazırlanırken bakıp izleyemeyebiliriz."(Ö3)

"Tartışmaların ve alıştırma sorularının daha fazla olmasını isterdim."(Ö4)

"Daha uzun sürmesini isterdim. Uygulama kısa sürdü."(Ö5)

"İnternet ve elektrik kesilmeyen bir sistem olmasını isterdim."(Ö6)

"Alıştırma soruları azdı. Daha fazla olmasını isterdim."(Ö7)

"Sınıftaki ödüllü soruların sayısı arttırılabilirdi."(Ö8)

"Bir eksik göremedim. Bir önerim yok."(Ö9)

"Videoların donmadığı internet olmadan da girebileceğimiz bir sistem olabilirdi."(Ö10)

"EBA'nda bulmacalı etkinliklerde yapabiliriz."(Ö11)

"Bir eksiklik göremedim. Böyle kalsın yeterli."(Ö12)

Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar irdelendiğinde; öğrencilerden bazılarının, modelde bir eksiklik görmediklerini, mevcut hâlini yeterli bulduklarını ifade ettikleri görülmüştür (Ö12, Ö9). Bazı öğrenciler, uygulamanın daha uzun sürmesini istemişlerdir (Ö5, Ö2). Bazı öğrenciler sistemden ve internetten kaynaklanan sorunların yaşanmayacağı bir platform olmasını istediklerini beyan etmişlerdir (Ö10, Ö6, Ö1). EBA'nda paylaşılan soru sayılarının ve yapılan alıştırma ve etkinliklerin daha fazla olması gerektiğini düşünen öğrencilerin de olduğu görülmüştür (Ö11, Ö8, Ö7, Ö4).

3.2.1.2. Uygulama Sonrası Öğrenci Görüşler

Uygulama bittikten sonra öğrencilerin genel durum değerlendirmesi bu bölümde analiz edilecektir. Uygulama sonucunda öğrencilerin modele bakışı, geleneksel model ile TYSM'ni karşılaştırma, modelin başka derslerde uygulanabilirliği, modeli öğretici ve eğlenceli bulma kategorilerinde değerlendirilecektir.

3.2.1.2.1. TYSM ile Geleneksel Modeli Karşılaştırma

Öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda, TYSM'nin teknoloji kullanımı, sınıf dışı uygulamalar, eğlenerek öğrenme, esnek öğrenme ortamı sunma gibi özellikler sebebiyle geleneksel modelden farklı olduğunu belirtmişlerdir. Sınıf içinde yapılan bazı uygulama ve etkinlikleri ise benzerlik olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Modelin geleneksel modele göre sorumluluğunu arttırdığını ifade eden öğrenciler olduğu gibi sorumluluklarının değişmediğini ifade edenler de olmuştur.

→ *TYSM ile ders işleme yöntemi ve daha önce derslerinizde izlediğiniz işleme yöntemini düşündüğünüzde ikisi arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?* Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"Farklılıklar telefon veya tablet kullanmak, istediğimiz zaman videoyu izleyebilmektir. Benzerlik ise sınıfta öğretmenin olması, soru sorması idi."(Ö1)

"Etkileşimli soru çözmek, teknolojiyi kullanmak, dersi önceden öğrenmek farklı taraflarıydı." Benzerlik sadece sınıfta yine ders yapmaktır."(Ö2)

“Farklılıklar hem teknolojiyi kullanmak, hem evde ders yapmak, evde konuyu öğrenmek, hem de etkinlik yapmaktı. Benzerlik ise sınıfta ders işlemekti.”(Ö3)

“Ders işlemek ve konu öğrenmek benzer şeylerdi. Daha kolay ve eğlenceli öğrenmek ise farklılıklardı.”(Ö4)

“Sınıfta ders işlemek benzerlikti. Çünkü diğer derslerde öyle. Farklılık ise teknolojiyi kullanmak ve EBA’nı kullanmaktı. Tartışma ve soruları EBA’ndan yapmaktı”. (Ö5)

“Diğer derslerde de ders işliyoruz öğreniyoruz. Fark ise teknoloji kullanmak ve eğlenerek öğrenmek. Bir de siz çok ilgileniyorsunuz bizimle. Sanki hep bizimlesiniz. Fark buydu bence.”(Ö6)

“Benzerlik yoktu farklılık vardı. En büyük farklılık dersi evde öğrenmek ve sınıfta çok etkinlik yapmaktı. Bir de bilgisayardan soru çözmekti.”(Ö7)

“Bence normalde de videoda da öğretmenin konuyu anlatması aynıydı. Farklılık ise öğrenme ortamıydı. Yani birinde bilgisayardan öğrenirken diğerinde videodan öğrenirken diğerinde sınıfta öğretmenden öğreniyorsun.”(Ö8)

“İkisinde de öğretmenin olması, konularla ilgili etkinlik yapmak aynıydı. Farklılık ise anlamadığımızda ya da tekrar etmek istediğimizde başa alabilmek ve izleyebilmekti. Sınıfta öğretmeni başa alamayız.”(Ö9)

“Öğretmenim teknolojiyi kullanmak ve daha eğlenerek öğrenmek farklılıktı. Benzerlik ise sınıfta ders işlememiz ve bize kuran okutmanızdı.”(Ö10)

“Telefon ve tablet kullanmak EBA’nda tartışma yapmak soru çözmek aradaki farktı. İstedığımız zaman dersi izlemekte farklıydı. Benzerlik sınıfta yaptıklarımızdı.”(Ö11)

“Sınıfta yaptığımız şeyler aynıydı pek fark yoktu. Evde teknolojiyi kullanmak EBA’na girmek farklıydı. Öğretmenim bir de sınıfta çok ders anlatmamanız, daha çok soru ve etkinlik yapmanız farklıydı.”(Ö12)

Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar irdelendiğinde; birçoğunun geleneksel yöntem ile TYSM arasında teknoloji kullanımını, evde videolar aracılığıyla eğlenerek öğrenmeyi, istedikleri zaman tekrar etme gibi özellikleri farklılık olarak nitelendirmişlerdir (Ö9, Ö12, Ö11, Ö10, Ö9, Ö7, Ö8, Ö6, Ö5, Ö4, Ö3, Ö2, Ö1). Bazı öğrenciler, iki uygulama arasındaki benzerliğin sınıf içi uygulamalardan tekrar yapma, soru çözme, etkinlik yapma gibi uygulamalarla benzerlik gösterdiğini ifade etmişlerdir (Ö12, Ö10, Ö9, Ö6, Ö5, Ö4, Ö3, Ö2, Ö1). Yalnızca bir öğrenci hiç benzerlik olmadığını belirtmiştir (Ö7).

→ Bir konu ile ilgili öğrenci çalışma kitabınızda yer alan ve evde yapmanız gereken etkinlikleri, öğretmeniniz ile birlikte yapmanızla ilgili düşünceleriniz nelerdir? Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Evde ödev yapmak daha zordu. Kendi başımıza yapmak zor ve sıkıcıydı. Sınıfta yapmak daha eğlenceliydi. Arkadaşlarımızın fikirlerini de alıyorduk. Bilmediğimizi size sorabiliyorduk.”(Ö1)

“Evde ödev yapınca yanlışıımız daha fazlaydı. Sınıfta yapınca yanlışıımız az oluyordu ya da hiç olmuyordu.”(Ö2)

“Sınıfta birlikte yapmak daha zevkliydi bazen unuttuğumuz oluyordu arkadaşlarımız hatırlatıyordu.”(Ö3)

“Evde yaptıklarımız güzeldi ama sınıftakiler daha güzeldi en çok bilene ödül veriyordunuz. Biz daha çok bilmek istiyorduk.”(Ö4)

“Evde takıldığımız olunca annemiz ve babamıza soruyorduk onlar bilemiyordu. Zorlanıyorduk. Sınıfta yapınca hem size hem arkadaşlarımıza sorabildik.”(Ö5)

“Okulda daha iyiydi. Evde annem bilmediği için hep yanlış söylüyordu. (Ö6)

“Evde kitaptan ödev yapmak çok sıkıcı. Bazen yapmak istemiyordum. Ama sınıfta herkes yapınca bende yapıyordum. Seviyordum yani.”(Ö7)

“Öğretmenim sınıfta yapmak daha iyiydi anlamadığımızda öğretmene sorabiliyoruz. Keşke matematik ödevlerini de sınıfta yapsaydık.”(Ö8)

“Evde daha çok yanlışımız oluyor. Bazen yazı ödevi olunca elimiz yoruluyordu. Sınıfta elimiz yorulmuyordu.”(Ö9)

“Sınıftaki etkinlikler eğlenceliydi yarışma gibi oluyordu. Evde yalnız yapılanlar eğlenceli değildi.” (Ö10)

“Evde ödev yapmak sıkıcıydı. Öğretmenimizle birlikte yapmak daha zevkliydi. Yanlışlarımız olunca düzeltiyorduk.”(Ö11)

“Sınıf etkinliklerimiz rekabet içinde oluyordu. Kazanana ödül veriyordunuz. Bazen oyun oynuyorduk. Kazanan grubu alkışlıyorduk bu yüzden çok eğlenceliydi. Evde sessizce yapıyoruz eğlenmiyoruz fazla.”(Ö12)

Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar irdelendiğinde; öğrencilerin tamamının sınıf içi etkinlikleri daha verimli ve eğlenceli buldukları geleneksel modelde olduğu gibi evde ödev yapmayı sıkıcı ve zor buldukları görülmüştür (Ö1, Ö3, Ö12, Ö11, Ö10, Ö7). Öğrenciler sınıfta ödev yaparken öğretmene ve arkadaşlarına bilmediklerini sorabildikleri için doğru öğrenmeler elde ettiklerini belirtmişlerdir (Ö6, Ö11, Ö2, Ö5, Ö9).

→ ***Bu model derse karşı sorumluluklarınızı nasıl etkiledi? Derse ayırdığınız zamanı nasıl etkiledi?*** Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Sorumluluğumuz arttı ama severek yaptığımız için zor olmadı. Çok fazla zaman ayırmam gerekmedi.”(Ö1)

“Derse ayırdığımız zaman kısaldı. Daha az zamanda daha çok şey öğrendik.”(Ö2)

“Sorumluluklarım biraz arttı. Siz kontrol ettiğiniz için ve ödül verdiğiniz için izlemeye çalışıyordum.”(Ö3)

“Diğer derslere ayırdığımız zaman daha fazlaydı. Ama bu derste daha çok etkinlik yapabildik.”(Ö4)

“ Sorumluluğum arttı.”(Ö5)

“ Sorumluluğum ve derse ayırdığım zaman arttı. Verdiğim önem de arttı.”(Ö6)

“Sorumluluğum arttı. Daha iyi öğrenmek zorunda hissettim. Hep bilgilenmek istedim.”(Ö7)

“Sorumluluğum arttı evde daha çok zaman ayırdım.”(Ö8)

“Sorumluluğum arttı her hafta cumaya kadar izlemeye çalıştım. İzlemezsem uyaracağınızı biliyordum. Annem de hatırlatıyordu bana.”(Ö9)

“Sorumluluğum ve ayırdığım zaman değişmedi.”(Ö10)

“ Sorumluluğum ve ayırdığım zaman arttı.”(Ö11)

“ Derse karşı sorumluluğum arttı. Daha çok önem verdim.”(Ö12)

Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar irdelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğu sorumluluklarının arttığını ifade etmektedirler (Ö1, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö11, Ö5).

3.2.1.2.2. Modelin Başka Derslerde Uygulanabilirliği

Öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin modelin tüm derslerde uygulanmasının yorucu ve sıkıcı olacağını düşündükleri, bunun yerine bazı derslerde uygulanmasının daha doğru olacağını ifade ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin diğer sınıflarda da Kur'an-ı Kerim dersini TYSM ile işlenmesini tavsiye ettikleri görülmüştür.

→ *Öğretmeniniz bundan sonraki derslerde bu modeli uygulayacağını söylese neler düşünürdünüz?* Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"Tüm dersleri yapmak sıkıcı olabilirdi. Normal eğitimi özlerdim."(Ö1)

"Her zaman her derste yapılmasını istemem. Her derste olursa telefon ve tablet bağımlısı olabiliriz."(Ö2)

"Sürekli yapılmasını istemem. Matematik ve Arapça dersinde yapılabilir. Her derste yapılırsa çok yorulurduk."(Ö3)

"Ben diğer derslerde olsa anlamayabilirdim. Sadece Kur'an-ı Kerim dersinde ve Arapça dersinde olmasını isterdi."(Ö4)

"Ben sürekli ve her derste olmasını istemezdim. Sıkılırdım."(Ö5)

"Tüm derslerde bu modelin uygulanması bizi çok yorardı. Her videoyu izleyemeyebilirdik. İnternetimiz yetmeyebilirdi."(Ö6)

"Ben çok seviniirdim her derste Kur'an-ı Kerim dersi gibi başarılı olabilirdim."(Ö7)

"Bu uygulamanın her derste olması her dersin eğlenceli olmasını sağlardı. Mesela ben Arapça dersinde sıkılıyorum. O derste olsaydı sıkılmazdım."(Ö8)

"Tüm derslerde değil ama yarısında olabilir. Yarısında olmayabilirdi. Mesela Matematikte olsaydı iyi olurdu."(Ö9)

"İyi olmadığımız derslerde olabilirdi. Hepsinde olsa çok yorulurduk ve yetişemezdik. Ama videoları farklı zamanlarda göndermeleri gerekebilirdi."(Ö10)

"Bence güzel olurdu hem okulda hem evde ders yapmak bilgimizi arttırdı."(Ö11)

"Ben tüm derslerde olmasını istemezdim. Çok yorucu olurdu. Her soruyu çözemezdik yetişemezdik yani"(Ö12)

Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar irdelendiğinde; öğrencilerin birçoğu modelin tüm derslerde uygulanması durumunda yorulacağını, sıkılacağını, yetişemeyeceğini düşündüğü görülmüştür (Ö12, Ö6, Ö5, Ö4, Ö3, Ö2, Ö1). Öğrencilerin bir kısmı bazı derslerde olmasını bazı derslerde olmamasını istediklerini ifade etmişlerdir (Ö9, Ö10). TYSM'nin tüm derslerde uygulanmasını isteyen öğrencilerin de olduğu görülmüştür (Ö11, Ö8, Ö7).

→ Diğer sınıflardaki arkadaşlarınıza Kur'an-ı Kerim dersinin bu modele göre işlenmesini önerir miydiniz? Neden? Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"Öneririm çünkü çok eğlenceli ve öğretici."(Ö1)

"Öneririm çünkü farklı ve öğreticiydi. Tekrar edebilme şansımız vardı."(Ö2)

"Öneririm. Dersler su gibi geçiyordu. Ama hafta geçmiyordu sizin göndereceğiniz videoyu bekliyordum."(Ö3)

"Ben de öneririm çünkü tecvitleri çok iyi öğrendim ve öğrenirken sıkılmadım."(Ö4)

"Öneririm. Onlar da eğlenerek öğrenmeliler."(Ö5)

"Hem öneririm hem önermem. Tableti ve interneti olanlara öneririm olmayanlara önermem."(Ö6)

"Kur'an-ı Kerim'i okurken bazen sıkılıyordum. Ama ters yüz sınıfta hiç sıkılmadım. Öneririm."(Ö7)

"Öğretmenim ben kardeşimle beraber videoları izliyordum bazen annem ve babam da izliyordu biz ailecek öğrendik. Başka arkadaşlara da öneririm onlarda ailecek öğrensinler."(Ö8)

"Öneririm. Onlar da eğlenerek sıkılmadan öğrensinler isterim."(Ö9)

" Öneririm. Onlar da TYSM'nden faydalansınlar."(Ö10)

"Öneririm. Onlar da EBA'na girebilmeliler, video izleyebilmeliler. Hem değişiklik oluyor."(Ö11)

"Öneririm. Her zaman sıkıldığım derste TYSM sayesinde sıkılmadım hatta eğlendim."(Ö12)

Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar irdelendiğinde; görüşmeye çoğu öğrencinin TYSM'ni eğlenceli, öğretici ve farklı bulduğu için diğer sınıflara önerdiği görülmüştür (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12). Yalnızca bir öğrenci teknolojik alet ve internet sıkıntısı yaşanma ihtimali olan arkadaşlarına önermemiştir (Ö6).

3.2.1.2.3. Modeli Öğretici ve Eğlenceli Bulma

→ Bu modeli bir sözcük veya cümle ile anlatmanız istenseydi nasıl tanımlardınız? Sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"Eğlenceli ders."(Ö1)

"Akılda kalan ders."(Ö2)

"Pratik ders."(Ö3)

"Teknolojiden öğren."(Ö4)

"Evde okul, okulda ders."(Ö5)

"Evde öğren okulda pekiştir."(Ö6)

"Odam sınıf, bilgisayarım kitap"(Ö7)

"Öğren, eğlen, uygula."(Ö8)

"Teknolojik öğrenme."(Ö9)

"Teknolojiyle eğlenceli dersler."(Ö10)

"Teknolojik odalar, eğlenceli sınıflar."(Ö11)

"Her yerde öğrenme."(Ö12)

Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar irdelendiğinde; öğrenme, eğlenme ve teknoloji kelimelerini bir arada kullandıkları görülmektedir. Bu durum öğrencilerin modeli, teknoloji ile eğlenceli ve kalıcı öğrenmeler sağlayan bir model olarak tanımladığını göstermektedir.

→ ***TYSM'nde en çok sevdiğiniz/hoşlandığınız neler oldu?Hiç sevmeydiğiniz/hoşlanmadığınız neler oldu?*** Sorularına ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"En çok sevdiğim tekrar etme imkânı olmasıydı. Hiç sevmeydiğim yoktu."(Ö1)

"En çok sevdiğim şeyler etkinlik, tartışma ve eğlenceli videolardı. Sevmeydiğim yoktu."(Ö2)

"En çok sevdiğim şey öğrenerek sınıfa gelmek ve sınıftaki etkinliklerdi. Hiç sevmeydiğim ise videoyu izlerken donmasıydı."(Ö3)

"Her şey güzeldi. Sevmeydiğim yoktu."(Ö4)

“En çok sevdiğim şey videoları izlediğimizde ve etkinliklerde ödül vermenizdi. Sevmediğim ise videoları izlediğimiz hâlde izlememiş gibi görünmesiydi.”(Ö5)

“En çok sevdiğim şey rekabet olması ve istediğimiz zaman izleyebilmektir. Sevmediğim yoktu.”(Ö6)

“En çok sevdiğim eğlenerek öğrenmek. Bir de bitek bizim sınıfta olması. Hiç sevmediğim internet ve telefon olmadığında izleyememek.”(Ö7)

“En çok sevdiğim sınıftaki yarışmalar. Sevmediğim videoyu izlerken donması.”(Ö8)

“Ben en çok ödüllü soruları sevdim. Hiç sevmediğim ise sisteme girerken şifremi unutmam.”(Ö9)

“En çok sevdiğim dersi tekrar tekrar izleyebilmek ve istediğimiz zaman izleyebilmektir. En sevmediğim pek yoktu.”(Ö10)

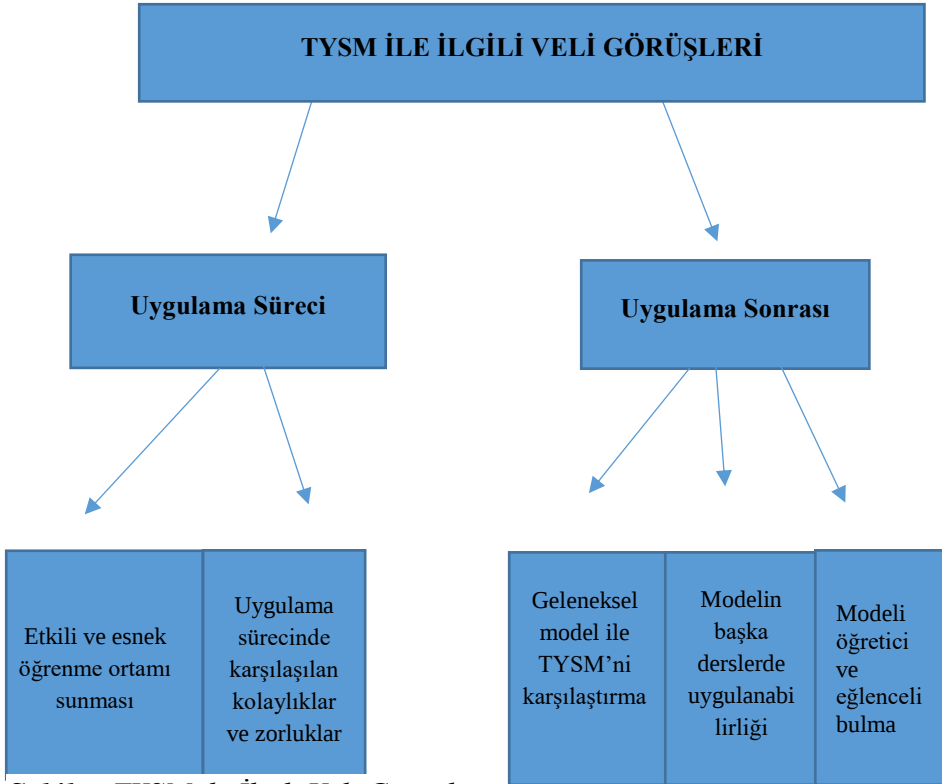
“En çok sevdiğim sınıfta yaptığımız etkinliklerdi. EBA üzerinden yaptığımız tartışmalar da çok güzeldi. Hoşlanmadığım bir şey yoktu.”(Ö11)

“En çok sevdiğim evde öğrenip sınıfa gelmektir. Soru sorunca bilebilmektir. Sevmediğim yoktu.”(Ö12)

Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar irdelendiğinde; öğrenciler tarafından en çok ders kazanımlarıyla ilgili videoları istedikleri kadar tekrar ederek izleyebilme, videolara istedikleri zaman diliminde erişebilme, derse hazırlıklı gelme ve sınıf içi etkinliklerin sevildiği görülmektedir. Ders videolarının zaman zaman donması ve sistemden kaynaklı sorunlar ise sevilmeyen taraf olduğu görülmüştür (Ö7, Ö8, Ö9, Ö3, Ö5). Sevmediği veya hoşlanmadığı bir durum olmadığını söyleyen öğrencilerin ise çoğunlukta olduğu görülmüştür (Ö12, Ö10, Ö6, Ö4, Ö2, Ö1, Ö11).

3.2.2. TYSM ile ilgili Veli Görüşlerine ilişkin Bulgular ve Yorum

TYSM'nin uygulanmasında, özellikle sınıf dışı uygulamalar noktasında velilere önemli görevler düşmektedir. Bundan dolayı uygulama süreci ile ilgili velilerin görüşleri de önemlidir. Bu başlık altında TYSM'nin uygulanma sürecine ilişkin veli görüşlerinden elde edilen bulgular yer almaktadır. Bulgular uygulama süreci ve uygulama sonrası olmak üzere iki temaya ayrılarak içerik analizi yapılmıştır. Veli görüşlerinden elde edilen bulgular şekil 18'de gösterilmiştir.

Şekil 9. TYSM ile İlgili Veli Görüşleri

3.2.2.1. Uygulama Süreci İle İlgili Veli Görüşle

Uygulama süreci ile ilgili velilerden elde edilen verilere göre, etkili ve esnek öğrenme ortamı sunması, uygulama sürecinde karşılaşılan kolaylıklar ve zorluklar kategorilerine ilişkin bulgular aşağıda sunulmuştur.

3.2.2.1.1. Etkili ve Esnek Öğrenme Sağlaması

Velilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre, görüşmelere katılan tüm velilerin modelin öğrenmeye olumlu katkısı olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. (V1,V2, V3, V4, V5, V6, V7, V8, V9).

→ *Ters yüz sınıf modeli, Kur'an-ı Kerim dersi kapsamında çocuğunuzun öğrenmelerini nasıl etkiledi?* Sorusuna ilişkin veli görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"Öğrenmelerini kolaylaştırdığını düşünüyorum. Standart modele göre katkısı daha fazlaydı. Videoları istediği kadar izleyebilmesi bence en verimli taraftıydı."(V1)

"Öğrenmeye katkısı daha fazla oldu. Normal modelde derse ilgisi pek yoktu. Derse ilgisi arttı."(V2)

"Bence öğrenmeye etkisi oldu ama bu süreçte teknolojiye daha fazla bağlandı."(V3)

"Derse ilgisi çok arttı. Her zaman ben zorlardım Kuran okuması için. Ama bu uygulamaya başladığınızda kendisi çalışıyordu. Çok istekli olmaya başladı."(V4)

"Öğrenmesi arttı. Derse ilgisi arttı. Kuralları çok iyi öğrenmiş."(V5)

"Bu süreçte gerçekten öğrendiğini gördüm. Öğrenmeye daha istekli oldu."(V6)

"Öğrenmelerini olumlu etkilediğini fark ettim. Gönderdiğiniz tüm videoları izliyordu. Dersinizin olduğu cuma günleri daha istekli okula geldi."(V7)

“EBA’na girip videoları izlemeyi çok seviyordu. Öğrendiklerini kuzenlerine de öğretiyordu. Bence öğrettiğiniz her şeyi çok iyi öğrendi.”(V8)

“Dersi teknolojik aletler kullanarak yaptığı için daha istekliydi. İyi öğrendiğini düşünüyorum. Normalde ödev yapmaktan çok üşenir benim kızım.”(V9)

3.2.2.1.2. Uygulama Sürecinde Karşılaşılan Kolaylıklar ve Zorluklar

Velilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre, bazı velilerin sistemden kaynaklı sorunlar yaşadıkları için zorlandıkları görülmüştür (V2, V4). Bazı veliler bu süreçte öğrencileri teknolojiyen uzak tutmada zorlandıklarını ifade etmişlerdir (V9, V6, V4). Görüşmeye katılan velilerden biri uygulama sürecinde öğrencinin telefonu olmaması sebebiyle kendi telefonu aracılığıyla öğrenci ve öğretmen arasında iletişimi sağlamak zorunda kaldığı için zorlandığını ifade etmiştir V9). Uygulama sürecinde herhangi bir zorluk olmadığını ifade eden velilere de rastlanmıştır (V1, V3, V5, V7). Görüşmeye katılan velilerin büyük bir çoğunluğu öğrencilerin kendi başlarına öğrenmelerini, öğrenirken eğlenmelerini, süreçte kendi sorumluluklarını almalarını, bazen ailecek videoları izlediklerini ve ödev yaptırma sorunu yaşamadıklarını ifade ederek sürecin çok kolaylaştığını belirtmişlerdir (V1, V2, V3, V4, V6, V7, V9). Ders videolarının açık ve anlaşılır olması sebebiyle öğrenmenin daha kolaylaştığı da verilen cevaplar arasındadır (V8).

→ TYSM ile ilgili evdeki uygulamalar sırasında karşılaştığınız zorluklar veya kolaylıklar nelerdir? Sorusuna ilişkin veli görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Herhangi bir zorluğu olmadı bizim için. İsteddiği kadar izleyip uygulama yapma şansı vardı. Soruları kendi başına çözebiliyordu. Bu süreçte hepimiz birlikte öğrendik. Kızım bilgisayardan açıyordu bizde ailecek izleyip tekrar ediyorduk. Çok güzeldi.”(V1)

“Başta sisteme girilmedi zorlandı. Tek başına giremiyordu. Siz yardımcı olunca girebildi. Sonrasında alıştı. Normalde ben ona ödev yap ödev yap derdim. Ama siz WhatsApp grubuna mesaj yazınca o hemen gidip izliyordu.”(V2)

“Zorluğu yoktu. Kolaylığı vardı. Videoları izlerken daha çabuk ve kolay öğreniyordu. Kitaptan ödev yaparak öğrenmeden daha kolaydı.”(V3)

“Bazen sisteme giremediği oluyordu. Bazen video donuyordu. Bunlar zorluklarıydı. Birde uzaktan eğitimden yeni çıktı aslında ben teknolojiye uzak durmasını istiyorum. Ama konuları daha kolay öğrendi bence.”(V4)

“Hiç zorlanmadık. Rahatladık hatta. Zaten siz her şeyi söylüyordunuz o da yapıyordu.”(V5)

“Zorlukları vardı. Sürekli telefon istiyordu dersi bahane edip. Bazen bana lazım oluyordu ama alamıyordum ondan. Kolay tarafı ise dersi ve sizi sevdiği için ona ödev yaptıрма derdimiz ortadan kalktı.”(V6)

“Ben herhangi bir zorluk yaşamadım. Dersi bitince tableti bırakıyordu. Kolaylığı ise severek yaptığı için hem öğrendi hem de bizim işimiz kolaylaştı.”(V7)

“Zor tarafı direk öğrenciyle değil veliyle iletişim kurmanızdı. Çünkü kızımın telefonu yoktu ve ben hep grubu takip ediyordum. Kolaylığı çoktu. Videolar çok açık ve anlaşılır olduğu için izlerken çok kolay öğrendi. Bana hiç soru sormuyordu.”(V8)

“Zor tarafı ders videolarını izledikten sonra telefonla oyun oynaması ve teknolojiye bağlanmasıydı. Kolay tarafı ise çoktu. Kendi kendine öğreniyordu. Hatta babası da onunla birlikte öğrenmeye başladı. Şuan oda kuran okuyor.”(V9)

→ ***Bu modelde başka hangi özelliklerin olmasını isterdiniz?***

Sorusuna ilişkin veli görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Bence bir eksiği yoktu. Her şey güzeldi.” (V1)

“Aslında teknoloji kullanılmıyaydı daha iyi olurdu ama o zamanda bu kadar eğlenmezlerdi.”(V2)

“Videoların hiç donmadığı sisteme girişin daha kolay olduğu bir model olabilir.”(V3)

“Tüm özellikler yeterliydi. Bir önerim yok.”(V4)

“Evde sadece video değil proje de yapılabilirdi. Mesela ders hazırlama, materyali gibi.”(V5)

“Değiştirme imkânı olsaydı teknolojiyi çıkarsaydık iyi olurdu.”(V6)

“Başka derslerde de uygulanmasını isterdim.”(V7)

“Arada bir diğer derslerde de uygulanmalı. Değişiklik olması için.”(V8)

“Sadece Kur’an değil namazı da öğretseydiniz keşke. Dini derslerin hepsinde uygulanabilirdi.”(V9)

Velilerle yapılan bireysel görüşmelerde, *Bu modelde başka hangi özelliklerin olmasını isterdiniz?* Sorusuna veliler tarafından verilen cevaplar irdelendiğinde bazı velilerin modelin özellikleri yeterli bulduğu (V1, V4), bazı velilerin teknolojik materyaller kullanımına alternatif olmasını istediği (V6, V2), bazılarının ise internet ve sistemsel hataların yaşanmayacağı bir model olmasını arzuladıkları görülmüştür. Modelin başka derslerde de kullanılmasını isteyen velilere de rastlanmıştır (V9, V8). Sınıf dışı etkinliklerin videolarla sınırlı kalmasını istemeyen, projelerin yapılmasını önerenler de olmuştur (V5).

→ **Bir veli olarak TYSM’nde en çok sevdiğiniz/ hoşlandığınız ve hiç sevmeyeniz/hoşlanmadığınız neler oldu?** Sorusuna ilişkin veli görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“En çok sevdiğim öğrencinin dersi çok sevmesi ve hazırlanarak gitmesi, öğretmenin sürekli öğrencilerle ilgilenmesiydi. Sevmeyenim bir şey yoktu.”(V1)

“En sevdiğim tarafı kardeşiyle birlikte izlemeleri ve öğrenmeleriydi. Sevmeyenim bir yönü yoktu.”(V2)

“Sevdiğim tarafı bu dersi sevmesi, eğlenerek öğrenmesiydi. Sevmeyenim tarafı ise teknolojinin çok kullanılması.”(V3)

“Dersini sevmesi sorumluluğunu yerine getirirken severek yapması en sevdiğim tarafıydı. Sevmeyenim tarafı bazen videoların donması açılmaması.”(V4)

“Sevdiğim tarafı derse karşı isteğinin artması. Kendine güvenin artmasıydı. Sevmeyenim tarafı olmadı.”(V5)

“Dersi sevmesi iyi tarafıydı. Teknolojiye fazla zaman ayırması kötü tarafıydı.”(V6)

“Sevdiğim tarafı öğretmenin ilgili olması ve dersi sevdirmesi. Sevmeyenim tarafı yoktu.”(V7)

“En sevdiğim tarafı evde sakince konuyu öğrenebilmesiydi. Anlamadığında da sınıfta öğretmene söylüyordu. Sevmeyenim tarafı yoktu.”(V8)

“Sevdiğim tarafı kızımın hem sevmesi hem de iyi öğrenmesi. Sevmeyenim tarafı ders bittikten sonra hâlâ telefonla oynamaya devam etmesi. Teknolojiyi fazla kullanmasını istemiyorum.”(V9)

Velilerle yapılan bireysel görüşmelerde, Bir veli olarak TYSM’nde en çok sevdiğiniz/ hoşlandığınız ve hiç

sevmediğiniz/hoşlanmadığınız neler oldu? Sorusuna veliler tarafından verilen cevaplar incelendiğinde; velilerin birçoğu sevmedikleri bir şeyin olmadığını beyan etmişlerdir (V8, V7, V5, V2, V1). Uygulamanın teknoloji kullanımını arttırdığını bu sebeple bu özelliğini sevmediklerini ifade eden veli görüşlerine rastlanmıştır (V3, V6, V9). İnternette ve EBA’ndan kaynaklanan aksaklıklar da uygulamanın seilmeyen tarafı olarak nitelendirilmiştir (V4). Uygulama sürecinde öğrencilerin derse karşı tutumlarının olumlu anlamda artması, eğlenerek öğrenmeleri, sorumluluklarını yerine getirmede istekli olmaları uygulamanın sevilen tarafları arasında yer almıştır (V9, V7, V6, V5, V4). Öğretmenin uygulama sürecinde öğrencilerle iletişim hâlinde olması, ilgilenmesi (V7, V1), öğrencilerin derse hazırlanarak gitmesi (V1) gibi özelliklerin de veliler tarafından sevildiği görülmüştür.

3.2.2.2. Uygulama Sonrası İle İlgili Veli Görüşleri

Uygulama sonrası ile ilgili velilerden elde edilen verilere göre, geleneksel model ile TYSM’ni karşılaştırma, modelin başka derslerde uygulanabilirliği, modeli öğretici ve eğlenceli bulma kategorilerine ilişkin bulgular aşağıda sunulmuştur.

3.2.2.2.1. Geleneksel Model İle TYSM’ni Karşılaştırma

Velilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre, dersi istedikleri kadar tekrar edebilme ve istediği zaman diliminde izleyebilme özelliğini farklı buldukları görülmüştür (V1, V4, V7). Görüşmeye katılan velilerin birçoğu teknoloji kullanımını en büyük fark olarak değerlendirilmiştir (V2, V3, V5, V8, V9). Uygulamayı eğlenceli olduğu için farklı bulan (V6), öğrenme ortamı ev olduğu için farklı bulan veli görüşü olduğu

gibi (V4), öğretmen ve öğrencinin iletişimi arttığı için farklı bulan veli görüşlerine de rastlanmıştır.

→ TYSM'ne dayalı olarak yapılan ders işleme yöntemi ile daha önce yapılan dersleri işleme yöntemini karşılaştırdığınızda ikisi arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir? Sorusuna ilişkin veli görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“TYSM'nde sanki öğretmen her an yanımdaymış gibi oluyor. Öğrenci istediği kadar tekrar yapabiliyor. Ne zaman istese girip izliyordu. Normal sınıfta öyle değil. Öğrenci anlamasa ya da anlamadığını sormaya utansa öğretmen fark etmezse öğrenci öğrenemez.”(V1)

“Bu modelde teknoloji var videolar var. Normal sınıflarda bunlar yok.”(V2)

“Bu modelde teknoloji daha fazla. Geleneksel model onları teknolojiden uzak tutuyor. En büyük fark bu. Ama bu modelde öğretmen öğrenciyle daha fazla ilgileniyor.”(V3)

“Konuyu evde öğrenmesi en büyük farktı. Bir de tekrar tekrar videoyu başa alıp izlemesi.”(V4)

“İki modelde öğretiyordu. En büyük fark teknolojiyi kullanmaktı. Bu yüzden TYSM daha dikkat çekiciydi.”(V5)

“Kızım bu dersi daha önce pek sevmiyordu. Bu modele başlayınca daha eğlenceli geldi. Sevmeye başladı. Bence en büyük fark eğlenceli olması.”(V6)

“Farklı bir yöntem olması zaten modeli farklı yapıyor. Mesela evde tartışma konusu açmanız soru göndermeniz. Sürekli EBA'ya girmeleri, istedikleri zaman dersi izlemeleri ve tekrar etmeleri diğer derslerden farkını gösteriyor.”(V7)

“Pek bir benzerlik yoktu adı üstünde evde ders yapıp ödevlerini okulda yaptılar. Telefon ve tableten öğrenmeleri aradaki en büyük farktı. Artık Kur'an-ı Kerim dersiyle ben ilgilenmiyorum kendi başına yapıyor. Ama diğer derslerde hâla benden yardım alıyor.”(V8)

“Daha önce ders materyali olarak kitap ve defter kullanılırken şimdi telefon, tablet, bilgisayar kullanılıyor. Bu materyaller daha öğretici çünkü akılda kalıcılığı fazla. Aradaki fark bu.”(V9)

→ TYSM çocuğunuza karşı sorumluluklarınızı nasıl etkiledi? Açıklayınız. Sorusuna ilişkin veli görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Ben süreçte daha fazla zaman ayırdım. Bazen yanında oturdum dersin bitmesini bekledim.”(V1)

“Benim sorumluluğum artmadı. Zaten severek her şeyi yapıyordu.”(V2)

“Sorumluluğum artmadı. Mesajlar benim telefonuma geldiği için ona hatırlatmalar yapıyordum. Gerisini kendisi hallediyordu.”(V3)

“Başta sorumluluğum daha fazlaydı. Bilgisayarı açıp sisteme girmesine yardım ediyordum. Sonra alıştı. Alışınca bana iş kalmadı.”(V4)

“Bazen video açılmıyordu ya da donuyordu. O zaman beni çağırıyordu. Onun dışında bir sorumluluk yoktu.”(V5)

“Sorumluluğum azaldı. Kızım kendi kendine öğreniyordu.”(V6)

“Kendisi severek yapıyordu bana gerek kalmıyordu. Sorumluluğum artmadı.”(V7)

“Kızım kendi sorumluluklarını yerine getirince ben pek bir şey yapmıyordum. Uygulama benim sorumluluğumu arttırmadı.”(V8)

“ Sorumluluğum arttı sürekli mesajları ben takip ediyordum. Telefonumu ona veriyordum. Gerektiğinde sizi arıyordum ya da mesaj atıyordum. Bu yüzden sorumluluğum arttı.”(V9)

Velilerle yapılan bireysel görüşmelerde, TYSM çocuğunuza karşı sorumluluklarınızı nasıl etkiledi? Sorusuna veliler tarafından verilen cevaplar incelendiğinde; öğrencilerin yaşları

itibariyle telefon kullanmamaları ve sistemsel hatalar sebebiyle videoları izleyemedikleri durumlarda velilerden yardım aldıkları tespit edilmiştir (V5, V4, V3). Uygulama sürecinde sorumluluğunun arttığını ifade eden veliler olduğu görülmüştür (V9, V1). Sorumluluğunun artmadığını söyleyenler olduğu gibi (V2, V3, V7, V8), sorumluluğunun azaldığını ifade edenlere de rastlanmıştır (V6).

3.2.2.2.2. Modelin Başka Derslerde Uygulanabilirliği

Velilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre, TYSM'ni yararlı olduğunu düşündüğü için tüm derslerde uygulanmasını isteyen, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim karışık olduğu için daha faydalı cevabını veren veliler olduğu görülmüştür (V1). Çocuğunun derse karşı ilgisi arttığı için ve teknolojiyi daha faydalı kullanmayı öğrendiği için isteyen veliler (V2, V5), Kur'an-ı Kerim dersinde devam etmesini isteyen veliler (V3), öğrenci derse daha hazırlıklı gittiği için diğer derslerde kullanılmasını isteyen veli görüşleri (V9) olduğu görülmüştür. Bunun yanında, derslerin bu şekilde işlenmesi öğrencileri teknolojiye bağımlı hâle getirebilir kaygısı olan veliler olduğu görülmüştür (V6, V4). Uygulamanın tüm derslerde olmasının yorucu ve sıkıcı olabileceğini bu yüzden bazı derslerde uygulanmasının daha faydalı olabileceğini düşünen veli görüşlerine de rastlanmıştır (V9, V8, V7, V6).

→ *Bir veli olarak öğrencilerin Ters Yüz Sınıf Modeli ile dersleri izlemelerini ister miydiniz?* Sorusuna ilişkin veli görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"İsterdim. Daha yararlı olduğunu düşünüyorum. Uzaktan eğitim gibi değil. Hem uzaktan hem de yüz yüze olduğu için çok güzel. Sadece uzaktan olsaydı istemezdim."(V1)

"Kızım ilk defa bu yıl Kur'an-ı Kerim dersi aldı. Kur'an dersini sevdi. Onun ilgisini arttırdı. Bu yüzden isterdim."(V2)

"Diğer derslerin bu yöntemle işlenmesini istemezdim. Tüm dersler bu şekilde olunca yorulurlardı. İlgileri azalırdı. Kur'an-ı Kerim dersinde devam etmesini isterdim ."(V3)

"İstemezdim. Teknoloji bağımlısı olurlardı."(V4)

"Bu modelin devam etmesini isterim çünkü teknolojiyi daha faydalı kullanmayı öğrendi. Boş zamanlarında EBA'ndan başka derslere de bakıyordu."(V5)

"Tüm derslerde değil ama bazı derslerde olmasını isterdim. Tüm derslerde olsa teknolojiye bağımlı olabilir."(V6)

"Tüm derslerde değil ama Arapça dersinde Matematik dersinde İngilizce dersinde olabilirdi. Sadece videoları aynı güne koymamalılar diye düşünüyorum."(V7)

"Kur'an-ı Kerim dersi için her zaman olmasını isterdim. Sayısal derslerde sanki çok faydalı olmaz gibime geliyor."(V8)

"Öğrencilerin derse hazırlıklı gitmesi anlamında çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Diğer derslerde de olabilir."(V9)

3.2.2.2.3. Modeli Öğretici Ve Eğlenceli Bulma

Velilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre, velilerin TYSM'ni teknoloji, bilgisayar, eğlence, faydalı, severek öğrenme ve Kur'an kelimelerinin bir arada kullanarak tanımladıkları görülmüştür. Veliler modeli eğlenceli ve öğretici bulduklarını ifade etmişlerdir.

→ Bu modeli bir sözcük veya cümle ile anlatsaydınız nasıl ifade ederdiniz? Sorusuna ilişkin veli görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"Doğru ve güzel model. Faydalı model."(V1)

"Teknolojiyle Kur'an öğrenme."(V2)

"Kur'an'ı sevdiren ders."(V3)

"Teknolojik Kur'an."(V4)

"Severek Kur'an öğreniyorum."(V5)

"Teknoloji başında ders."(V6)

"Teknolojik nimet."(V7)

"Eğlenerek bilgiye erişim."(V8)

"Bilgisayardan Kur'an öğrenme"(V9)

3.3. Tartışma

Bu başlık altında TYSM ile ilgili yapılan bazı çalışmaların bulguları bu araştırmanın bulguları ile karşılaştırılıp yorumlanmıştır. Bu araştırmanın amacı, İHO 5. Sınıf Kur'an-ı Kerim dersinde gerçekleştirilen TYSM'nin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini belirlemek ve öğrenciler ile öğrenci velilerinin uygulama ile ilgili görüşlerini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda araştırmanın bulguları yorumlanmış ve alanyazındaki diğer çalışmalarla ilişkilendirilerek sunulmuştur.

3.3.1. TYSM'nin Kur'an-ı Kerim Dersinde

Uygulanmasının Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi

Kur'an-ı Kerim Allah tarafından insanlara gönderilen son ilahi mesajdır. İçerisinde barındırdığı mesajlar insanların inanç, ibadet ve ahlak dünyasına ilahi bir yol gösterme ve müdahale amacı taşımaktadır. Ülkemizde İmam Hatip okulları, Kur'an öğretimi ve dini eğitim bakımından merkezî bir konumda yer almaktadır. Kur'an-ı Kerim dersi de bu okullarda okutulan temel

derslerin başında gelmektedir. Kur'an-ı bilmek ve anlamak müminin önemli görevlerinden biridir. Kur'an-ı Kerim İslam dininin ana kaynağıdır. Bu sebeple Kur'an-ı Kerim'in öğretimine özel bir önem verilmektedir. Öğretim sürecinde kullanılan yöntemlerin öğrencilerin Kur'an-ı Kerim dersinde akademik başarılarını yükseltmesi önemli bir kazanımdır. Bu bağlamda araştırmada öğrencilerin akademik başarıları ölçülmüştür.

Araştırmanın sonucunda TYSM'nin uygulandığı deney grubu öğrencileri ile geleneksel modelin uygulandığı kontrol grubu öğrencileri arasında akademik başarı açısından deney grubu lehine anlamlı düzeyde bir fark ortaya çıkmıştır. Çalışmanın sonunda TYSM'nin uygulandığı sınıfta yer alan öğrencilerin, geleneksel modelin uygulandığı öğrencilere göre, akademik anlamda daha başarılı oldukları görülmüştür. Özcan (2021),¹⁴⁰ Tetik (2022),¹⁴¹ Türkoğlu (2021),¹⁴² Nayci (2017),¹⁴³ Boyraz (2014),¹⁴⁴ Bishop (2013),¹⁴⁵ Ali, Yasmin ve Khizar (2021),¹⁴⁶ tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarıyla bu araştırmadan elde edilen sonuçların benzerlik gösterdiği görülmektedir.

¹⁴⁰ Özcan, *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Tutumlarına ve Akademik Başarılarına Etkisi*, 96.

¹⁴¹ Tetik, *Ters yüz sınıf modelinin Arapça öğretiminde akademik başarı ve tutum üzerine etkisi*, 119.

¹⁴² Türkoğlu, *10. Sınıf Öğrencilerinin Fonksiyon Kavramı Bağlamında Online Ters Yüz Sınıf Modelinin Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi*, 100.

¹⁴³ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 127.

¹⁴⁴ Boyraz, *İngilizce Öğretiminde Tersine Eğitim Uygulamasının Değerlendirilmesi*, iii.

¹⁴⁵ Bishop-Verleger, "The flipped classroom: A survey of the research", vii.

¹⁴⁶ Ali, "The Application of Flipped Classroom Approach on the Academic Performance of Pakistani ESL Learners", vii.

Özellikle din öğretimi alanında Özcan (2021) ve Tetik (2022) tarafından yapılan araştırmaların sonuçları ile yaptığımız araştırmanın sonuçlarının örtüşmesi önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra TYSM ile geleneksel sınıflar arasında anlamlı düzeyde bir başarı artışının olmadığını gösteren çalışmalara da rastlanmaktadır. Ramaglia (2015),¹⁴⁷ Yavuz (2016)¹⁴⁸ akademik başarının anlamlı düzeyde artmadığı sonucuna ulaşan çalışmalar arasındadır. Son yıllarda yaygın bir şekilde ilgi gören TYSM'nin uygulama şeklinde araştırmacıların henüz ortak bir paydada buluşmadığı açıktır.¹⁴⁹ Buna göre farklı koşullarda yapılan farklı uygulamaların birbirinden farklı sonuçları doğurmasının olağan bir durum olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü farklı ders içeriklerinde geleneksel yöntem etkili olabilirken, kullanılan farklı öğretim materyalleri de öğrencinin başarısında etkili olabilmektedir. Ayrıca modelin yeni olması ve öğretmenler ile öğrencilerin modele uyum sağlaması biraz zaman alabilir. Bundan dolayı farklı branşlarda, farklı uygulamaların, farklı sonuçlar ortaya koymasının normal olduğunu söylemek mümkündür.¹⁵⁰ Modelin etkili olması için, birçok faktörün olduğu gerçeğini belirtmek gerekir. Örneğin; öğretmen yeterliliği, ilgili aile profiline sahip öğrenciler, eğitimde teknoloji kullanımını destekleyen öğrenci velileri,

¹⁴⁷ Heather Ramaglia, *The Flipped Mathematics Classroom: A Mixed Methods Study Examining Achievement, Active Learning And Perception*, (Manhattan: Kansas State University, Department Of Curriculum And Instruction College Of Education, Unpublished Doctoral Thesis, 2015) , vii.

¹⁴⁸ Yavuz, *Ortaöğretim Düzeyinde Ters Yüz Sınıf Uygulamalarının Akademik Başarı Üzerine Etkisi Ve Öğrenci Deneyimlerinin İncelenmesi*, vi.

¹⁴⁹ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 127.

¹⁵⁰ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 127.

teknolojik yeterliliğe sahip öğrenciler, TYSM uygulamasında ilgili kazanımların bu uygulamaya uygunluğu gibi faktörler başarıya etki edebilecek unsurlar arasındadır. Ayrıca uygulama sürecinde hem sınıf dışı hem de sınıf içi faaliyetlerin titizlikle yürütülmesi, araştırmacıları daha sağlıklı sonuçlara ulaştırabilir.

3.3.2. TYSM'nin Kur'an-ı Kerim Dersinde

Uygulanmasının Öğrenci Görüşleri Üzerindeki Etkisi

TYSM ile Kur'an-ı Kerim dersinin işlenmesi sonucunda öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, derse karşı olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür. Öğrenciler evde yapmaları gereken ödevleri sınıf ortamında öğretmen rehberliğinde yapmayı daha eğlenceli ve öğretici bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler bu süreçte zorlandıkları zaman veya yanlış öğrendikleri zaman vaktinde öğretmenden veya arkadaşlarından geri dönüt aldıkları için, ödev yapmanın daha verimli olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum öğretmenin işleyişi takibi açısından da önemlidir. Benzer bulgulara Çukurbaşı'nın (2016)¹⁵¹ araştırmasında ve Tetik'in (2022)¹⁵² yaptığı çalışmada da rastlanmaktadır. TYSM, geleneksel yöntemle karşılaştırıldığında, sınıf içinde yapılan etkinlik ve ödevlerin yapılması sırasında, öğrencilerin kendi başlarına yapmakta zorlandıkları durumlarda öğretmenin rehberlik ederek süreci kolaylaştırması, zamanında dönüt vermesi bakımından

¹⁵¹ Barış Çukurbaşı, *Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeli ve Lego-Logo Uygulamaları ile Desteklenmiş Probleme Dayalı Öğretim Uygulamalarının Lise Öğrencilerinin Başarı ve Motivasyonlarına Etkisi*, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2016), 109.

¹⁵² Tetik, *Ters yüz sınıf modelinin Arapça öğretiminde akademik başarı ve tutum üzerine etkisi*, 117.

öğrenme sürecini kolaylaştıran bir durum olarak değerlendirilebilir.

Öğrenciler, modelin tüm derslerde uygulanmasının yorucu ve güç olacağını belirtmişlerdir. Buna karşın Kur'an-ı Kerim, Arapça, Matematik gibi derslerde uygulanmasının daha faydalı olacağını ifade etmişlerdir. Öğrenciler uygulama sürecinde kendilerini daha iyi ifade ettiklerini, derse konuyu öğrenerek gelmenin özgüvenlerini arttırdığını belirtmişlerdir. Öğretmen ve arkadaşlarıyla iletişimlerinin arttığını derse daha severek ve isteyerek geldikleri görülmüştür. Bu durum modelin öğrenci başarısı ve motivasyonu üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Nitekim yapılan bazı çalışmalarda benzer sonuçlara rastlandığı görülmüştür. Musallam (2010),¹⁵³ Day (2008),¹⁵⁴ Nayci (2017).¹⁵⁵ Model her ne kadar öğrencileri derse karşı motive etse de her derste kullanılmasının öğrenciyi yoracağı görülmüştür. Modelin uygulanacağı ders ve kazanımların iyi ölçülmesi gerekmektedir.

Öğrenciler uygulamaya ilişkin en çok sevdikleri şeyin dersi tekrar edebilme imkânı ve ders videosunu istedikleri zaman, istedikleri mekânda, istedikleri kadar izleme olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum modelin öğrenme sırasında mekân esnekliği sağladığını göstermektedir. Yapılan araştırmalara

¹⁵³ Ramsey, *The Effects of Screencasting as A Multimedia Pre-Training Tool to Manage The Intrinsic Load of Chemical Equilibrium Instruction For Advanced High School Chemistry Students*, vii.

¹⁵⁴ Jason A. Day, *Investigating Learning With Web Lectures*, (Atlanta: Georgia Institute Of Technology Human - Centered Computing In The College Of Computing, Doctoral Thesis, 2008) 65.

¹⁵⁵ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 127.

bakıldığında Sırakaya (2015),¹⁵⁶ Topalak (2016)¹⁵⁷da benzer bulgulara rastlanmaktadır. Öğrenciler tarafından uygulamanın en çok sevilen özelliklerine bakıldığında, mekân ve zaman esnekliğinin ön plana çıkması, modelin diğer ders işleme yöntemlerine kıyasla farkını ortaya koymaktadır.

Öğrencilerden uygulamayı bir cümle ile ifade etmeleri istendiğinde çoğunun olumlu cümleler kurduğu görülmüştür. Bu durum öğrencilerin modele ilişkin olumlu görüş geliştirdiklerini göstermektedir.

Öğrenciler ders videolarını izlerken veya EBA'na giriş yaparken yaşadıkları teknik sorunlardan rahatsız olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durumu modelin olumsuz tarafı olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Modeli uygulamaya başlamadan önce, teknolojik yetersizlikler giderilebilir, öğrenciler ile velilere teknoloji kullanımına dair eğitimler verilerek bu sorun azaltılabilir. Ayrıca MEB tarafından ilerde yapılacak iyileştirmelerle yaşanan teknik sorunların ortadan kalkabileceği düşünülmektedir. Nitekim MEB tarafından salgın sürecinden bu yana, uzaktan eğitime geçilmesi ile birlikte EBA platformunun alt yapısını geliştirmeye, ders içeriklerini zenginleştirmeye devam etmektedir.

¹⁵⁶ Sırakaya, *Tersyüz Sınıf Modelinin Akademik Başarı, Öz- Yönetimli Öğrenme Hazır bulunuşluluğu Ve Motivasyon Üzerine Etkisi*, 107.

¹⁵⁷ Şefika Topalak, *Çevrilmiş Öğrenme Modelinin Başlangıç Seviyesi Pişano Öğretimine Etkisi*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2016) , v.

3.3.3. TYSM'nin Kur'an-ı Kerim Dersinde Uygulanmasının Veli Görüşleri Üzerindeki Etkisi

TYSM'nin Kur'an-ı Kerim dersinde uygulanması ile ilgili velilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgulara göre; veliler, modelin öğrenmeye olumlu katkı sağlayarak, öğrencilerin derse olan ilgisini arttırdığı ve çocukların evde ders çalışmak için daha çok zaman ayırdıklarını gözlemlediklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Veliler, bu modelin öğrencilerin derse karşı hazırbulunuşluluklarını ve motivasyonunu arttırdığını, geleneksel modele göre daha iyi öğrenmeler sağladığını, çocuklarının eğlenerek öğrendiğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin evde yapılması gereken ödevleri okulda yapmaları, okulda yapmaları gerekenleri ise evde yapmaları velilerin ödev anlayışında değişiklik oluşturmuştur. Örneğin geleneksel modelde öğrencinin ödevlerini yapıp yapmadığını takip eden veliler, TYSM uygulamasında öğrencinin evde yaptığı uygulamaları takip etmek durumunda kalmıştır. Bu durum velilere ait sorumluluğunun türünde bir değişiklik meydana getirdiği söylenebilir.¹⁵⁸ Nayci'nin (2017) çalışmasındaki bulgular ile bu sonuçların örtüştüğü görülmektedir.

Veliler, TYSM uygulama sürecinde, teknolojinin araç olarak kullanılması sebebiyle, teknoloji bağımlılığı yaratacağından endişe ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca veliler, modelde en sevmedikleri şeyin teknolojinin öğrenme sürecinde fazla kullanılması olduğunu belirtmişlerdir. Modelin sınıf dışı

¹⁵⁸ Nayci, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*, 129.

uygulamaları sırasında velilerin öğrencileri iyi takip etmesi, ders sonrasında farklı platformlarda ders dışı etkinlikler yapmalarını önlemeleri gerekmektedir. Uygulamanın olumsuz yönlerini en aza indirmek için, süreçte öğretmen ve veli işbirliği daha çok önem kazandığı görülmektedir. Veliler sınıf dışı uygulamalar sırasında öğrencileri takip ederek bu endişelerini azaltabilirler.

Veliler uygulamada zaman zaman sınıf dışı faaliyetlere çocuklarıyla birlikte katıldıklarını, beraber öğrendiklerini, bu durumun onları ve çocuklarını mutlu ettiğini ifade etmişlerdir. Kimi veli dersin eve taşınmasından dolayı sorumluluğunun arttığını söylese de, çoğunluk süreçte sorumluluğunun artmadığını hatta çocukları dersi severek takip ettiği için sorumluluğunun azaldığını ifade etmiştir. Velilerin öğrenme sürecine dâhil olması veli öğrenci ilişkisini olumlu yönde pekiştiren bir durumdur. Bundan dolayı TYSM'nin veli öğrenci işbirliğini arttırdığını söylemek mümkündür.

Velilerden modeli bir cümle ile ifade etmeleri istediğinde, görüşmeye katılan velilerin neredeyse tamamının teknoloji, eğlence ve öğrenme kelimelerinin bir arada kullandıkları görülmektedir. Bu durum velilerin modeli eğlenceli ve teknoloji odaklı bir öğrenme modeli olarak tanımladıklarını göstermektedir. Her ne kadar veliler yakın zamanda salgın sürecinden çıkmaları sebebiyle çocuklarını teknolojiden olabildiğince uzaklaştırmak isteseler de uygulamaların artıları sayesinde modeli genel anlamda olumlu cümleler ile tanımladıkları söylenebilir.

Modelin uygulama sürecinde, sadece veliler ve öğrencilerin değil, öğretmenlerin de önemli bir rolü vardır. TYSM uygulamasında, öğretmenin yükünün geleneksel modele göre

arttığı görülmektedir. Zira öğretmen tarafından kazanımlara yönelik videoların hazırlanması, sisteme yüklenmesi öğretmenin vaktini alarak ek iş yükü getirmektedir. Modelin öğretmen açısından en zor taraflarından birinin bu olduğu görülmektedir.¹⁵⁹ Öğretmen, internette bulunan ders kazanımlarına uygun, süzgeçten geçirilmiş, güvenilir öğretim videolarını öğrencilere sunarak, yükünü hafifletebilir. ¹⁶⁰ Öğrencilere sunulan dijital ders içerikleri, oldukça kısa süreli ve öz olmalıdır, aksi hâlde öğrenciler uzun süreli içerikleri izlerken sıkılabilirler. Öğretmen, sınıf içi etkinliklerde olduğu gibi, sınıf dışı uygulamalar sırasında da öğrencilere anlık geri bildirimleri dikkate alarak, geri dönüş sağlamalıdır. Süreçte hem öğrencilerle, hem de velilerle iletişim hâlinde olunmalı, velilerle işbirliği içinde hareket etmelidir. Böylelikle sürecin daha verimli olması sağlanabilir.

¹⁵⁹ M. Butterick, *The Effectiveness of the Flipped classroom for Students with Learning Disabilities in an Algebra I resource setting*, ; Chang-Hwang, "Impacts Of An Augmented Reality-Based Flipped Learning Guiding Approach On Students' Scientific Project Performance And Perceptions", 191.

¹⁶⁰ Ng, "Flipping The Science Classroom Exploring Merits, Issues And Pedagogy", 17.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Yapılan çalışmada, TYSM uygulamasının öğrencilerin akademik başarıları üzerine etkisi ortaya konmuştur. Bununla beraber, öğrencilerin ve velilerin Kur'an-ı Kerim dersinde TYSM uygulama süreci ile ilgili görüşleri incelenmiştir.

Deney ve kontrol grubuna TYSM uygulamasına başlamadan önce başarı düzeylerinin denk olup olmadığını belirleyebilmek amacıyla, Kur'an-ı Kerim akademik başarı testi, ön test olarak uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda, grupların akademik başarı puanlarının benzer düzeyde olduğu görülmüştür.

Deney ve kontrol grubunda TYSM uygulaması sonunda, başarı düzeylerinin farklılaşma olup olmadığını belirleyebilmek amacıyla Kur'an-ı Kerim akademik başarı testi, son test olarak uygulanmıştır. Çıkan sonuçlara göre; gruplar arasında anlamlı düzeyde bir fark olduğu görülmüştür.

Deney grubunda yer alan öğrencilere ait ön test ve son test puanları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonuçlarına göre; deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ön test puan ortalaması ile son test puan ortalaması arasında son test lehine anlamlı düzeyde bir fark olduğu gözlenmiştir

Kontrol grubundaki yer alan öğrencilerin, ön test ve son test puanları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonuçlarına göre; kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarı ön test puan ortalaması ile son test puan

ortalaması arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığı görülmüştür.

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin, akademik başarıları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla, öğrencilerin ön test ve son test puanları toplanarak analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı son test puan ortalaması ile deney grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı son test puan ortalaması arasında deney grubu lehine anlamlı düzeyde bir fark olduğu sonucuna varılmıştır.

Yapılan araştırmanın sonucunda; Kur'an-ı Kerim dersinde TYSM'nin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin akademik başarılarının geleneksel öğrenme modeli ile öğrenim gören kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarılarına oranla arttığı anlaşılmıştır. Buna göre elde edilen sonuçların TYSM ile ilgili yapılan birçok araştırmanın sonucuyla benzerlik gösterdiği görülmektedir.¹⁶¹

Öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilere göre; öğrencilerin birçoğunun TYSM'ni sevdiği ve uygulama sürecinde eğlenerek öğrendiği görülmüştür. TYSM'nin öğrenci-öğretmen iletişimini arttırdığı, öğrencilerin derse özgüvenle gelmesini ve sınıf içi etkinliklerin daha keyifli ve verimli geçmesini sağladığı görülmüştür. Hem öğrencilerle

¹⁶¹ Çakır-Yaman, "Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Fen Başarısı ve Bilgisayarca Düşünme Becerileri Üzerine Etkisi", ; Ali, "The Application of Flipped Classroom Approach on the Academic Performance of Pakistani ESL Learners", 75. ; Özcan, *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Tutumlarına ve Akademik Başarılarına Etkisi*, 89; Overmyer, *The Flipped Classroom Model for College Algebra: Effects on Student Achievement*, 96.

yapılan görüşmelerden elde edilen veriler hem de süreçte araştırmacının gözlemlerine göre; öğrenciler TYSM uygulama sürecinde Kur'an-ı Kerim dersine karşı olumlu tutum geliştirmişlerdir. Derse daha istekli gelmişlerdir. Bu durumun öğrencilerin öğrenmelerine olumlu katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Veliler ile yapılan görüşmelerde elde edilen veriler sonucunda; TYSM'nin genel anlamda veliler tarafından sevildiği ve desteklendiği görülmüştür. Ancak bazı velilerin çocuklarının teknolojiyle fazla ilgilenmelerinden rahatsızlık duydukları saptanmıştır. Video izlerken internetten ya da sistemsel hatalardan kaynaklı olarak yaşanan aksaklıklar sebebiyle uygulamayı eleştiren veli görüşlerine de rastlanmaktadır. Öğrencilerin sınıf dışı uygulamaları sırasında bazı veliler sorumluluklarının azaldığını belirtirken, kimi veliler ise sorumluluklarının arttığını düşünmektedir. Velilerin birçoğunun tüm derslerin TYSM ile işlenmesini uygun görmediklerini ancak Kur'an-ı Kerim dersini ve bazı derslerin TYSM ile işlenmesinin daha faydalı olacağını düşündükleri görülmektedir.

4.2. Öneriler

Bu bölümde TYSM ile ilgili ileride yapılacak olan araştırmalar için bazı hususlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

- Araştırmanın uygulama kısmı bir İmam Hatip Ortaokulu'nun 5. Sınıfında öğrenim gören kız öğrenciler üzerinde denenmiştir. Başka araştırmalarda karma okullarda ve farklı kademelerde de uygulanabilir.

- TYSM ile ilgili bundan sonraki çalışmalarda Kur'an-ı Kerim dersinde akademik başarı dışında Kur'an-ı Kerim'i ezberleme üzerindeki etkisi ile tutum, motivasyon, hazırbulunuşluluk gibi farklı değişkenler de incelenebilir.
- Bu çalışmanın asıl uygulama kısmı 7 haftalık bir süreci kapsamaktadır. İleride yapılacak çalışmalarda TYSM'nin çalışma kapsamında incelenen değişkenler üzerindeki etkisi daha uzun sürelerde incelenebilir.
- Uygulama sürecinde kullanılması için EBA'nda Kur'an-ı Kerim dersi ile ilgili yeterli düzeyde video ve soru içeriklerine rastlanmamıştır. Bu anlamda MEB başta Kur'an-ı Kerim ders içerikleri olmak üzere tüm derslerde süzgeçten geçirilmiş ders içeriklerini ve alıştırmaları sorularını arttırmaya yönelik çalışmalar yapabilir ya da içerik araştırmacılar tarafından geliştirilebilir.
- Din öğretiminde TYSM uygulaması ile ilgili DİKAB, Arapça ve Kur'an-ı Kerim derslerinde uygulamalar yapılmıştır. Peygamberimizin Hayatı, Temel Dini Bilgiler, Hitabet, Tefsir, Hadis, Fıkıh, gibi derslerde de uygulamalar yapılarak tümünün sonuçları karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir.
- Özellikle küçük yaş gruplarında TYSM uygulanacak ise velilere uygulama içeriğine dair yeterli bilgi verilmelidir. Veliler ve öğrencilere EBA platformunun kullanımı ile ilgili seminerler verilebilir.
- Küçük yaş grupları için kullanılacak videoların daha kısa ve eğlenceli olmasına özen gösterilebilir.

KAYNAKÇA

- A. Day, J. (2008). *Investigating Learning with Web Lectures*. (Unpublished Doctoral Thesis).
- Akkoyunlu, B. (1995). "Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fak. Der.* (11), 105-109.
- Ali, M. M. (2021). The Application of Flipped Classroom Approach on the Academic Performance of Pakistani ESL Learners. *International Journal of Elementary Education*, 20 (5), 2552-2561.
- Alkan, C. (1998). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alsancak Sırakaya, D. (2015). *Tersyüz Sınıf Modelinin Akademik Başarı, Öz-Yönetimli Öğrenme Hazırbulunuşluğu ve Motivasyon Üzerine Etkisi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Anupama, P. (2021). Assessing the Flipped Classroom in Operations Management: A Pilot Study. *Journal of Education for Business* (96), 128-130.
- Balcı, A. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Başal, A. (2012). *The Use of Flipped Classroom in Language Teaching*. Paper presented at the The 3 Rd Black Sea ELT Conference Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day. *International Society for Technology in Education (ISTE)*.

- Bilgin, B. (1995). *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi Bilimi*. Ankara: Yeni Çizgi Yayınları.
- Bishop, J. L., & Verleger, M. A. (2013). The flipped classroom: A survey of the research. *ASEE National Conference Proceedings*, 30 (9), 1-18.
- Boyras, S. (2014). *İngilizce Öğretiminde Tersine Eğitim Uygulamasının Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Broadley, T., Downie, J., & Gibson, D. (2015). *Evolving Learning Paradigms Re-Setting The Baseline Sand Collection Methods Of Ict In Education Statistics Post*: Curtin University, Unesco Institute For Statistics.
- Brown, B. A. (2016). *Understanding the Flipped Classroom: Types, Uses, and Reactions to a Modern and Evolving Pedagogy*. (Unpublished Doctoral Thesis).
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları ve Yorum*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ceylaner, S. (2016). *Dokuzuncu Sınıf İngilizce Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Yönteminin Öğrencilerin Öz Yönetimli Öğrenmeye, Hazırbulunuşluklarına ve İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi.
- Chang, S. C., & Hwang, G. J. (2018). Impacts Of An Augmented Reality-Based Flipped Learning Guiding Approach On Students' Scientific Project Performance And Perceptions. *Computers & Education* (125), 226-239.

- Correa, M. (2015). Flipping The Foreign Language Classroom And Critical Pedagogies: A (New) Old Trend. *Higher Education for the Future*, 2 (2), 114-125.
- Çakır, E., & Yaman, S. (2018). Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Fen Başarısı ve Bilgisayarca Düşünme Becerileri Üzerine Etkisi. *Gazi University journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 38 (1), 75-99.
- Çukurbaşı, B. (2016). *Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeli ve Lego-Logo Uygulamaları ile Desteklenmiş Probleme Dayalı Öğretim Uygulamalarının Lise Öğrencilerinin Başarı ve Motivasyonlarına Etkisi*. (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Dawson, P. (2015). Motivation and Cognitive Load in the Flipped Classroom: Definition, Rationale and a Call for Research. *Higher Education Research & Development*, 34 (1), 1-14.
- Day, J. A. (2008). *Investigating Learning With Web Lectures*. (Doctoral Thesis). Georgia Institute Of Technology Human - Centered Computing In The College Of Computing.
- Demiralay, R. (2014). *Evde Ders Okulda Ödev Modelinin Benimsenmesi Sürecinin Yeniliğin Yayılımı Kuramı Çerçevesinde İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Demiralay, R., & Karataş, S. (2014). Evde Ders Okulda Ödev Modeli. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (3), 333-340.
- Doğan, T. (2015). Sosyal Medyanın Öğrenme Süreçlerinde Kullanımı: Ters-Yüz Edilmiş Öğrenme Yaklaşımına

- İlişkin Öğrenen Görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 24-48.
- Duman, İ. (2019). *Etkinlik Temelli Öğrenmeye Dayalı Ters-Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Öğrenme Motivasyonlarına Etkisi* (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Ebel, R. L., & Frisbie, D. A. (1991). *Essentials of Educational Measurement* New Delhi.
- Ekmekçi, E. (2014). *Harmanlanmış Öğrenme Odaklı Tersten Yapılandırılmış Yazma Sınıfı Modeli*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Ersoy, F. (2013). Teknolojinin Tarihçesi Ve Eğitimde Kullanımı. In R. S.-E. Koçoğlu (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı* (pp. 21-38). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 17.0 update (10a ed.)* Boston.
- Göksu, M. Z. (2021). Din Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Geliştirme: Temel Kavramlar. In T. Y. R. Demir (Ed.), *Din Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Geliştirme* (pp. 1-10). Ankara: Nobel Akademik Yayınları.
- Göncü, S. (2018). Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Çerçevesinde Y Kuşağının WhatsApp Kullanımı Üzerine Bir İnceleme. *TRT Akademi*, 3 (6), 590-612.
- Gündüz, M. M. (2021). Din Öğretiminde Öğretim Teknolojilerinin Bireysel Öğrenmeye Katkıları: Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli. T. Yürük & R. Demir, *Din*

- Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Değişirme* (pp. 177-200). Ankara.
- Güven Demir, E. (2018). *Ters Yüz Sınıf Modeline Dayalı Uygulamaların İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı Ve Planlama Becerilerine Etkisi*. (Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Hasançebi, B., Terzi, Y., & Küçük, Z. (2020). Madde Güçlük İndeksi ve Madde Ayırt Edicilik İndeksine Dayalı Çeldirici Analizi. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10 (1), 224-240.
- Hayırsever, F., & Orhan, A. (2018). Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Kuramsal Analizi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 55-67.
- Heather, R. (2015). *The Flipped Mathematics Classroom: A Mixed Methods Study Examining Achievement, Active Learning and Perception*. (Unpublished Doctoral Thesis). Department of Curriculum and Instruction College of Education Kansas State University.
- İşman, A. (2008). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (3 ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Johnson, D. (2012). Powerup: Taking Charge of Online Learning. *Educational Leadership*, 70 (3), 84-85.
- Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2014). NMC Horizon Report: 2014 Higher Education Edition. In T. N. M. Consortium (Ed.).

- Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2015). NMC Horizon Report: 2015 Higher Education Edition. In T. N. M. Consortium (Ed.).
- Kabakçı, I. (2010). *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Işığında Dönüşümler*. Ankara: Nobel Yay.
- Karaca, C. (2016). Öğretim Teknolojilerinde Güncel Bir Yaklaşım: Ters Yüz Öğrenme. Ö. Demirel & S. Dinçer (Eds.), *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler ve Nitelik Arayışı*: Pegem Akademi Yay.
- Kılıç, M. (2014). İmam-Hatip Ortaokul ve Liselerinde Kur'ân Eğitimi Üzerine Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 47 (47).
- Kocabatmaz, H. (2016). Ters Yüz Sınıf Modeline İlişkin Öğretmen Adayı Görüşleri. *Journal Of Research in Education and Teaching*, 5 (4), 14-24.
- Millî Eğitim Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı. Ankara.
- Korkmaz, M. (2017). *Din Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*. Kayseri: Kimlik Yayınları.
- Lage, M. J., Platt, G. J., & Treglia, M. (2000). Inverting The Classroom: A Gateway To Creating An Inclusive Learning Environment. *The Journal of Economic Education*, 31 (1), 30-43.
- M. Butterick, A. (2017). *The Effectiveness of the Flipped classroom for Students with Learning Disabilities in an Algebra I resource setting*. (Unpublished Doctoral Thesis). Department of Interdisciplinary and Inclusive Education College of Education at Rowan University.

- Mazur, E. (1997). *Peer instruction: A user's manual*. New Jersey: Prentice Hall.
- Melike Özüdoğru. (2018). *Ters Yüz Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Başarıları ve Sınıf Ortamı Algılarına Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Mitsiou, D. (2019). The Flipped Classroom Learning Model As A Means For Acquiring The 21st Century Skills. *Journal of Contemporary Education Theory & Research (JCETR)*, 3 (2), 16-23.
- Mutlu, M. E. (2013). e- Öğrenme. Ö. Y. vd. (Ed.), *Temel Bilgi Teknolojileri-II* (pp. 98-122). Ankara: Saray matbaacılık.
- Nayci, Ö. (2017). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi*. (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi.
- Ng, W. (2014). Flipping The Science Classroom Exploring Merits, Issues And Pedagogy. *Teaching Science* (17).
- Okulların açılışıyla ilgili açıklama. Retrieved from <https://www.meb.gov.tr/okullarda-yuz-yuze-egitimbasliyor/haber/21601/tr>
- Overmyer, G. R. (2014). *The Flipped Classroom Model for College Algebra: Effects on Student Achievement*. (Unpublished Doctoral Thesis). Colorado State University.
- Oyola, M. (2016). *Content Planning and Delivery in a Flipped Classroom: A Qualitative Examination*. (Unpublished Doctoral Thesis). Missouri Baptist University.
- Özcan, İbrahim. (2021). *Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Öğrencilerin Tutumlarına ve Akademik*

- Başarılarına Etkisi. (Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi.*
- Özbay, Ö., & Sarıca, R. (2019). Ters Yüz Sınıfa Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmaların Eğilimleri: Bir Sistematik Alanyazın Taraması. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (2), 332-348.
- Öztürk, M. (2018). *Ters Yüz Sınıf Modelinde Öğrencilerin Öz-Düzenleyici Öğrenme Becerilerinin Gelişiminin İncelenmesi: Yabancı Dil Dersi Örneği. (Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi.*
- Pehlivan, F., & Arabacıoğlu, T. (2020). Sosyal Bilimler Alanında Yapılmış Dönüştürülmüş Sınıf Araştırmalarının İçerik Analizi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 894-911.
- Ramaglia, H. (2015). *The Flipped Mathematics Classroom: A Mixed Methods Study Examining Achievement, Active Learning And Perception (Unpublished Doctoral Thesis). Kansas State University.*
- Ramsey, M. (2010). *The Effects of Screencasting as A Multimedia Pre-Training Tool to Manage The Intrinsic Load of Chemical Equilibrium Instruction For Advanced High School Chemistry Students. (Unpublished Doctoral Thesis). University of San Francisco.*
- Saban, A. (2007). *Okul Teknolojisi Planlaması ve Koordinasyonu. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.*
- Sarışık, S., Sarışık, S., & Tuğra, F. (2021). Pandemi Sürecinde Ortaokullarda Canlı Ders Uygulamasının Kullanımının

- Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7 (2), 95-111.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Ertem Matbaacılık.
- Sever, G. (2014). Bireysel Çalgı Keman Derslerinde Çevrilmiş Öğrenme Modelinin Uygulanması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2 (2), 27-42.
- Sevim, O. (2015). *Kuramdan Uygulamaya Bilgisayar Destekli Öğretim Materyali Geliştirme* (1 ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sırakaya, D. A. (2015). *Tersyüz Sınıf Modelinin Akademik Başarı, Öz- Yönetimli Öğrenme Hazır bulunuşluluğu Ve Motivasyon Üzerine Etkisi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Smith, J. P. (2015). *The Efficacy of A Flipped Learning Classroom*. (Doctoral Thesis). McKendree University.
- Şengün, A. (2021). *İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Oyunlaştırılmış Ters Yüz Sınıf Modelinin Okuduğunu Anlama Ve Motivasyona Etkisi*. (Yüksek Lisans). Bartın Üniversitesi.
- Taştekin, O. (2017). *Din Eğitiminin 100'ü*. Ankara: Otto Yayınları.
- Tetik, İ. (2022). *Ters yüz sınıf modelinin Arapça öğretiminde akademik başarı ve tutum üzerine etkisi*. (Doktora Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- Topalak, Ş. (2016). *Çevrilmiş Öğrenme Modelinin Başlangıç Seviyesi Piyano Öğretimine Etkisi*. (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi.
- Tosun, C. (2005). *Din Eğitimi Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Yayınları.

- Tutkun, Ö. F. (2012). Bloom'un Yenilenmiş Taksonomisi Üzerine Genel Bir Bakış. *Sakarya University journal of education*, 14-22.
- Tübitak (2004) Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları 2003-2023 Strateji Belgesi.
- Türkoğlu, H. (2021). 10. Sınıf Öğrencilerinin Fonksiyon Kavramı Bağlamında Online Ters Yüz Sınıf Modelinin Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Tüysüz, C., & Çimen, V. (2016). Eba Ders Web Sitesine İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (27), 278-296.
- W. Lisa, J.-D. R., Jeremy (2012). *Effect of The Flipped Classroom Model On Secondary Computer Applications Course: Student and Teacher Perceptions, Questions and Student Achievement*. (Unpublished Doctoral Thesis). Department of Leadership, Foundations & Human Resource Education University of Louisville.
- Yalın, H. İ. (2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme* (13 ed.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Yanpar, T. (2009). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım*. Ankara: Anı Yayınları.
- Yavuz, M. (2016). *Ortaöğretim Düzeyinde Ters Yüz Sınıf Uygulamalarının Akademik Başarı Üzerine Etkisi Ve Öğrenci Deneyimlerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi.

- Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23 (112), 7-17.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N. (2021). "İmam Hatip Okulları Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Yöntem ve Tekniklerin Değerlendirilmesi (1924-2016)", *Değerler Eğitimi Dergisi*. 19 (41), 129-169.

EKLER

EK 1: EBA Öğretmen Giriş Ekranı ve EBA Öğrenci Giriş Ekranı

Giriş yapacağınız uygulama:
Eğitim Bilişim Ağı
<http://www.eba.gov.tr>

EBA Kod ile Giriş Yap

EBA Kod

Giriş

Giriş seçenekleri:

Öğretmen

 MEBBIS ile giriş
  e-Devlet girişi

 Yurt dışı girişi
  EBA Kod ile giriş

 Akademik girişi
  Piktes girişi

ÖĞRENCİ

Giriş yapacağınız uygulama:
EBA
<https://www.eba.gov.tr>

EBA Hesabı ile Giriş Yap

[Şifremi unuttum](#) | [Şifren mi yok? EBA Hesabı Oluştur](#)

TC Kimlik No

Şifre

[EBA şifresi nasıl alınır?](#)

Giriş

EK 2: EBA Dijital Çalışmalar Ekran Görüntüsü

Arama

Ders

Şube

Durumu

Ara

Q

Kur'an-ı Kerim

5. Sınıf-İmam Hatip (Yazar)

Tümü

Çalışma	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Atanan Şubeler	Durumu
harfi med	03.01.2022 021:15	08.01.2022 023:55	5. Sınıf-İmam Hatip (Y...	Süresi Doldu
Asar-Çeker	06.02.2022 021:55	11.02.2022 023:55	5. Sınıf-İmam Hatip (Y...	Süresi Doldu
sübhanke duası	20.02.2022 018:55	26.02.2022 023:55	5. Sınıf-İmam Hatip (Y...	Süresi Doldu
zamir	27.02.2022 011:10	06.03.2022 000:03	5. Sınıf-İmam Hatip (Y...	Süresi Doldu
med ve kasr	15.03.2022 011:20	24.03.2022 023:55	5. Sınıf-İmam Hatip (Y...	Süresi Doldu
kur'an-ı kerim dersi alıştırmaları	14.03.2022 021:50	25.03.2022 023:55	5. Sınıf-İmam Hatip (Y...	Süresi Doldu
kevser suresi	19.03.2022 019:40	29.03.2022 023:55	5. Sınıf-İmam Hatip (Y...	Süresi Doldu
huruf-u mukatta	27.03.2022 021:10	05.04.2022 023:55	5. Sınıf-İmam Hatip (Y...	Süresi Doldu

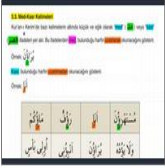
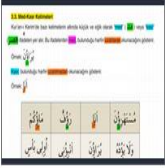
Toplam: 8

Önceki

1

Sonraki

EK 3: EBA’nda Öğrencilerle Paylaşılan Ders Videoları Ekran Görüntüsü

 Video huruf-u mukatta	 Video keysir suresi	 aaa
 Video med ve kasr	 Video med ve kasr	 Video med ve kasr işareti
 Video zahir	 Video sübhanke duası	 Video Asar-Çeker
 Video harfi med		

EK 4: EBA Alıştırma Soruları Performans Görüntüsü

Öğrenci Adı	Durumu	Tamamlama (%)	Sınav Performansı
Öğrenci 1	Başladı	%100	100
Öğrenci 2	Başladı	%100	50
Öğrenci 3	Başladı	%100	100
Öğrenci 4	Başladı	%100	100
Öğrenci 5	Başladı	%100	75
Öğrenci 6	Başladı	%100	100
Öğrenci 7	Başladı	%100	75
Öğrenci 8	Başladı	%100	100
Öğrenci 9	Başladı	%100	100
Öğrenci 10	Başladı	%100	100
Öğrenci 11	Başladı	%100	100
Öğrenci 12	Başladı	%100	100
Öğrenci 13	Başladı	%100	50
Öğrenci 14	Başladı	%100	100
Öğrenci 15	Başladı	%100	100
Öğrenci 16	Başladı	%100	75
Öğrenci 17	Başladı	%100	100
Öğrenci 18	Başladı	%100	50
Öğrenci 19	Başlamadı	%0	Öğrenci Sınavı Başlatmadı
Öğrenci 20	Başladı	%100	100
Öğrenci 21	Başladı	%100	100
Öğrenci 22	Başladı	%100	75
Öğrenci 23	Başladı	%100	75
Öğrenci 24	Başladı	%100	75
Öğrenci 25	Başladı	%100	50
Öğrenci 26	Başladı	%100	100
Öğrenci 27	Başladı	%100	100
Öğrenci 28	Başladı	%100	100
Öğrenci 29	Başladı	%100	50

EK 5: EBA Ders Videosu İzleme Oranları Ekran Görüntüsü

1 / C Şubesi

İNCELE

TARİH DEĞİŞTİR

İPTAL ET

	Durumu	Tamamlama (%)	Sınav Performansı (%)
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
İŞ	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başlamadı	%0	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
AZ	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%100	Çalışmada Sınav Yok
	Başladı	%0	Çalışmada Sınav Yok

EK 6: EBA Tartışma Ekran Görüntüleri

Tartışma Konusu:

Neden Kur'an-ı Kerimden sureler ezberleriz? Ezberlediğimiz surelerin anlamını bilmek neden önemlidir? Düşüncelerinizi bu başlık altında tartışınız.

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırıklığı) / C Şubesi ile paylaştı.

Çünkü ne okuduğumuzu bilirsek daha bilinçli oluruz.

1 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırıklığı) / C Şubesi ile paylaştı.

oradan ders çıkarıp gelecekte yapacaklarımıza dikkat etmeliyiz

0 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırıklığı) / C Şubesi ile paylaştı.

namazada kurumak için deyirmi

0 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırıklığı) / C Şubesi ile paylaştı.

Allah'ın bizim bilmemizi istediği şeyleri hiçbir zaman unutmayalım diye ve anlamını da o surelerin bize ne dediklerini bilmemiz için ezberleriz

0 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırıklığı) / C Şubesi ile paylaştı.

Kur'an ı kerimdeki sureleri bilmeliyiz çünkü biz namaz kılarken Kuran'da geçen sureleri okuyoruz ve bizim ne okuduğumuzu bilmemiz o surede bize ne mesaj verdiğini bize ne demek istediğini anlıyoruz.

3 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırlıklı) / C Şubesi ile paylaştı.

öğretmenim Elif elanın söylediğine katılmıyor um

0 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırlıklı) / C Şubesi ile paylaştı.

peki Harunisa nerde kulanacaz

0 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırlıklı) / C Şubesi ile paylaştı.

bide hayrunnisa ninkine

0 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırlıklı) / C Şubesi ile paylaştı.

bende ikisininkine

0 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırlıklı) / C Şubesi ile paylaştı.

Ceylin sen ne söylüyor sun

0 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırlıklı) / C Şubesi ile paylaştı.

namaz kıldığımızda sure okumak farzdır ve sure okurken ne için sure okuduğumuzu ne için sure ettiğimizi anlarsınız
sureler bize bilgi verir bilgilerden faydalanmak için surelerin anlamlarını bilmeliyiz

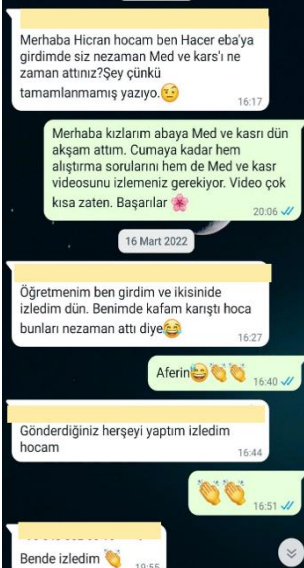
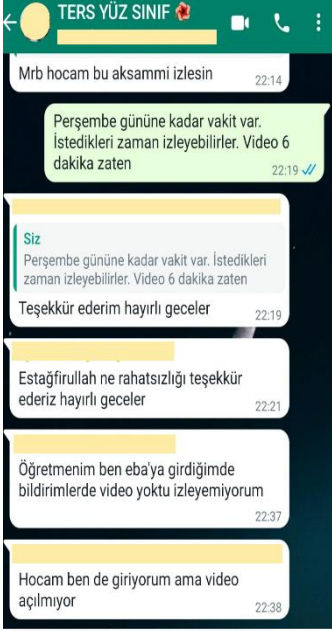
1 beğeni

20/03/2022 · 5. Sınıf-İmam Hatip (Yabancı Dil Ağırlıklı) / C Şubesi ile paylaştı.

araştır istersen ceylin

EK 7: WhatsApp İletişim Grubu Ekran Görüntüleri

EK 8: Başarı Testine Dair Örnek Sorular

Sevgili Öğrenciler; Bu test, Kur'an-ı Kerim dersi "Kur'an-ı Kerim'i okumaya giriş" ünitesine ilişkin bilgilerinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Testte 30 soru yer almaktadır. Çoktan seçmeli soruların yanıtlarını, yanıt kâğıdına işaretleyiniz. Başarılar dilerim.

1. Aşağıda verilen kelimelerin okunuşlarını doğru şekilde işaretleyiniz.

حَلَقَ (1) شَرَفَ (2) فَكَرَ (3)

- A) Kesere-Vehabe-Cemele
- B) Fikrun-Şerafe-Halegin
- C) Fekera-Şekera-Halefin
- D) Nezele-Sehera-Halegin

2. Boşluğa ne gelmelidir?

Arapçada isimleri belirli (marife) yapma yollarından biri, ismin başına takısı getirmektir. Bu takı bazı harflerin başına geldiğinde okunur, bazı harflerin başına geldiğinde okunmaz.

- A) elif lam B) elif
- C) lam D) lam veya elif

3. Boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi gelmelidir?

Uzatmak demektir. Kendinden önceki harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harflere

harfleri (uzatma harfleri) denir. Bu harfleri üçtür: Elif , vav , ya.

- A) Cezm B) Med
- C) Şedde D) Ötre

4. Aşağıdakilerden hangisi cezm'in görevidir?

- A) harfi e-a sesiyle okutur
- B) harfi ö-u sesiyle okutur
- C) harfi iki kere okutur
- D) Üzerinde bulunduğu harfi, kendinden önceki harf ile bağlar.

5. Aşağıda verilen Arapça kelimelerin Türkçe okunuşu aşağıdakilerden hangisidir?

3- 2- 1-

أَجَلَ فَهْمٌ يُبَدِّلُ

- A)- fehum- ecele- yubeddilu
- B)-fehim- ucile- yubdelu
- C)-fehüm- ecule-yubdilu
- D)- fehim -ecile -yubdilu

6. Sözlükte "kesik harfler" anlamına gelir. Bir veya birkaç harften oluşur. Kur'an-ı Kerim'in 29 suresi bu harflerle başlar.

Kur'an-ı Kerim'e özgü olan özel bir okunuş şekline ne denir?

- A) hurûf-u mukattaa B) elif lam

C) asar- çeker D)med-kasr

7. Aşağıdaki harf gruplarından hangisi harekesiz olduklarında uzatma (med) harfi görevi yaparlar?

A) ا, و B) د, ذ C) ر, ز D) م, ل

8. Boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

Kur'an yazısında, harfin üstüne konulan uzatma işaretine , altına konulan uzatma işaretine denir. Bu işaretler o harfin uzatılacağını gösterir.

A) asar- çeker B) çeker-asar

C) med-kasr D) kasr-med

EK 9: Öğrenci Odak Grup Görüşme Formu

Sevgili öğrenciler,

Bu görüşme, Kur'an-ı Kerim dersi kapsamında uygulanan "Ters Yüz Sınıf Modeli"nin değerlendirilmesi ile ilgili görüşlerinizi almak amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle yanıtalamanız için bazı sorular hazırladım. Görüşme yaklaşık olarak 2 ders saati sürecektir. Görüşmeden istediğiniz zaman ayrılabilirsiniz. Görüşme sonucunda elde edilen veriler, sadece bu araştırma için kullanılacak ve size ait kişisel bilgiler kimseyle paylaşılmayacaktır. İzin vermeniz hâlinde hem zamanı daha iyi kullanmak hem de bilgi kaybı yaşanmaması açısından görüşmeyi ses kayıt cihazı ile kaydetmek istiyorum. Uygulama sürecindeki desteğiniz ve görüşmeye katıldığınız için teşekkür ederim.

1. Ters Yüz Sınıf Modelinin;

Sınıf Dışı Uygulamalar:

a. **Ders İzle:** Evde, dersinizle ilgili video izlemeniz, konuyu öğrenmenizi nasıl etkiledi? Örnek vererek açıklayınız.

b. **Kendimi Değerlendiriyorum:** Derse gelmeden önce konu ile ilgili siteden soru çözmek konuyla ilgili öğrenmelerinizi nasıl etkiledi? Örnek vererek açıklayınız.

c. **Konu Tartışma:** Evde konuyla ilgili tartışmaya katılmanız arkadaşlarınızla olan ilişkilerinizi nasıl etkiledi? Örnekler vererek açıklayınız.

d. Sınıf dışında yapılan uygulamalar (video izleme, test çözme, konu tartışma) derse karşı isteğinizi nasıl etkiledi? Örnek vererek açıklayınız.

e. Sınıf dışında yapılan uygulamalar sırasında karşılaştığınız kolaylıklar veya zorluklar nelerdir?

Sınıf İçi Uygulamalar:

a. Ters Yüz Sınıf Modeli ile ders işleme yöntemi ve daha önce derslerinizde izlediğiniz işleme yöntemini düşündüğünüzde ikisi arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

b. Bir konu ile ilgili öğrenci çalışma kitabınızda yer alan ve evde yapmanız gereken etkinlikleri, öğretmeniniz ile beraber yapmanızla ilgili düşünceleriniz nelerdir?

2. Diğer sınıflardaki arkadaşlarınıza Kur'an-ı Kerim dersinin bu modele göre işlenmesini önerir miydiniz? Neden?

3. Bu model hem sınıf içi hem de sınıf dışı uygulamalar açısından öğretmen ve arkadaşlarınızla olan iletişiminizi nasıl etkiledi? Örnek vererek açıklayınız.

4. Ters Yüz Sınıf Modelinde;

a. En çok sevdiğiniz/hoşlandığınız neler oldu?

b. Hiç sevmediğiniz/hoşlanmadığınız neler oldu?

5. Öğretmeniniz bundan sonraki tüm derslerinizde bu modeli uygulayacağını söylerse neler düşünürdünüz?

6. Bu model derse karşı sorumluluklarınızı nasıl etkiledi? Derse ayırdığınız zamanı nasıl etkiledi?

7. Bu modeli bir sözcük veya cümle ile anlatmanız istenseydi nasıl tanımlardınız? Neden?

8. Bu modelde başka hangi özelliklerin olmasını isterdiniz? Bu konudaki önerileriniz nelerdir?

EK 10: Veli Görüşme Formu

Sayın veli,

Bu görüşmede yer alan sorular, velisi olduğunuz öğrencinin sınıfında Kur'an-ı Kerim dersi kapsamında uygulanan "Ters Yüz Sınıf Modeli"nin değerlendirilmesi ile ilgili görüşlerinizi almak amacıyla hazırlanmıştır. Uygulama sürecindeki desteğiniz ve görüşmeye katıldığınız için teşekkür ederim.

1. Ters Yüz Sınıf Modeli, bu ders kapsamında çocuğunuzun öğrenmelerini nasıl etkiledi? Örnekler vererek açıklayınız.

2. Ters Yüz Sınıf Modeli ile ilgili evdeki uygulamalar sırasında karşılaştığınız kolaylıklar veya zorluklar nelerdir?

3. Ters Yüz Sınıf Modeline dayalı olarak yapılan ders işleme yöntemi ile daha önce dersleri işleme yöntemini karşılaştırdığınızda ikisi arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir? Örnekler vererek açıklayınız.

4. Bir veli olarak, öğretmenlerin Ters Yüz Sınıf Modeli ile dersleri işlemelerini ister miydiniz? Neden?

5. Bir veli olarak Ters Yüz Sınıf Modelinde;

a. En çok sevdiğiniz/hoşlandığınız neler oldu?

b. Hiç sevmediğiniz/hoşlanmadığınız neler oldu?

6. Ters Yüz Sınıf Modeli, çocuğunuza karşı olan sorumluluklarınızı nasıl etkiledi? Örnekler vererek açıklayınız.

7. Bu modeli bir sözcük veya cümle ile anlatmanız istenseydi nasıl tanımlardınız? Neden?

8. Bu modelde başka hangi özelliklerin olmasını isterdiniz? Bu konudaki önerileriniz nelerdir?

EK 11: Etik Kurul İzni

T.C.
ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ
Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı: 2022/ 38

Tarih: 17/03/2022

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne

Enstitünüz öğrencilerinden 200021033 no'lu Hicran GÜLER'in aşağıda bilgileri bulunan çalışmasında kullanacağı veri toplama aracı üniversitemiz Etik Kurulu tarafından incelenmiş olup, söz konusu veri toplama aracının içerik olarak etik yönden uygun olduğuna karar verilmiştir.

Çalışmanın Adı: “Din öğretiminde ters yüz sınıf modelinin uygulanması (Kur'an-ı Kerim dersi örneği)”

Sorumlu Araştırmacı: Hicran GÜLER (Şırnak Üniversitesi)

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Muhdi GÜNDÜZ

ISBN 9786259292601

9 78625 9292601